

PTV 1306/1/1

26884 326884

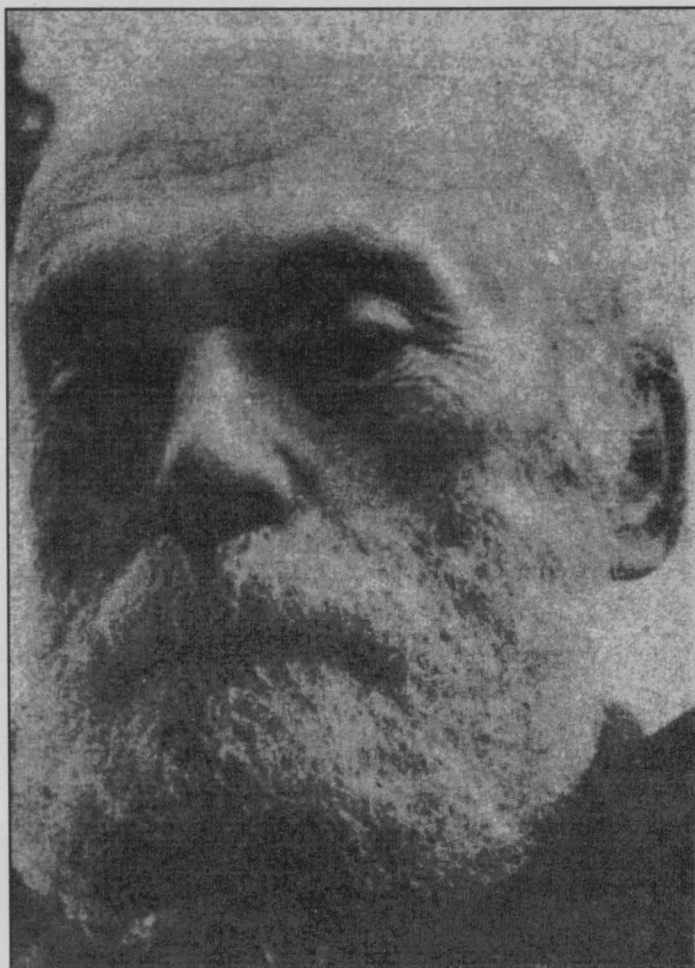

Biblioteca Bucureștilor

7
Iulie
2002

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

NICOLAE STEINHARDT

1912 – 1989

90 de ani de la naștere

*"Numai creștin fiind mă vizitează – în pofida oricărei rațiuni – fericirea, ciudat
ghelir. Numai datorită creștinismului nu umblu – crispat, jignit, pe străzile diurne,
nocturne ale orașului – spațiu proustian descompus de timp – și nu ajung să fiu și
eu – cum spune François Mauriac în Destine – unul din acele cadavre pe care le
poartă, vii, apa curgătoare a vieții și să nu mă număr printre cei ce încă n-au
înțeles – Fapte 20, 35 – că mai fericit este a da decât a lua".*

Jurnalul fericirii

Sumar

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ

„MIHAIL SADOVEANU“

Inventar Nr. 26884

Bicentenar Ion Heliade Rădulescu

Echilibrul între antiteze [II]2

Aniversare UNESCO**Ion Luca Caragiale – 150***Radu BELIGAN* – Caragiale și cruzimea4*Dan C. MIHĂILESCU* – Unde îi sunt detractorii?5**Bucureștii de altădată***Ana Maria ORĂȘANU* – Vechi zidiri bucureștene – Din vremea lui Caragiale (II)7**Patrimoniul**9**Istoria cărții**Vasile Pârvan – *Getica*10**Bicentenar Alexandre Dumas**12**Autografe contemporane***Mihail DIACONESCU* – Apele Styxului14**Puncte de vedere***José SARAMAGO* – Pentru cine bat clopotele?16**Scrisoare din...**

Biblioteca Județeană “A.D. Xenopol” Arad18

Meridian biblioteconomic

Legea bibliotecilor20

Considerații privind situația bibliotecilor publice din România28

Raportul Direcției Bibliotecii, Cultură Scrisă30

Marian TĂNASE – Rolul Relațiilor publice în crearea și promovarea imaginii33*Elena Maria SCHATZ* – Profesorul Dan Simonescu, cercetător al incunabilelor
din România35**Catalog**36**Agenda culturală**

Forumul Cultural Național38

“Luceafărul copiilor”38

Calendar39

Bicentinar

ION HELIADE RĂDULESCU

Echilibrul între antiteze

[II]

In prima parte a acestei scrieri s-a tratat mai mult despre cele trecute ale României, ca o introduție și o normă la chestiunile de față ce agită de câțiva ani toate mințile.

S-a văzut și s-a învederat că Popolul român a fost în tot-d'auna și este încă materia din care s-au recrutat sau mai bine s-au format funcționarii publici, militari și civili, religioși și ai instrucțiunii publice; sau că toate carierele au fost deschise de amândouă părțile la toți fiii Patriei și însuși la străini.

S-a mai văzut încă că funcționarii publici, sau aceia ce formau intelligința după timpi a țarei, când au fost oameni de omenie, devotați binelui public, apărători [ai] Patriei în genere și ai Scăpătului în parte, înțelepți în consilii, dreți pe scaunul judelei, blânzi și modești în vorbe și în fapte, s-au zis și se zic încă pe limba cea până acum română, *Boieri*.

Iar când s-au arătat inumani, voitori de rău la cele de folos public, trădători în genere, împilători în parte, amăgitori în consilii, furbi adulători și servili în pregiurul tronului, partinitori mituiți pe scaunul judelei, rapaci și violenți în administrație, declamatori când se află pe din afară, aroganți și împilători cu cei mici și debili, șerpi tîrtoari cu cei mai mari și potenți, mincinoși și hypocriți cu un cuvânt; s-au zis și se zic *Cioci*, de la Vodă până la cel din urmă *sindiă* și *părcălab* și până la cel din urmă *slujitor de zapciu*.

Cu un cuvânt intelligința ambelor țări s-a împărțit în tot-d'auna în *Boieri* și *Cioci*, în onești și malonești, în creatori și destructori, în apărători și împilători, în progresiști conservatori, și în risipitori, în laborioși tăcuți și în declamatori trândavi.

La început boierii de toate speciile erau mulți și ciocoi foarte puțini. De la regimul fanariot încă se înmulțiră ciocoi în toate ramurile societății și se împuținară boierii; iar de la 1848, câți mai rămaseră boieri, n-avură a se aștepta decât la soarta lui Tudor Vladimirescul și a celor ce urmau acestuia.

Toți într-o unire strigă și afirmă, unii cu durere, și alții în bucurie: *au murit boierii!*

Se amăgesc însă și unii și alții, pentru că, de ar fi adevăr una ca aceasta, ar fi una cu *au murit Români*, a murit *Nația Română*, și că țările noastre de astăzi sunt ale străinilor ca prin pacturi ascunse și le împărțiră loruși ca cămașa lui Christ.

Mor oamenii ca individe, se succed generațiunile; simțămintele însă generoase și nobile, amorul patriei, și al omenirii, emulația spre bine, tendința către perfecție, și tot ce este spiritual, divin și în *adevăr uman*, ca nematerial, nu vor pieri până este timp și Dumnezeu.

Boieria a fost una din instituțiunile cele mai glorioase și mai egalitare ale țărilor noastre, și meritul ei este cu atâta mai mare cu cât fu fondată și trăi atâția secolii însuși în mediul ev, luptându-se pe de o parte cu Barbaria dinspre răsărit, și pe de alta cu Feodalitatea dinspre apus.

Boieria ca un ce nematerial nu poate muri; Historia este aci, și fiecărui Român îi spune că eroii și înțelepții, și toate celebritățile țărilor noastre s-au numit Boieri, și că împilătorii și trădătorii ei s-au numit Cioci.

Au murit Boierii ar fi una ca și când ar afirma cineva, că nu mai este nici o tendință spre bine, nici simțământ spre apărarea onoarei și proprietății generale și particulare; că toată țara e dispusă a aplauda celor ce o vor da ca avere și proprietate publică în prada străinilor; și celor ce vor da moșiile și averile și onoarea familiilor în prada veneticilor, și filiilor Corupțiunii și ai Păcatului.

Au murit Boierii este una ca și când ar zice cineva că țara nu mai are oștenii și ofițerii săi; că Biserica nu mai are nici capi, nici preoți în sânul ei, și că religia este în prada eresurilor și a materialismului celui mai grosier; că Școalele nu mai au profesori, ci capi de bandiți; că satele nu mai au laboratorii; că Comerțul și Industria nu mai posedă nici un om onest, și că junimea toată este compusă numai de pui de Vipere, cu un cuvânt că țara e plină peste tot de cioci, și că Domnitorul este mai marele Ciocoiilor.

De-ar fi aceasta din disgrație un adevăr, unde ar fi triumful după atâtea lupte? unde folosul după atâtea sacrificii? unde bucuria după atâtea speranțe pline de suspinuri? și ce am avea să așteptăm pe viitor? – Timp de entuziasm și de bucurii frenetice ar fi acesta, sau de doliu general?

Adevărul însă nu e acesta; un ochi pătrunzător, o minte analitică, o judecată matură nicidecum nu s-ar dispera înaintea tuturor acestora; căci Boieria, ce a produs toți eroii și înțelepții țărilor noastre, nu numai nu s-a stins, ci din contra din zi în zi se întinde și își promite un viitor mai glorios.

Pentru că, la 1848, când o mișcare anarhică, preparată de din afară și în întuneric cu o mână lungă și potente venea de unde și-a întărcat Dracul Fanariotii, cu torțele guerrei civili în mână, cu prada și devastația; că fură atâtea sute de mii că ca un singur om se sculară din toate cetățile și din toate satele spre a conjura pericolul cu o singură strigare:

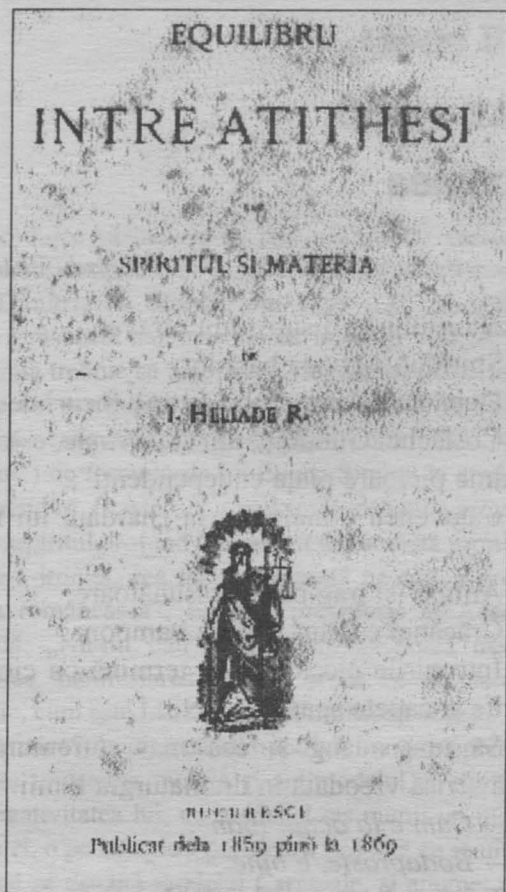
„Pace vouă! libertate vouă!”

„Respect la proprietate! respect la persoane!”

„Foloase generale fără paguba nimănu!”

„Și jos o dată cu Protectoratul exclusiv?”

Niște asemenea strigări puteau să iasă din niște inimi de mișei și codaci Cioci? Nu era o mare doză de

boierism sau de sentimente nobile ce electriza pe fiii Patriei dintr-un cap la altul al Țării mai mult poate și de cât în timpii lui Mihai, ce avea a face cu cei de la Răsărit, iar nu cu cei de la Nord și cu politica acestora atât de tortuoasă?

Ce fură atâtea sute de mii ce în numele acestor devize sau principii alergică spre a susține ordinea trei luni, impuind respect demagogilor perturbatori de meserie și salarizați de străini: atâtea sute de mii ce adoptară cu entuziasm și susținură douăzeci și una de articole ale Constituțiunii, și știură pentru dânsa a suferi persecuțiuni, exiluri și închisori, a brava disprețul și împilarea Străinului, și a tot striga neîncetat până când Europa întreagă auzi și pricepu dreptele lor strigări, recunoscu toate articolele Constituțiunii ce își deteră Români singuri, și cu atâtea solemnitate le dete drept de cetate? Nu erau nobile acele inimi generoase, nu erau boieri și cu numele, și cu sufletul și cu fapta toți fiii României ce știură și putură cuteza atâtea în contra dorințelor și puterii unui imperiu ca al Rusiei? Au doară Ciocoismul predomina în acele inimi?

Apoi, aspirațiunile și stăruințele neconținute de atunci până astăzi, agitațiunile și ezitațiunile cu *divanul ad-hoc*, stăruințele curagioase în alegeri, tendințele salutare către uniune, personificația acesteia într-un singur Ales, agitațiunile și dezbaterile actuale, spre a se stabili un echilibru între Guvern și Popor, acestea toate și consecințele lor nu pot proveni și nu sunt mișcate decât de o facultate internă a sufletului ce pe limba română s-a zis până acum *boierism*, iar pe ale Europei, ca cea franceză și altele se zice *spirit de eroism, sentimente nobile și generoase, spirit de libertate*. – Și adevăratul boier, am zis de ajuns că va să zică om liber, om al Resbelului și al

Păcii, om cu suflet nobil, om ce a apărat țara și a dotat-o cu binefaceri.

Până când dar se mai află în Români niște asemenea sentimente, și mai vârtos până când acestea din zi în zi cresc, se înmulțesc și pătrund masele, eu unul, prin tot ciocoismul ce de la 1848 încă se încearcă cu atâtea sfruntare când a înfricoșa masele când a le amăgi, prin tot sarsailismul și șarlataneria politică ce se încearcă a orbi și conduce mulțimile prin demagogie, prin tiparul frenetic și nerușinat, eu unul, în însăși eroarea în care cu atâtea încredere s-au aruncat Români de la un timp încoace, în însăși acea eroare oarbă în care au dat cu cap cu tot, văd o mare și foarte mare și foarte prețioasă doză de boierism; pentru că boieria adevărată, între alte bune calități, are și calitatea de a fi foarte încrezătoare.

Pe lângă acestea, un om cu o minte și mai pătrunzătoare străbate și mai departe și află adevărul acesta: când vede că fiecare Ciocoi urăște pe alt ciocoi, în însuși acel ciocoi aude pe tăcute vocea lui Dumnezeu, în acea ură sinceră vede o mare doză de boierism. Nimeni astăzi nu urăște pe Ciocoi ca însuși Ciocoiul, ciocoi pe ciocoi nu se suferă și strigă și cere stingerea lor; pentru că boierul adevărat nu urăște atâtea, ci voiește și lasă toată lumea să trăiască; în inima lui pisma și invidia nu au loc; el tot-d'auna a vrut să creeze oameni.

N-au murit dară Boierii, ci din contra din toate părțile e o mare tendință de a se regenera, de a deveni toți boieri, toți adică oameni liberi, toți cu drepturile și datorile egali, toți nobili și cu nașterea și cu inima și cu fapta.

Am zis-o în proclamația de la 1848, și în tot-d'auna și o repetăm și acum: „Tot Românul se naște oștean sau soldat, tot Românul s-a născut boieribil”. Convenția, deși în multe în contra drepturilor Românului, și însăși Convenția recunoscu dreptul acesta; Constituția în fine elaborată de reprezentanții națiunii, rennoi dreptul acesta, legiuind egalitatea tuturilor înaintea Legii.

Și au doară când a zis cineva *Egalitate*, a înțeles egalitate înaintea mizeriei generale? egalitatea înaintea neaverii și a discreditului? egalitatea înaintea ignoranței și a beției populare? egalitate pe de o parte înaintea demagogilor, și pe de alta înaintea biciului și a paturilor de pușcă? egalitate înaintea înjurăturilor până în sanctuarul familiilor? înaintea Țânțarilor, și înaintea Diavolului? egalitate înaintea imoralității și orgiilor de la palat până la colibă? egalitate înaintea servilismului și târării celei mai neomenoase, înaintea unor ființe ignobile și criminale, unor figuri oribile și hidoase ce străbat capitala și țara, unii ca demagogi, și alții ca sbiri?

Cu *egalitate* și Popolul și legiuitorii au înțeles o egalitate înaintea Dreptății, înaintea prosperității generale și proporționate după condițiuni sau stări, înaintea instrucțiunii și luminării generale, înaintea fericirii, a Mântuirii cu un cuvânt a Patriei; și când toți înțelegem aceasta, când toți strigă asupra stării de acum a oamenilor și a lucrurilor, n-au murit Boierii ambelor țări, ci tot Românul a reconquistat drepturile adevăratului boier, sau ale Omului nobil și liber. [...]

(Din *Echilibrul între antiteze sau Spiritul și materia*, București. Publicat de la 1859 până la 1869)

Aniversare UNESCO**ION LUCA CARAGIALE – 150****Caragiale și cruzimea**

Radu BELIGAN

Un mare scriitor poate fi revendicat de orice curent artistic.

Este privilegiul și totodată riscul tuturor operelor cu o viziune integrală a umanității.

Eugen Ionescu îl considera pe Caragiale precursorul „teatrului absurdului”.

Nu m-ar mira să aflu că un oarecare regizor îl asimilează „teatrului cruzimii”.

Argumente?

Farsa macabră din *1 aprilie* sfârșește printr-un oribil omor („cap spart, păr amestecat cu sânge”);

În *O făclie de Paște* există o adevărată scenă de „grand Guignol” (mâna captivă prăjită la flacăra lumânării);

• Ion din *Năpasta* se spintecă cu cuțitul;

Nenea Anghelache se spânzură;

Eroul din *Două loturi* își pierde mințile;

Mița Baston l-ar fi desfigurat cu vitriol pe Nae (și, din eroare, pe Catindat), dacă farmacistul

prevăzător nu i-ar fi substituit otrava;

Spiridon e gazda bătailor;

După Rică Venturiano se trag focuri de armă;

Costăchel Gudurău, din *Telegrame*, este „atacat palme picioare piața endependenți”;

Cațavencu e maltratată la „hârdăul lui Petrance”;

Amicii își trag palme răsunătoare;

Crăcănel e bătut măr de Pampon;

Întrunirile electorale se termină cu ciomege învârtite și capete sparte etc. etc.

Să mai adaug și cea mai cutremurătoare replică scrisă vreodată în dramaturgia lumii:

– *Cum e la ocnă, Ioane?*

– *Bodaproste, e bine.*

E limpede că un adept al lui Antonin Artaud poate mânca o pâine bună aici, cum se spune în jargonul nostru.

(*Conferințele Teatrului Național*,
Editura Nemira, 2002)

Unde îi sunt detractorii?

Dan C. MIHĂILESCU

Ce dulce răzbunare în destinul operei caragialiene arcul antipodic ce separă verdictul academic al lui Dimitrie A. Sturdza din 1891 („Dl. Caragiale să învețe a respecta națiunea sa, iar nu să-și bată joc de ea. Academia trebuie să încurajeze tot ceea ce poate să înalțe pe poporul nostru, iar nu ceea ce-l prezintă într-un mod nereal și neadevărat și ceea ce poate contribui la corupțiunea lui”) de formulările lui Eugen Simion la anul 2000! Observând că, firește, „comicul spală, comedia provoacă o reacție, spiritul profund iese întărit din această formidabilă epopoe a ironiei, cea mai importantă pe care a produs-o cultura românească”, actualul președinte al Academiei continuă: „Nu-mi dau seama cum ar putea ironia să împiedice manifestarea creației și de ce un dascăl de comedie, cum este I.L. Caragiale, limitează accesul nostru la metafizică? Aș zice că, dimpotrivă, o mare operă artistică este totdeauna morală și antimodelul ei stimulează, prin negativitatea lui, un model. L-aș numi: un model al vigilenței, o pedagogie a purificării (...) Iată ce se uită adesea când se discută modelul Caragiale, și anume: că arta transformă un anti-model existențial într-un veritabil model spiritual prin valorile lui estetice” (*I.L. Caragiale și spiritul românesc*, prefață la ediția de *Opere*, I.L. Caragiale, I, Ed. Univers enciclopedic, 2000, ediție îngrijită de Stancu Ilin, Nicolae Bârna, C. Hârlav).

În același text academic-recuperator, ca să-i zic așa, Eugen Simion ne oferă un detaliu interesant, o replică a lui C. Noica de prin anii '80: „... Vreau să reproșez ceva generației dumitale... Ce fel de generație sunteți, dacă n-ați dat nici un detractor al lui I.L. Caragiale? Cum puteți accepta zeflemeaua lui Caragiale?” (ibidem, p. VI). Chiar așa. (Iar cei cât de cât familiarizați cu gândirea și personalitatea lui C. Noica n-au absolut deloc a se mira de o atare convingere: pentru generația lui Mircea Vulcănescu, Cioran și Eliade, zeflemeaua caragialiană și criticismul maioreșcian figurau cu „cînste” la capitolul blestemului valah, al netrebniciei, al răsului disolutiv ș.a.m.d.)

Și totuși, nu este nevoie să ne gândim prea mult ca să acceptăm că spiritul operei lui Caragiale are nevoie de o baie de venin pentru a-și reveni în fire.

Morfolit în mâlurile tranziției, copleșit de-o gigantică inerție, parazitat dinăuntru și umilit agresiv din afară, bovaric și inept, când abulic, când excitat de impulsuri contradictorii, „organismul național” românesc pare o balenă eșuată pe plajă. Ca să-i determini o reacție cât de cât vie și adecvată, ai nevoie de harponări fioroase și sistematice. Că ele sunt de ordin doctrinar sau factologic, morale, pur stilistice, etnopsihologice, politice sau retorice, totul e să fie provocatoare la modul cvasi-apocaliptic. Pentru a-l mai face să reacționeze prompt, hotărât și adecvat pe omul carpatino-dâmbovițean, trebuie să-i relativizezi brusc istoria și geografia, să-i destrami păien-

jenișul de mituri și prejudecăți confortabile. Să-l faci pe Mihai Viteazul condotier și pe Ștefan crud și berbant, să-i spui că „inima României arată ca un cur”, că modernizarea și civilizarea i le-au hărăzit și construit francmasonii, că Auschwitz-ul a fost o copilărie pe lângă Iașii antonescieni, că proza lui Eminescu nu face doi bani, poezia lui e la nivelul romanțelor de crâșmă, iar publicistica lui nu este altceva decât leagănul legionarilor de la 1941, să ipostaziezi liric-acid România ca prostituată expertă în sex oral... și tot felul de istorii de-acest gen, mai mult sau mai puțin lubrice, secesioniste, gogonate, oripilante și seducător-intoxicante.

După zece ani de libertate, suntem precum nenea Iancu și Costică Parigoridi din *Repausul dominical*. Adică „plictisiți ca un cățel pe care stăpânul l-a uitat încuiat în casă”. „Știu c-am petrecut... Un'e me'egem mă, 'mboule... știi?...” Oricum, lumea noastră are nevoie și de asta, de *repaus dominical*, după atâta trudă... Și mai la urmă, toți, toți suntem niște... stricați. Și cu toții ne-am pus prin urmare să ne dregem lângă hală. Adevărul e că schembeaua dreasă bine, cu puțin ardei roșu, este, la ocazie, superioară cafelei cu „cognac fin – drege... lucru mare!”

Ca să-l readucem pe Caragiale în prim-plan, ar trebui, probabil, să-i dezvăluim niscai roluri de agent al Budapestei sau informator al lui Cristian Racovski, mă rog frumos, să-l dovedim de curat plagiator al lui Kemeny István sau de violator pedofil pe relația Cellica Delavrancea, de vreme ce simpla calitate de precursor al „micii teorii” cioraniene asupra destinului (neantului) valah nu mai e de ajuns. La urma urmei, poate că tipărirea unui volum cu textele detractorilor lui Caragiale, de la adversitățile tip Arutnev și Claymoor la „ultimul ocupant fanariot” al lui N. Davidescu, ori verbiajul sulfuros al studentului Doru Belimace, ne-ar stimula sistemul imunitar-reactiv mai dihai ca faimosul număr (anti)eminescian al *Dilemei*.

Cei (mai mulți) pentru care Eminescu înseamnă „cobori în jos”, „tu ești Mircea?”, „pe lângă plopii fără soț”, „sara pe deal” etc., iar Caragiale va să zică Bubico, Giugaru, dulceață-n galoși, d-l Goe, Birlic și Carmen Stănescu, compun, în mare parte, publicul de la „Surprize, surprize”. Pentru a-l reorienta și recalibra în chestiune, TVR poate începe prin a produce *Franzela exilului*, filmul lui Alexandru Solomon despre Caragiale la Berlin, bine documentat la fața locului (grație unor burse europene) și cu un script serios, atrăgător. Dacă-l produce și difuzează în *prime time*-ul unei duminici și dacă-l înconjoară abil, alte câteva săptămâni, cu discuții despre subiectele țepoase, frivole, dar magnetizante, din biografia caragialiană, precum relațiile cu Maiorescu și Gherea, cu Veronica Micle și Eminescu, camparea finală în takism și rolul monarhiei în „1907...”, sunt sigur că tovalul recep-

Trahanache: ... *Unde nu e moral acolo e corupție și o soțietate fără prințipuri vasă-zică că nu le are...*
(O scrisoare pierdută, actul II, scena 1)

Cațavencu: ... *Se formează în urbea noastră o soțietate Enciclopedico-Corporativă cu numele de «Aurora Economică Română». Scopul soțietății este ca România să fie bine și tot Românul să prospere...*
(O scrisoare pierdută, actul III, scena 6)

Pristanda: *Zic: «curat violare de domiciliu! da umflați-l»*
(O scrisoare pierdută, actul II, scena 3)

tării va începe să se fisureze în chip benefic. Un album cu Bucureștii lui Caragiale, o speculare a corespondenței berlineze pe ideea Europa – România și o carte dedicată exclusiv raporturilor lui Caragiale cu partidele politice contemporane ar continua promițător trecerea scriitorului din răceala manualului înspre forfotirea actuală a mentalului colectiv.

Cât despre „les connaisseurs”, aceștia au încă a se lupta & delecta cu marea dilemă benign vs. malefic, în cuprinsul lui „homo caragialensis”, cum îi spune Liviu Papadima (care face în *Caragiale, firește*, 1999, un util examen al actualității exegetice).

Ar fi cazul, susținea în 1995 Nicolae Manolescu, „să-l scoatem pe Caragiale din *era ticăloșilor*, unde l-a vârat cu sila viziunea modernă, și să-l restituim epocii lui frumoase, potolite și fermecătoare. Comicul ei bine temperat nu trebuie privit în lumina violențelor din secolul XX”. Cum s-ar spune, o aderență la perspectiva interbelică a lui M. Ralea.

Pe de altă parte, este foarte greu să eviți cruzimea lui Caragiale, violența conținută sau explozivă a personajelor sale, temperamentul sangvin-meridional, hiperagitația, logopatia, complicitatea general-malignă, zonele de clarobscur instinctual, de mister sumbru-ironic prin care lumea „solitarilor” și a lenei balcanice își petrece feericul bonom-oriental cu lumea labirintului kafkian și a absurdului gogoliano-ionescian. Pentru evaluarea unei viziuni clădite în bună măsură pe oximoron, nu monocromia este recomandabilă, ci examenul pluricentric.

Cu – într-o parte – ideea lui Florin Manolescu din 1983 privind absența conștiinței răului la personajul caragialian și cu perspectiva lui Mircea Iorgulescu din *Marea trâncăneală* (1988) privind rolul secției de poliție, cultul uniforme și ponderea agresivității reprimante deopotrivă la nivel mental, verbal și gestual, se face bucla unui deceniu și ceva de interpretare, al cărui numitor comun e tocmai armonia contrariilor.

Anii '90 continuă din plin dilema enunțată, prin recuperarea, în 1992, a teoriei ionesciene din *Note și contranote* („principala originalitate a lui Caragiale este că toate personajele sale sunt niște imbecili. Niciodată stăpânite de vreun sentiment de culpabilitate, nici de ideea unui sacrificiu, nici de vreo altă idee, aceste personaje cu conștiința uimitor de liniștită sunt cele mai josnice din literatura universală”, text din 1959), dar mai cu seamă prin recuperarea, în 1995, a *Secretului „Scrisorii pierdute”*, textul publicat în 1975, la Paris, de N. Steinhardt sub pseudonimul Nicolae Niculescu, într-un idilism creștinoparadisiac provocator până... la Dumnezeu. Steinhardt se slujește „de iertarea lui Cațavencu de către Zoe și de pupăturile din Piața Independenței” ca de argumente dintre „cele mai formidabile, pentru a întemeia afirmația că lumea lui Caragiale ne descoperă sufletul românesc în toată minunata lui dulceață și creștinătate, în faza machiavelismului relativ, când răutatea nu era încă absolută, când oamenii se mai puteau împăca și încă știau ierta, când totul nu era încă pierdut”.

În fine, pentru ca meniul polarităților să fie perfect, idilismul ortodox este dublat de existențialismul heideggerian: în 1988, în prefața la antologia Caragiale, *Temă și variațiuni*, publicată la Dacia, Ion Vartic avansa asocierea omului caragialian cu „omul-ca-ființă-în-lume” (*Sein in der Welt*), element vital pentru „o posibilă ontologie a cotidianității”. Caragiale este, spune Vartic, „primul creator din literatura română care, prin intuițiile sale atât de lucide, a surprins caracterele specifice ale omului ca ființă cotidiană, precum și esența și natura existenței publice”.

Cât de departe suntem de poncifele vehiculate cu ocazia centenarului din 1952, într-o teribilă jubilație propagandistică vizând „biciuirea moravurilor societății burgheze”... Prin urmare, să citim, să (il) jucăm și să ne bucurăm, totuși. Cu moderațiune!

(Conferințele Teatrului Național, Editura Nemira, 2002)

Bucureștii de altădată

Vechi zidiri bucureștene Din vremea lui Caragiale

(II)

Ana Maria ORĂȘANU

1900 – 1902

- Se construiesc Facultatea de Medicină și Institutul de Seruri și Vaccinuri, arh. Louis Blanc

1901

- Se inaugurează Casa de Economii, Depuneri și Consemnațiuni, arh. Paul Gottreau

1903 – 1906

- Se amenajează pe Câmpia Libertății (Filaretului) Parcul Carol I, arh. peisagist E. Redont

1904

- După planurile arh. I.D. Berindei se construiesc: Casa Amiral Urseanu (azi, Observatorul Astronomic) și Casa Gr.I. Florescu (azi Goetheinstitut)

- Arh. Ion Mincu restaurează Biserica Stavropoleos și amenajează în curte galeria pentru lapidarium

- Se deschide Muzeul Aman în casa-atelier a pictorului Theodor Aman din str. Clemenței

1905

- Se realizează bustul lui Gr.Gh. Cantacuzino din Grădina Icoanei, sculptor E. Dubois

- Se construiește Hipodromul de la Băneasa, arh. I.D. Berindei

- Se construiește Vila dr. Minovici, arh. Cristofi Cerchez

1906

- Se construiește Muzeul de Istorie Naturală Grigore Antipa (instituție înființată în 1834)

- Se construiesc Casa și Muzeul Kalinderu, arh. I.D. Berindei

Clădirea veche a Facultății de Medicină

- Se construiește Institutul Geologic, arh. V. Ștefănescu

- Se amenajează Parcul Ioanid

- La 6/19 iunie se inaugurează Expoziția Generală a României din Parcul Carol I, dedicată împlinirii a 40 de ani de domnie a regelui

1906 – 1910

- Se construiește Ministerul Lucrărilor Publice, arh. P. Antonescu, în care funcționează Primăria Bucureștilor începând cu anul 1912

1907

- Pe locul vechii Adunări Obștești de pe Dealul Mitropoliei se construiește Palatul Camerei Deputaților, arh. D. Maimarolu

1908

- Se realizează statuia lui Dinicu Golescu, sculptor W. Hegel

- Se construiește Palatul Bursei și Camerei de Comerț și Industrie, arh. Ștefan Burcuș (azi, Biblioteca Națională)

- Se deschide Terasa Oteteleșanu de pe Calea Victoriei

1909

- Pe str. Doamnei se inaugurează primul cinematograf al orașului numit "Volta"

1910

- Se inaugurează primul muzeu particular: Muzeul Simu

1910 – 1912

- Se construiește Casa Dissescu, arh. Gr. Cerchez și A. Clavel (azi, Institutul de Istoria Artei al Academiei Române)

Vechiul sediu al Primăriei Bucureștilor, în casa din strada Colței a lui Hagi-Moscu

1911

• Se demolează Casa Hagi-Mosco (Primăria veche a orașului)

1912

• Încep lucrările la Muzeul Național de Artă (arh. P. Antonescu) și la Palatul Școlii de Arhitectură (arh. Gr. Cerchez)

• Se construiește Banca Marmorosch-Blanc, arh. P. Antonescu

• Se construiește Casa Corpului Didactic, arh. C. Iotzu

• Se construiește Hotel Louvre (azi, Capitol), arh. Arghir Culina

• Se construiește Hotel Athénée Palace, arh. Teophile Bladeau, prima structură de beton armat din București

• Se construiește Cercul Militar, arh. D. Maimarolu și E. Donneaud

Date esențiale despre Bucureștii anilor 1870 – 1912 cuprind lucrările monografice scrise chiar în acea vreme. Adevărate documente de epocă ne-au lăsat: Ulysses de Marsillac (*Ghid du voyageur à Bucarest*, 1877), Ion Lichiardopol (*Bucureștii*, 1889), Ion Ionescu-Gion (*Istoria Bucureștilor*, 1899) și Frédéric Damé (*Bucarest en 1906*).

În domeniul organizării administrative, Legea comunală din 1864, potrivit căreia orașul era condus de Consiliul

comunal și primar, a fost înlocuită în 1874 cu Legea comunală a lui Lascăr Catargiu, potrivit căreia aleșii erau confirmați prin decret regal.

În cei 42 de ani la care ne referim primariatul orașului București a fost exercitat de 25 de persoane printre care îi amintim pe cei de notorietate: gen. Barbu Vlădoianu, gen. Christian Tell, C.A. Rosetti, Gheorghe Cantacuzino. N. Fleva, I. Câmpineanu, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Vintilă Brătianu, dr. C. Istrati. Cu totul remarcabile prin rezultatele muncii lor au fost mandatele onorate de primarii Emanoil Protopopescu-Pake (iunie 1888 – decembrie 1891) și Nicolae Filipescu (iunie 1893 – octombrie 1895) care au izbutit să deschidă principalele axe de circulație pe direcțiile est-vest și nord-sud.

Orașul oamenilor de rând, al mahalalelor locuite de cei mulți, poate fi ilustrat prin numeroase exemplificări. Am ales casele locuite de I.L. Caragiale. Cele câteva rămase. Își păstrează aspectul vechi, modest, înviorat prin mărunte elemente decorative: str. Armenească 33, str. Frumoasă 14, str. Olari 21, str. Pitar-Moș 17, str. M. Rosetti 3 bis, str. I.L. Caragiale 22, str. Sculpturii 20, str. Berzei 70. Cu excepția celei din str. Caragiale, celelalte sunt necunoscute. Ar trebui ocrotite și inscripționate, marcându-le valoarea memorială. Ele fac obiectul unui proiect cultural intitulat "Caut casă" a cărui realizare ne depășește.

Terasa Oteteleşanu

Patrimoniu

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga"
a Bibliotecii Metropolitane București

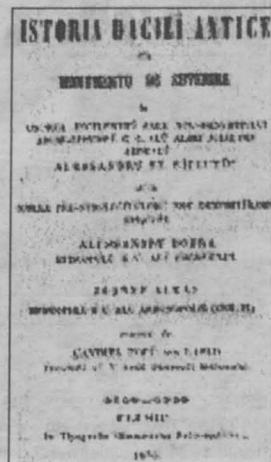
Istoria Daciei antice ca monumentu de suvenir
Clusiu. În Tipografia Gimnasiului Reformaților, 1855

Dacă nu ni s-a dat a trăi mult, să facem ceva, să arătăm, ce am trăit (Pliniu).

E urât și rușinos lucru a fi străin în propria patrie (Casiodor).

Istoria e magistra vieții, lumina adevărului, mărturia timpului, și speculul providenței dumnezeiești (Cicerone).

Toate sunt trecătoare, numai știința și virtutea sunt rămânătoare pentru care iubim și pe acei, carii sunt în mormânt, și pe carii nici odată i-am văzut (Cicerone).

Îmbunătățirea soartei țăranilor. Cuvânt rostit în Adunarea Generală a României. Sedința din 25 mai 1862, de M. Kogălniceanu, deputat orașului Focșani
București. Typografia Statului, Nifon și Sf. Sava, 1862

Domnilor mei

Dacă în țară este o cestiune mare și grea, negreșit că este cestiunea ce astăzi ni se înfățișează spre deslegare: Vreau să vorbesc de îmbunătățirea soartei țăranilor, de îmbunătățirea prin urmare a însăși temeliei naționalității noastre.

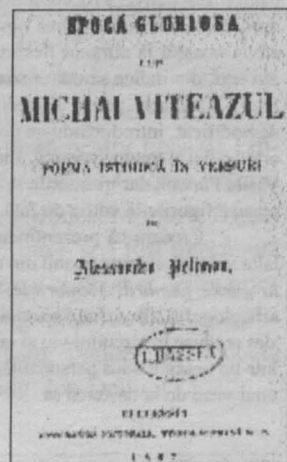
În adevăr, domnilor, nici o cestiune în hotărârea ei nu reclamă mai mult patriotism, înțelepciune, dreptate și abnegațiune tot o dată, de cât marea reformă ce suntem chemați de a face; reforma care a fost grea și în țările cele mai puternice și mai luminate ale Europei, reformă care astăzi prefăce condițiunile naționale și sociale din marele Imperiu al Rusiei, reformă care și în Principate se urmărește fără succes de mai mult de un secol, reformă grea și spinoasă a cărei soluțiune părinții ne-au lăsat-o ca o fatală moștenire...

Alessandru PELIMON, Epoca glorioasă a lui Mihai Viteazul. Poemă istorică în versuri
București. Tipografia Națională, 1867

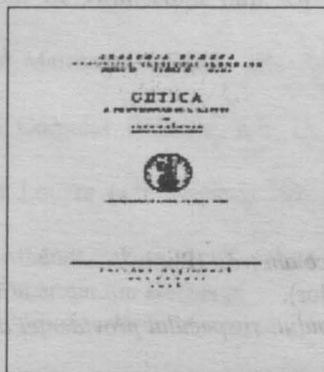
Avusei ideea de-a scrie în versuri câteva fapte memorabile din Viața lui Mihai Viteazul, eroul Românilor din secolul XVI, pe care le am intitulat precum se arată.

Scopul nu-mi a fost d-a face o epopee omerică; aceasta va fi rezervată vre unei somități în litere; dar am căutat a presinta publicului o poemă originală în versuri, în care m-am servit cu o limbă de tot populară, conservând și chiar ritmul poeziilor d-aseamenea.

Lebăda când vede terminul ei cântă. Acest cântec este profetic precum e visiunea celor cari se despart de viață, sau ca o confesiune la ora din urmă...

Istoria cărții

Vasile Pârvan
GETICA

Notă asupra ediției

GETICA, opera fundamentală a lui Vasile Pârvan (1882 – 1927), a fost prezentată ca memoriu de specialitate în ședința din 27 iunie 1924 a Academiei Române și a văzut lumina tiparului doi ani mai târziu, în 1926, în seria III, tomul III al *Memoriilor Secțiunii Istorice* a Academiei publicate de editura *Cultura națională*. Această «lucrare însoțită de 462 figuri, 43 planșe și 4 hărți» a fost imprimată în două tiraje, unul în formatul obișnuit al *Memoriilor*, celălalt – de lux – într-un format mai mare și pe o hirtie de calitate superioară. Tehnoredactarea – punerea în pagină a textului și a imaginilor ce-l însoțesc – a fost identică pentru ambele tiraje.

Ediția de față reprezintă prima reeditare a acestei lucrări clasice în istoriografia antichității Daciei și își propune să reproducă atât textul, cât și materialul ilustrativ în condiții cât se poate de apropiate de cele în care a apărut ediția princeps.

În primul rând, s-a respectat structura sumarului conceput de autor; studiul propriu-zis, cu notele și figurile ce-l însoțesc, este urmat de rezumatul în limba franceză, de indice, lista figurilor din text și planșe, iar notele și postfața semnate de Radu Florescu, îngrijitorul ediției, sînt grupate în final, astfel încît să nu fie afectată unitatea lucrării lui Vasile Pârvan și să nu fie posibilă nici o confuzie între textul original și comentariile critice ale editorului său.

Figurile din text, pentru a avea aceeași claritate și valoare de argument demonstrativ, au fost redeseinate în marea lor majoritate, fiind apoi dimensionate și machetate în conformitate cu prima ediție. Doar figurile care nu sînt desene liniare și nu pot fi redeseinate au fost reproduse după ediția publicată în *Memoriile Secțiunii Istorice*. În același mod s-a procedat cu cele 4 hărți și cu cele 43 de planșe care își păstrează astfel cel puțin valoarea documentară.

Deoarece, în urma adoptării unei alte prezentări grafice, paginile ediției de față nu mai corespund cu cele ale ediției originale, am considerat că este necesar să marcăm finalul paginilor din ediția princeps prin două bare verticale și printr-o cifră marginală care indică numărul paginii respective. Procedîndu-se în acest fel s-au putut păstra fără a fi modificate atât numerotarea notelor de subsol ale autorului – reunite în ediția noastră la sfîrșitul fiecărui capitol –, cât și numeroasele trimiteri din text, din indice sau din rezumatul în limba franceză.

Indicele general al ediției originale a fost păstrat în principiu nemodificat, introducîndu-se doar unele completări privind actualizarea ortografiei și toponomasticii. Lista figurilor din text este cea redactată de Vasile Pârvan, dar trimiterile se fac, în mod firesc, la paginile în care sînt plasate figurile în ediția de față. [...]

Creдем că prezentîndu-se în acest mod și alăturîndu-se celorlalte volume apărute în anii din urmă – *Dacia, Începuturile vieții romane la gurile Dunării, Memoriale, Scrieri* – prin care lucrările istoricului, arheologului, filosofului istoriei și profesorului care a fost Vasile Pârvan sînt readuse în circuitul viu al culturii noastre, ediția de față se constituie într-un omagiu adus personalității autorului *Geticii* cu ocazia sărbătoririi unui veac de la nașterea sa.

Editura

GETICA

O încercare de protoistorie a Daciei în mileniul I î.e.n.
Săpăturile din cîmpia munteană și geții din
masivul carpatic

DE
VASILE PÂRVAN
MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

În anul 1871 Alexandru Odobescu instituia, prin *Academia Română* (pe atunci «Societatea Academică»), un premiu pentru cea mai bună lucrare «asupra popoarelor care au locuit țările române de-a sînta Dunării mai înainte de cucerirea acestor țări de către împăratul Traian». Grigore Tocilescu, pe atunci student, fu ispitit de subiect și, în 1876, îl prezentă ca teză de doctorat la Praga. În anul următor, el înainta Academiei teza sa «după o prefacere radicală» și obținea premiul. Cartea sa, cu titlul *Dacia înainte de Romani apărută în 1880, în vol. X al Anal. Soc. Acad. Rom. În aceeași vreme cu Tocilescu, învățatul sas Carl Gooss, după o conștiințioasă anchetă arheologică în Ardeal* (Chronik. d. arch. Funde Siebenbürgens) [«Cronica descoperirilor arheologice din Transilvania»], scrisese lucrarea sa de sinteză, *Skizzen zur vorrömischen Culturgeschichte der mittleren Donaugegenden* [«Schite despre istoria culturii preromane a bazinei mijlociu al Dunării»] (ambele publicate în Archiv. d. Ver. f. siebenb. Landesk. [«Arhiva Uniunii pentru izvoarele istorice ale Transilvaniei»] pe 1876 și 1877). În pregătirea pentru tipar a lucrării sale, Tocilescu a folosit din plin lucrarea lui Gooss, apărută înainte de a sa. Interpretările și concluziile greșite ale lui Gooss se regăsesc deci și la Tocilescu. Douăzeci de ani după aceste lucrări, F. v. Pulszky publică în 1897, la Budapesta, cartea sa în două volume, *Magyarország Archeológiája* [«Arheologia Ungariei»]. Din nenorocire, această lucrare nu aprofunda suficient chestiunile privitoare la epoca și ținuturile de care ne ocupăm. Contemporan, Nicolae Densusianu scria romanul său fantastic *Dacia preistorică, plin de mitologie și de filologie absurdă, care la apariția sa (postumă: 1913) deșteaptă o admirație și un entuziasm nemărginit printre diletanții români // în arheologie. În sfîrșit, în 1912, d. I. Andrieșescu își luă doctoratul la Iași cu o Contribuțiune la Dacia înainte de Romani, trașind amănunțit și conștiințios chestiunea neoliticului din Dacia.*

Acum trei ani, cînd am pornit cercetările pe teren privitoare la protoistoria daco-gețică, nu exista deci, în nici o limbă, nici o carte utilizabilă, de informație și orientare generală științifică asupra subiectului.

Am reluat dară în lucrarea de față, aproape fără nici o putință de sprijin pe lucrări precedente de total, protoistoria Daciei în cele douăsprezece secole care au curs de la primul contact al Daciei cu cultura villanoviană și pînă la sfîrșirea regatului lui Decebalus. Am arătat mai jos, în text, în note și sub ilustrații, cu o strictă punctualitate, tot ce datoresc ca studii anterioare de amănunt și ca material publicat, ori numai adunat, înainte de mine, oricui: pînă și celui mai modest și mai inocent diletant rural. Se va dovedi astfel mai ușor decît în alte scrieri contemporane partea nouă de cea veche.

Pentru lipsurile și greșelile ce se vor găsi mai jos sînt eu singur răspunzător; voi căuta a le îndepărta prin alte lucrări ori la o nouă ediție a acesteia. Pentru executarea desenelor inedite de mai jos, am a mulțumi vechiului meu colaborator la Muzeu, d. D. Pecurariu.

Postfață

Încă de la apariție, opera capitală a lui Pârvan intitulată *Getica* – după titlul mai vechi al monografiei istorice scrise de grecul Criton, medicul lui Traian – a fost salutată ca un eveniment de primă mărime al culturii românești. Lucrarea constituie prima sinteză arheologică realizată de un român, în limba română, și privind istoria – respectiv arheologia – română. Curînd, opera magistrului a căpătât în conștiința contemporanilor săi, a elevilor, a școlii de arheologie românești, valoare monumentală nu numai prin dimensiunile ei considerabile, ci și, mai ales, prin zestrea de idei, de gîndire istorică pe care o poartă și o comunică.

Între timp, plecînd tocmai de la premisele puse de Vasile Pârvan, școala românească de arheologie a progresat dezvoltîndu-și cercetările și acumulînd o informație considerabilă care încă în preajma celui de-al doilea război mondial era în măsură să ofere o imagine mult mai completă și mai circumstanțiată decît cea la care ajunsese, la vremea lui, Pârvan. După război [...] masa de informație a crescut exponențial, iar noile cunoștințe acumulate nu numai că au devenit mult mai numeroase, dar și mult mai variate, mai detaliate și mai precise. O a doua operă însă de amploarea *Geticii* lui Pârvan nu a mai apărut pînă în zilele noastre. Se poate invoca o motivație obiectivă a acestei situații, în măsura în care perioada prin care trecem este tocmai o perioadă de studii monografice și, așa cum se știe, în istoria științei perioadele de studii monografice preced perioadele de sinteză, ciclul repetîndu-se într-o spirală ascendentă în aproape fiecare generație.

În realitate, însă, problema este mai complexă și mai nuanțată. Pe de o parte, acumularea acestei imense mase de informație, nu numai pe planul arheologiei naționale românești, dar și pe planul arheologiei universale, a determinat reevaluarea tuturor postulatelor fundamentale și a principiilor metodologice, iar impactul științelor fizice și al gîndirii matematice asupra arheologiei începe să-și spună din ce în ce mai mult cuvîntul. Pe de altă parte, tocmai complexitatea și varietatea acestei informații atît de bogate a pus sub semnul întrebării sistemele de referință tradiționale, scoțînd în evidență necesitatea construirii altor instrumente de stăpînire, ordonare și fructificare a datelor pe care săpăturile le scot la iveală continuu. La aceasta mai trebuie adăugat că marile transformări de ordin eco-social care au succedat războiului au dus la o sporire considerabilă a amplitudinii investigațiilor de teren. Tocmai în condițiile enumerate mai sus stă, în bună măsură, și explicația faptului că nu a mai apărut între timp altă sinteză de amploarea și de bogăția de idei a lucrării lui Pârvan, dar că a apărut destul de multe monografii avînd ca obiect stațiuni arheologice, culturi sau chiar epoci istorice. În prezent, există condiții pentru noi încercări de schițe sintetice și cred că este doar o problemă de timp ca ele să-și facă apariția. Tot atît de neîndoios este că nici aceste sinteze nu vor prezenta soluții definitive și că, odată apărute, abia vor putea defini mai clar lacune și curențe ale cunoașterii noastre pe baza cărora vor putea fi formulate noi obiective ale cercetării de teren și teoretice. [...]

Din punct de vedere al interpretărilor pe care Pârvan le-a propus și care au constituit negreșit structura fundamentală pe care s-a grefat întreaga cercetare și discuție ulterioară, trebuie remarcat în primul rînd faptul că părintele arheologiei românești a plecat de la niște sisteme de referință constituite în cadrul arheologiei europene, pe care nu le putea anula, dar pe care, de cele mai multe ori, a știut să le adapteze creator situației specifice de la noi din țară. Cel mai important dintre aceste sisteme de referință îl constituie periodizarea arheologică a preistoriei și protoistoriei Europei. Acest sistem, care tocmai atunci ajungea să se constituie complet, definea concepte categoricale ca acelea de Hallstatt și de La Tène, preciza articulațiile lor dîndu-le valori pentru întreaga preistorie europeană, iar pentru perioada mai nouă – așa-numita protoistorie – stabilea o succesiune de epoci, bazată pe teoria migraționistă, înțelegînd să identifice difuzarea principalelor culturi anterioare difuzării culturii mediteraneene greco-romane cu migrații ale popoarelor protoistorice europene: cimerieni, sciți, celți, identificînd aceste entități menționate de izvoare cu ansambluri culturale care tocmai atunci ieșeau la iveală și puteau fi determinate tipologic. Ceea ce a constituit într-o măsură foarte mare meritul lui Pârvan și al *Geticii* a fost tocmai aplicarea acestor concepte de valoare general europeană, pentru întîia dată, la epocile cele mai îndepărtate ale istoriei României. O serie întreagă de asemenea noțiuni și entități au fost cu acest prilej identificate critic de Pârvan și, dacă ulterior, concluziile lui au putut fi modificate sau corectate în unele detalii, construcția, în liniile ei mari, rămîne încă intactă. [...]

Radu FLORESCU

“Oamenii noi, înflorind în marea lumină a vieții, se pleacă cu reculegere spre pămîntul unde dorm oamenii vechi, din tîria căroră au crescut ei, oamenii noi, ca florile noi din pulbera florilor vechi”.

16 septembrie 1919

Colofon

GETICA. O protoistorie a Daciei, monumentală operă a lui Vasile Pârvan, a fost publicată de Editura “Cultura Națională” în 1926.

Lucrarea – însoțită de 462 figuri în text, 43 planșe și 4 hărți – a fost tipărită în două tiraje: tirajul obișnuit, publicat de Academia Română în seria «*Memoriilor Secțiunii Istorice*», în formatul 16 x 24 cm, și un tiraj de lux, pe hîrtie de calitate superioară, în formatul 20 x 28 cm.

Ediția de față, prima reeditare a lucrării lui Vasile Pârvan, este îngrijită de Radu Florescu. Ea a fost proiectată și pregătită pentru tipar de Editura Meridiane – Director George Sorin Movileanu, Redactor șef Modest Morariu, Director adjunct Marin Preduțoiu – și a fost imprimată de aceeași tipografie care a realizat și ediția princeps, Întreprinderea Poligrafică “Arta Grafică” – Director ing. Sorin Albaiu, Inginer șef Nicolae Stănică, Șef producție ing. Ion Deliu. [...]

Bicentenar**ALEXANDRE DUMAS****Albert THIBAUDET**

... *Le drame romantique a ce malheur que ces deux seules grandes natures, Hugo et Dumas, représentent chacun une moitié de son génie: Dumas son génie théâtral, Hugo son génie de style. «Ah! disait Dumas, si je faisais des vers comme Victor ou si Victor faisait le drame comme moi». Le contraire de la tragédie classique, où ils étaient aussi deux, mais où chacun des deux régnait également dans les deux domaines.*

Hugo, Dumas, Vigny et Musset ne partagent pas avec un cinquième nom l'honneur d'avoir tenté la grande aventure shakespearienne du romantisme...

L'immense production romanesque d'Alexandre Dumas, plus de cinq cents volumes, paraît d'ailleurs, comme celle de Balzac, aussi bien d'abord sous la forme du livre que sous celle du feuilleton. Jusqu'en 1839, Dumas était surtout un dramaturge, et il n'avait écrit que dix romans minces, médiocres et oubliés. A ce moment commence sa collaboration avec Auguste Maquet, qui lui apporte un roman sur la conspiration de Cellamare, que Dumas quadruple d'étendue et dont il fait le Chevalier d'Harmental. C'est son premier grand succès de romancier. La collaboration entre Dumas et Maquet durera douze ans. Elle est elle-même tout un roman et finit par un procès...

(*Histoire de la littérature française de 1789 à nos jours*,
Librairie Stock, Delamain et Boutelleau, Paris, 1936)

Bibliografie selectivă**Drame**

- 1829: *Henri III et sa cour*
- 1831: *Anthony*
- 1831: *Charles VII*
- 1834: *Catherine Howard*
- 1836: *Don Juan de Maraña ou La chute d'un ange*
- 1836: *Kean ou Désordre et génie*
- 1843: *Les Demoiselles de Saint-Cyr*

Romane

- 1844: *Les Trois Mousquetaires*
- 1845: *Vingt ans après*
- 1845: *La Reine Margot*
- 1845: *Comte de Monte-Cristo*
- 1848: *Le Vicomte de Bragelonne*

Alte scrieri

- 1832: *Gaule et France*
- 1842: *Jeanne d'Arc*
- *Louis XIV et son siècle*
- 1846: *Joseph Balsami*
- 1849: *Collier de la Reine*
- 1835 - 59: *Impressions de voyage*
- 1852 - 54: *Mes Mémoires*
- 1851: *Mémoires d'un médecin: Ange Pitou*
- 1852: *La Comtesse de Charny*

Sorina BERCESCU**Alexandre Dumas-Père (1802 - 1870)**

Alexandre Dumas-tatăl este fiul unui mulatru din Santo-Domingo, generalul Thomas-Alexandre Dumas, ofițer în armata napoleoneană. ALEXANDRE DUMAS DAVY DE LA PAILLETERIE, de la a cărui moarte se împlineste un secol în 1970, s-a născut la Villers-Cotterets (Aisne). La nouăsprezece ani vine la Paris și, neavînd din ce trăi, se angajează într-un post obscur de funcționar. Începe să scrie vodeviluri și drame istorice. *Henri III et sa cour* (*Henric al III-lea și curtea sa*, 1829) îl consacră ca dramaturg. Încurajat de succes pornește să scrie "drame boulevardiere" ca *Anthony* (1831) în care joacă celebra Marie Dorval, *Catherine Howard* (1834) sau *Kean* (1836), piesă în care a strălucit la noi în țară Tony Bulandra și care a fost reluată nu de mult de teatrul bucureștean "Lucia Sturdza Bulandra".

Alexandre Dumas-tatăl a scris foarte mult. Peste 250 volume. Cum și pentru cine, lăsăm să judece posteritatea. Cert însă că nu se poate discuta popularitatea de care s-au bucurat romane ca: *Les Trois Mousquetaires* (*Cei trei mușchetari*, 1844), *Le Comte de Monte-Cristo* (*Contele de Monte-Cristo*, 1844 - 1845), *La Reine Margot* (*Regina Margot*, 1845), *Les Mohicans de Paris* (*Mohicanii Parisului*, 1854) - o încercare de a-l concura pe Eugène Sue cu ale sale "Mistere ale Parisului" ș.a.

A mai scris *Mémoires* (*Memorii*, 1852 - 1854) și chiar un *Dictionnaire de cuisine*, o carte de bucate, alfabetică, sub forma unui dicționar.

Către sfîrșitul vieții, aventura scrisă face loc celei trăite și-l găsim făcînd contrabandă de arme pentru Garibaldi, așa cum Beaumarchais făcuse pentru coloniile engleze din America de Nord. Își construie un castel luxos. Cheltuie însă prea mult și creditorii, oameni care n-au judecat niciodată cu inima, îl urmăresc pretutindeni. Moare mai sărac decît s-a născut deși cărțile sale, de atunci încoace, îmbogățesc editorii de pretutindeni. De altfel, o statistică a stabilit că anual circa un milion de oameni de pe tot globul trăiesc de pe urma reprezentațiilor date cu piesele altui scriitor sărac: William Shakespeare.

Cum a scris Dumas-tatăl? Repede, mult, cu foarte puțină grijă față de adevărul istoric (uneori) dar, ca să ne exprimăm modern, captivant.

Nu are vreme să facă analize psihologice. L-a prevăzut oare pe Proust?

Ca și Jules Verne și astăzi Simenon, deși considerat și el "en marge de la littérature", este unul dintre reprezentanții de frunte ai unei literaturi romantice foarte populare. O consacrare pe care i-au dat-o, fără nici o solicitare specială, milioanele de cititori de pretutindeni.

(*Istoria literaturii franceze*,
Editura Științifică, 1970)

Prefața [autorului]

În care se arată că, deși numele eroilor din povestirea pe care avem cinstea s-o înfățișăm cititorilor noștri se termină în os și în is, ei nu au nimic mitologic.

Este un an de cînd, cu prilejul cercetărilor ce făceam la Biblioteca regală pentru lucrarea mea Istoria lui Ludovic al XIV-lea, am dat din întâmplare peste Memoriile d-lui d'Artagnan, imprimate la Amsterdam, la Pierre Rouge, așa ca mai toate lucrările din această epocă, în care autorii țineau să spună adevărul fără să treacă pe la Bastilia pentru un timp mai lung sau mai scurt. Titlul m-a atras; am luat aceste memorii la mină – bineînțeles cu voia domnului director – și le-am citit pe nerăsuflăte.

Nu am intenția să fac nici o analiză asupra acestei lucrări ciudate, și mă voi mulțumi să le-o recomand cititorilor mei, care prețuiesc îndeosebi tablourile de epocă. Vor găsi în lucrare portrete schițate de o mîină de maestru și cu toate că aceste schițe sînt, cele mai multe, creionate pe ușile cazărnilor sau pe zidurile cîrciumelor, ei vor recunoaște imaginile lui Ludovic al XIII-lea, ale Annei de Austria, Richelieu, Mazarin și ale celor mai mulți curteni din această epocă, fiind tot atît de asemănătoare ca în istoria domnului Anquetil.

Dar, după cum se știe, ceea ce izbește spiritul capricios al unui poet nu impresionează totdeauna masa cititorilor. Așa că, deși admirăm la fel cum vor admira, desigur, și ceilalți detaliile pomenite, pe noi ne-a preocupat mai mult ceva care, fără îndoială, n-a atras atenția nimănui înaintea noastră.

D'Artagnan povestește că a întîlnit în anticamera domnului de Tréville, căpitan al mușchetarilor regelui, cu prilejul primei sale vizite, trei tineri care serveau în vestitul corp de gardă unde el solicita marea cinste să fie primit și care se numeau: Athos, Porthos și Aramis.

Mărturisim că aceste nume ciudate ne-au impresionat, și ne-a trecut prin minte că nu erau decît pseudonime sub care d'Artagnan ascunsese nume poate vestite, afară dacă purtătorii acestor nume de împrumut nu le aleseseră chiar ei în ziua cînd, dintr-un capriciu, vreo nemulțumire sau nenoroc, îmbrăcaseră cazaca simplă de mușchetar.

De atunci n-am mai găsit astîmpăr tot căutînd în lucrările acelor vremi o urmă oarecare a acestor nume extraordinare care ne stîrniseră atît de tare curiozitatea.

Catalogul cărților pe care le-am citit ca să ne ajungem scopul ar umple o broșură întreagă, ceea ce ar fi foarte instructiv, dar, desigur, puțin amuzant pentru cititorii noștri. Ne vom mulțumi, deci, să le spunem că în momentul cînd, descurajați de atîtea cercetări zadarnice, eram pe cale să le părăsim, am găsit, în sfîrșit, datorită sfaturilor vestitului și savantului nostru prieten Paulin Paris, un manuscris în folio, sub nr. 4772 sau 4775, nu ne mai amintim bine, și avînd ca titlu: Memoriile domnului conte de la Fère, privind cîteva evenimente petrecute în Franța, către sfîrșitul domniei lui Ludovic al XIII-lea și începutul domniei lui Ludovic al XIV-lea.

Oricine își poate închipui marea noastră bucurie cînd, răsfoind acest manuscris – ultima noastră speranță – am dat la pagina 20 de numele Athos, la pagina 27 de numele Porthos și la pagina 31 de numele Aramis.

Descoperirea unui manuscris cu totul necunoscut, într-o epocă în care știința istorică s-a ridicat la un grad atît de înalt, ni s-a părut ceva miraculos.

De aceea ne-am și grăbit să cerem îngăduința să-l imprimăm, cu scopul de a ne prezenta într-o zi cu bagajul altora la «Academia de inscripții și litere», dacă nu vom ajunge – lucru foarte probabil – să intrăm la «Academia franceză» cu propriul nostru bagaj, prea considerabil, poate, pentru a pătrunde prin porți.

Această îngăduință, trebuie s-o spunem, ne-a fost ușor acordată; menționăm aici acest fapt, ca să dăm o dezmințire publică răuvoitorilor, care pretind că trăim sub un guvern nu prea favorabil oamenilor de litere, care îi cer cîte ceva și mai nefavorabil încă celor care nu-i cer nimic.

Oferim acum cititorilor noștri prima parte a acestui prețios manuscris, schimbîndu-i titlul în cel de: Trei mușchetari.

Dacă, așa cum nu ne îndoim, această primă parte are succesul pe care-l merită, ne luăm angajamentul să publicăm, negreșit, a doua parte.

Pînă atunci, așa cum nașul este un al doilea tată, îi poftim pe cititori să ne facă răspunzători pe noi, iar noi pe contele de la Fère, în caz că povestirea le va place sau îi va plictisi.

Acestea fiind spuse, să-i înnodăm firul...

(Cei trei mușchetari,
traducere de Ticu Archip și Milton Fanny Lehrer,
Editura Hyperion, Chișinău, 1993)

Autografe contemporane

Mihail DIACONESCU

Bibliografie

- *Visele au contururi precise*, roman, Editura pentru Literatură, București, 1963
- *Culorile sângelui*, roman, Editura Cartea Românească, București, 1973
- *Gib I. Mihăescu*, monografie critică, în colecția „Universitas”, Editura Minerva, București, 1973
- *Die Farben des Blutes*, roman, Übersetzung aus dem Rumänischen von Elga Oprescu, Union Verlag, Berlin, 1976
- *Adevărul retorului Lucaci*, roman, Editura Eminescu, București, 1977
- *Umbrele nopții*, roman, Editura Cartea Românească, București, 1980
- *Marele cântec*, roman, Editura Eminescu, București, 1980
- *Călătoria spre zei*, roman, Editura Cartea Românească, București, 1982
- *Speranța*, roman, Editura Eminescu, București, 1984
- *Emissari*, Perevela na russkii iazăk Natașa Bogdan, Biblioteka Rumâniia, Buharest, 1985
- *Magnus Cantus*, roman, en français par Anca Cosăceanu, Editura Muzicală, București, 1985
- *Depărtarea și timpul*, roman, Editura Eminescu, București, 1986
- *Marele cântec*, roman, Editura Muzicală, București, 1987
- *Sacrificiul*, roman, Editura Cartea Românească, București, 1988
- *Adevărul retorului Lucaci*, roman, în colecția „Columna”, Editura Cartea Moldovenească, Chișinău, 1991
- *Sacrificiul*, roman, ediția a II-a, vol. I, *Iluzia*, Prefața – *Drama opțiunii* de Monica Joița, Editura Ministerului de Interne, București, 1993
- *Sacrificiul*, roman, ediția a II-a, vol. II, *Tenebrele*, Editura Ministerului de Interne, București, 1993
- *Sacrificiul*, roman, ediția a II-a, vol. III, *Lumina*, Editura Ministerului de Interne, București, 1993
- *Speranța*, roman, Prefața – *Romanul Unirii* de Monica Joița, în colecția „Columna”, Editura Universitas, Chișinău, 1993
- *Istorie și valori. Studii, comunicări, eseuri, articole*, Editura Ministerului de Interne, București, 1994
- *Speranța*, roman, ediția a III-a, Editura Ministerului de Interne, București, 1996
- *Prelegeri de estetica Ortodoxiei*, vol. I, *Teologie și estetică*, Editura Porto Franco, Galați, 1996
- *Prelegeri de estetica Ortodoxiei*, vol. II, *Ipostazele artei*, Editura Porto Franco, Galați, 1996
- *Terra Mirabilis*, studiu introductiv la vol. *Biserici și mănăstiri ortodoxe, Orthodox churches and monasteries*, album. Coordonare: Corina Firuță și Cori Simona Ion. Fotografii: Dumitru F. Dumitru, Steliana Preda, Viorel Simionescu, Gabriel Ieloaie, Editura Alcor Edimpex, București, 1998
- *Istoria literaturii dacoromane*, Editura Alcor Edimpex, București, 1999
- *Terra Mirabilis*, studiu introductiv la vol. *Biserici și mănăstiri ortodoxe, Orthodox churches and monasteries*, album. Coordonare: Corina Firuță și Cori Simona Ion. Fotografii: Dumitru F. Dumitru, Steliana Preda, Viorel Simionescu, Gabriel Ieloaie, ediția a II-a, Editura Alcor Edimpex, București, 2000
- *Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă. Interviu acordate*, Editura Viitorul Românesc, București, 2001

„Toate aceste calități de excepție ni-l recomandă pe Mihail Diaconescu ca pe unul dintre prozatorii cei mai importanți ai literaturii române de azi și realizatorul unui nou tip de roman istoric, explorând zone inedite, într-un stil și cu mijloace absolut proprii și originale”.

Ion ROTARU (1982)

„Pe Mihail Diaconescu l-au atras sistematic relațiile dintre centru și periferie, oamenii de excepție care, învingând obstacole felurite, au acționat ca întemeietori”.

Constantin CIOPRAGA (1984)

La Mihail Diaconescu „actele individuale se integrează în panoramicul mișcător al vieții mediului ambiant și al întregii societăți. Odișee prin subiect, integral sau parțial, romanele istorice ale autorului Speranței și Marelui cântec se înscriu în definiția «eternului homeric» și prin edificarea de tablouri ce își au modelul originar în Iliada”.

Dumitru MICU (1984)

„Domnul Mihail Diaconescu a dat în Prelegeri de estetica Ortodoxiei una din lucrările fundamentale ale culturii noastre. Este o sinteză vastă, deschizătoare de noi perspective. Erudiția, spiritul analitic, puterea de disociere și valoarea demonstrațiilor așează această lucrare la înălțimea celor mai importante înfăptuiri teoretice românești. Suntem încredințați că Prelegeri de estetica Ortodoxiei este o carte care rămâne, una dintre acele creații capabile să exprime specificul și pulsația unei culturi, să catalizeze și să întrețină în lectori noi disponibilități, noi vocații creatoare, noi energii spirituale îndeosebi”.

Ilie BĂDESCU (1996)

Apele Styxului

Am cotit pe Friedrichstrasse, chemat de un fel de putere inexplicabilă, am înaintat pe trotuarul care trece pe sub imensa construcție de oțel și de sticlă a Gării Centrale și pe lângă cabaretul *Die Distel*, ca să ajung pe Marele Pod de pe Spree.

Mi s-a părut nespus de straniu faptul că în plină noapte, luminați doar de vitrinele și felinarele palide, pescărușii se mai agitau fantomatic pe luciul sticlos al apei. M-am oprit și, proptit de marginea metalică a podului de fier forjat, m-am uitat uluit la plutirea caligrafică a pescărușilor care nu voiau să se culce.

Apele Spreei aveau în curgerea lor monotonă, egală, iradiind o răcoare umedă, insinuantă, ceva dens și negru, terifiant. M-am gândit la apele Styxului și la puterea lor de a inspira tuturor celor care credeau în el o fascinație morbidă și perversă, plină de oroare. M-a luat dintr-o dată cu frig. Am început să tremur. Am uneori asemenea stări. Totul în percepția mea devine tensionat, sufocant, amenințător sau din contră dezlănțuit, exaltat. Alteori simt însă un fel de paralizie a voinței și puterii de judecată, ca în momentele când priveam la apa rece a Styxului.

Am pornit repede mai departe cu senzația că oasele mele reci au devenit mai fragile. Dincolo de pod, de o parte și alta pe Friedrichstrasse sunt localuri de noapte pentru toate gusturile și pungile. Vacarmul infernal, cântecele strigate sau melancolice, sunetele ascuțite ale orchestrelor și acordeoanelor se prelungesc departe în stradă. Se adună aici clienți din tot orașul, bețiivi ordinari, dezdrumați dar și

lume mai selectă, indivizi onorabili și respectabili, însoțiți de soții, studenți, militari în permisie, îndrăgostiți, o lume amestecată, în continuă agitație.

Se adună îndeosebi angajați sau tineri studioși de la spitalele și facultățile de medicină grupate în jurul celebrelor clinici din ansamblul medical de la *Charité*. Viitorii discipoli ai lui Virchow și Koch au laolaltă accese lirice și patetice, de o violență extremă, întreținute cu cântece, gesturi expansive, alcooluri tari și nenumărate pahare de bere.

În fața unei cârciumi m-am oprit derutat. Timp de câteva minute am rămas nesigur în stradă. Apa neagră a Styxului, venită de undeva, de la capătul lumii, străbătea mai departe paradoxalul infern molcom al metropolei rostogolindu-se lin, cu unde tulburi și noroioase, pline de pete mari de petrol. Un scrâșnet strident de instalații și fiare a tăiat noaptea spre stația de tren orășenesc de la Alexanderplatz. Puțin mai încolo, peste câteva case, se vedea vag o bucată din zidul care tăia orașul în două. Reflectoarele aprinse toată noaptea îi luminează contururile și sârmele ghimpate susținute în suporti de metal. Zidul desparte Berlinul, țara aceasta, continentul nostru și lumea întreagă în două. Zidul este un semn al timpului nostru. Mulți din cei care au încercat să-l treacă au fost uciși fără milă. *Drüben*, peste zid, poate fi speranța. Dar aici, lângă zid, poate fi și moartea. De aceea fluviul care trece pe lângă zid seamăna cu apa curgătoare care străbate Infernul. Aici, în orașul acesta, există un zid al morții, un fluviu al morții și un tărâm al morții. În mijlocul Europei moartea este la ea acasă. Europa și lumea întreagă se află sub semnul acestui zid, adică al morții.

Deși era întuneric, fantomele pescărușilor continuau să sfâșie aerul în volute amestecate. Luminile palide ale cheiurilor și bulevardelor tremurau în luciul lichid. O adiere de umezeală și frig, amestecată cu mirosuri rele de benzină arsă, bere acră vărsată pe jos, muștar și tutun iefiin otrăvea atmosfera, plutind încet peste case și cartiere, peste întregul oraș. Duhoarea umedă pătrundea mai ales în oase și în suflet.

Un nou frison m-a străbătut fără veste. Nu știu dacă era frigul sau umezeala grețoasă sau amestecul lor. Apele Styxului miroseau a putregaiuri, a cloacă și a canale, a descompunere generală. Toată metropola colcăia de otrăvuri dospite, purtate de adierile nopții îndeosebi peste fluviu și cheiuri. Sau poate că fantezia mea chinuită de tendințe anarhice, sfâșietoare, provoacă atunci și acolo doar fantasmă și monștri.

După câteva momente de ezitare m-am decis. Am deschis ușa localului de lângă mine. Am intrat.

Firește, dincolo de apa neagră a Styxului nu poți întâlni decât atmosfera Infernului. Un fum des de țigări și de pipe, amestecat cu mirosul apăsător de fripturi de porc și de oiaie, de bere, de parfumuri și de sudoare umană. Localul adăporea o lume dezarticulată și confuză.

M-am învârtit printre mese, fără să găsesc un loc liber. Am avut totuși noroc. Dintr-un grup de flăcăi și de domnișoare hazlii s-a ridicat un vlăjgan înalt, deosebit de amabil, care m-a poftit între ei. Erau trei perechi tinere și încă doi amici fără însoțitoare, afumați rău și gălăgioși, însă bine dispuși, înclinați, așa cum se întâmplă adesea la băutura, spre gesturi patetice și sentimentale. După ce chelnerul mi-a adus și mie un pahar de bere *Bremerhaven* au ciocnit toți cu mine și mi-au urat, fiecare în felul său, noroc în amor și în afaceri. După care au izbucnit toți într-un hohot imens de râs cu cascade, semn al faptului că eu nimerisem în toiu unei veselii strașnice.

Discutau toți, amestecându-se și întrerupându-se, repetând uneori, fiindcă nu reușeau să se înțeleagă, răstinduse energic unii la alții, râzând și iar strigând, de parcă nu s-ar mai fi putut stăpâni. Mi-a plăcut atmosfera. Expresivitatea șocantă a comensalilor mei, dar îndeosebi paradoxurile lor

incitante sau numai ironice mă reconfortau. Am mai comandat un pahar. Apoi – încă unul, pe care l-am băut cu aceeași plăcere. Am început să mă amețesc. [...]

În momentul acela am trăit șocul de care, acum, când scriu, după o noapte de somn agitat, îmi amintesc cu o imensă oroare.

Mi-a reținut atenția o femeie elegantă și distinsă, cu ochi cenușii, care s-a ridicat de la masa de lângă noi. Da, era o femeie frumoasă și elegantă. Privirile ei intense, tăioase, amestec de neliniște și chemare, se potriveau cu sugestiile impure oferite de trecerea mea în tărâmul întunecat al Styxului și Infernului de pe lângă zidul Berlinului și spitalele de la *Charité*. Fața ei prelungă, cu trăsături fine, marcate de cerceii aurii din urechi, sugera o femeie de moravuri ușoare. Sau, poate, nu era târfa ci doar o femeie bolnavă, cu ochii injectați și privirile stranii, dar ceilalți clienți ai localului nu-și dădeau seama de asta. Numai eu, încălzit de alcool și cutreierat de semnele Infernului, înțelegeam că femeia aceea nu e în apele ei. Corpul ei mirosea a parfum dar și a sudoare și a tutun.

A tras adânc dintr-o țigară prelungă și a lăsat să plutească în jur câteva rotocoale dense de fum alb. Apoi a pornit nesigură spre ieșire. Prezența ei morbidă și fascinantă m-a tulburat dintr-o dată, nespuse de profund.

M-a zărit și ea. M-a privit intens. O clipă, două, trei! Dumnezeu mare, parcă nu se mai termina! A ezitat și a trecut mai departe.

Am înghețat. Parcă m-ar fi cunoscut. De unde mă cunoștea aceea? Dar oare mă cunoștea? Cine era ea? Și de ce privirile ei reci trezeau în mine atâta emoție? Toți cei de la masă au tăcut ca la un semn nevăzut.

M-am ridicat amețit, am lăsat banii de plată lângă paharul gol și, fără să le spun ceva comensalilor, m-am îndreptat spre ieșire. Am fost sigur că necunoscuta aceea cu privirile reci mă așteaptă afară. Aveam, de altfel, sentimentul că o stare haotică și vinovată, o complicitate vicleană mă lega de ea.

Era afară, bineînțeles. Dar departe, pe trotuar, spre podul și cețurile albe de peste Spree, adică de peste Styx, unde se oprise și râdea singură în hohote, ca o apucată. Poate că nici nu era răs ci un strigăt înăbușit, amestecat cu vorbe și țipete sugrumate. Poate că era beată. Da, era beată. Ecourile intermitente ale râsului ei isteric, care seamăna uneori cu un geamăt, erau amplificate de străzile goale. Mi-a trecut prin minte că nu e beată, ci nebună, o țicnită violentă și patetică. Sau, poate, o femeie mesager. Un mesager al morții ieșit din apele Styxului. Sau, poate, era chiar Moartea, care își aștepta victimele tentate să riște trecerea peste zidul cu sarmă ghimpată. Mi-am amintit speriat că uneori și mie îmi trecuse prin gând să încerc să trec, cumva, *dincolo*. Mă liniștisem după ce înțelesesem că mă jucam cu moartea. Da, moartea își făcea de cap la Berlin.

Tocmai atunci peste apele Spreei, cu strălucirea lor unsuroasă, a început să răsună ceva impur și grotesc, un amestec strident de țipete, râsete isterice, cântece violente de berărie, de ritmuri și melodii răsuflăte, ca la o operetă frivolă, dar și de jazz prelung, convulsiv, ceva ca un urlat îndepărtat de trompetă, sau ca o chelălăială sinistră de câini. Orașul întreg petrecea, cânta și chelălăia.

Am rămas la distanță și am privit-o în tăcere, mai confuz ca oricând. De fapt, nu-mi dădeam seama dacă mi-era teamă de ea, de orașul acesta bizar și misterios sau de mine însumi. Faptul că pot fi dominat de chemări anarhice, sfâșietoare, dar și de stări ruinătoare de anxietate și dezechilibru mi s-a revelat cu o claritate înspăimântătoare...

(Fragment din romanul inedit *Muzica sferelor*)

Puncte de vedere

Pentru cine bat clopotele?

José SARAMAGO

laureat al Premiului Nobel pentru literatură

Încep a vă reda în câteva cuvinte un fapt notabil petrecut într-un sat din apropierea Florenței acum mai mult de patru sute de ani. Îmi permit să vă solicit întreaga dumneavoastră atenție pentru această importantă întâmplare istorică, deoarece, contrar obiceiului, morala ce se poate desprinde din acest episod nu este neapărat și sfârșitul relatării; dar înțelesul nu va întârzia să iasă la suprafață.

Locuitorii acestui sat se aflau la casele lor sau munceau pământul, fiecare cu treburile și grijile sale, când, deodată, se auzi bătând clopotul bisericii. În vremurile acelea pioase (vorbim de ceva ce s-a întâmplat în secolul XVI), clopotul bătea de mai multe ori de-a lungul întregii zile, așa că nu exista motiv de mirare, însă acum acel clopot bătea melancolic a moarte, și acest lucru era într-adevăr surprinzător, având în vedere că de fapt nimeni din sat nu se afla în pragul stingerii din viață. Femeile ieșiră pe ulițe, copiii se adunară, bărbații își lăsară treburile lor și nu după mult timp cu toții se aflau în tinda bisericii, așteptând să li se spună pentru cine trebuiau să plângă. Clopotul continua să mai bată câteva minute și, în sfârșit, tăcu. După câteva clipe, ușa se deschise și un țăran se ivi în prag. Acesta însă nefiind cel însărcinat cu trasul clopotului, se înțelege că locuitorii s-au întrebat unde este clopotarul și cine era mortul. „Clopotarul nu se află aici, eu sunt cel care a tras clopotul”, a fost răspunsul țăranului. „Atunci pentru ce...”, nu a murit nimeni?”, au întrebat locuitorii, iar țăranul le spuse: „Nu a murit nimeni care să aibă nume și înfățișare omenească; am tras clopotul a mort pentru Justiție, pentru că Justiția a murit”.

Ce se întâmplase?

Se întâmplase că bogatul boier al locului (vreun conte sau marchiz lipsit de scrupule), de la un timp, muta mereu pietrele de hotar de pe pământurile sale, înaintând pe mica parcelă a țăranului, care astfel devenea tot mai mică. Păgubașul începu să protesteze și să reclame, apoi să implore compasiune și, în sfârșit, hotărî să se plângă autorităților pentru a obține protecția din partea justiției. Toate fără nici un rezultat; expolierea continua. Atunci, țăranul, disperat, hotărî să anunțe urbi et orbi (un sat are mărimea exactă a lumii pentru cine trăiește în el) că Justiția a murit. Poate că se gândise că gestul său de exaltată indignare va reuși să miște și să facă să bată toate clopotele din univers, fără deosebire de rasă, credință și obiceiuri, că toate, fără excepție, îl vor întovărăși în trasul clopotelor pentru decedați, inclusiv pentru moartea Justiției, și că nu vor tăcea până ce ea, Justiția, nu va fi fost înviată. O tânguire care va pluti din casă în casă, din oraș în oraș, sărind peste frontiere, azvârlind punți sonore peste fluviu și mări, mulțumită puterii pe care o are de a trezi lumea adormită... Nu știu ce s-a întâmplat mai târziu, nu știu dacă brațul popular a sărit în ajutorul țăranului și a repus pietrele de hotar la locul lor, sau dacă locuitorii, odată declarată moartea Justiției, se resemnară, coborându-și frunțile și, cu sufletul supus, reveniră la viața tristă de fiecare zi. Este de necontestat faptul că Istoria nu ne povestește niciodată totul...

Presupun că această întâmplare a fost singura, din orice parte a lumii, în care un clopot, un clopot inert din bronz care, după atâta bătut anunțând dispariția ființelor umane, să plângă și moartea Justiției. Acel sunet funebru din satul de lângă Florența nu s-a mai auzit niciodată, însă Justiția a continuat și continuă să moară în fiecare zi.

Chiar în clipa aceasta când vă vorbesc, departe sau aici lângă noi, la poarta casei noastre, cineva o ucide. De fiecare dată când e ucisă este ca și cum, în final, nimic nu s-a petrecut pentru acei care așteptau de la ea ceea ce cu toții avem dreptul a aștepta de la Justiție: justiție, simpla justiție. Nu aceea care se învelește în veșminte teatrale și care ne acoperă cu eflorescențe de vană retorică judiciară, nu aceea care permite să-i acoperim ochii și să falsifice greutatea balanței, nu aceea a sabiei care totdeauna spintecă mai mult într-o parte decât în cealaltă, ci o justiție populară, o justiție zilnic tovarășa oamenilor, o justiție pentru care dreptatea să fie sinonimul cel mai exact și riguros al eticului, o justiție care trebuie să fie atât de indispensabilă pentru fericirea spiritului, cum indispensabil pentru viață, pentru trup este alimentul. O justiție exercitată, fără îndoială, de tribunale, întrucât legea determină acest fapt, însă, și în primul rând, o justiție care să fie emanația spontană a propriei societăți în acțiune, o justiție în care să se manifeste, ca imperativ moral inevitabil, respectul pentru dreptul de a fi și care să fie de ajutor fiecărei ființe umane.

Clopotele, însă, din fericire, nu bat doar pentru a-i plânge pe cei care mor. Bat și pentru a anunța orele zilei și ale nopții, pentru a chema la sărbătoare sau la întrunirile cucernice ale credincioșilor; a existat un timp, în cazul acesta nu prea îndepărtat, când sunetul lor de alarmă era pentru a chema poporul să alerge la o catastrofă, la inundații și la incendii, la dezastre, la orice pericol care amenința comunitatea. Azi, rolul social al clopotelor se limitează la îndeplinirea obligațiilor rituale, și gestul cu vedenii religioase al țăranului din Florența s-ar lua ca fiind opera nesăbuită a unui nebun sau, și mai rău, ca un simplu act polițienesc. Altele și felurite sunt clopotele care azi apără și afirmă, în sfârșit, posibilitatea de a introduce în lume cea justiție care este condiția primordială pentru fericirea spiritului, și chiar, oricât de surprinzător ar părea că este, condiția pentru propriul aliment al trupului. Dacă ar fi existat această justiție, nici o singură ființă umană nu ar mai muri de foame sau de ațâtea alte suferințe incurabile, doar pentru unii, nu și pentru alții. Dacă ar exista această justiție, existența nu ar mai fi, pentru mai mult de jumătate din omenire, condamnarea teribilă al cărei subiect a fost. Aceste clopote noi ale căror glasuri se extind de fiecare dată mai puternic prin întreaga lume sunt numeroasele mișcări de rezistență și

acțiune socială care cer stabilirea unei noi justiții distributive și modificatoare de care să beneficieze toate ființele umane, care să o recunoască fiind realitatea intrinsecă a lor; o justiție protejată de libertate și de drept, nu de vreuna din negațiile sale. Am spus că pentru această justiție dispunem deja de un cod de aplicare practică ce este firească oricărei înțelegeri, și că acest cod se află consemnat încă de acum cincizeci de ani în Declarația Universală a Drepturilor Omului, acele treizeci de drepturi de bază și esențiale despre care se vorbește destul de vag, despre care chiar se tace sistematic, și azi sunt mai discreditate și mai compromise decât au fost în urmă cu vreo patru sute de ani proprietatea și libertatea țaranului din Florența. Am spus că Declarația Universală a Drepturilor Omului, așa cum a fost redactată, și fără nevoia de a muta măcar o virgulă, putea substitui cu temei, în ceea ce privește verticalitatea principiilor și claritatea obiectivelor, programele tuturor partidelor politice din lume, în special ale celor așa denumite de stânga, anchilozate în formule caduce, străine sau neputincioase pentru a se opune în fața brutalei realități a lumii actuale, care închide deja ochii în fața evidentelor și teribilelor amenințări pe care viitorul le pregătește împotriva acelei demnități raționale și sensibile pe care o imaginăm că era aspirația supremă a ființelor umane. A daug că aceleași rațiuni care mă fac să mă refer în acești termeni partidelor politice în general, le socot potrivite, de asemenea, sindicatelor și, în consecință, mișcării sindicale internaționale în ansamblul ei. Într-un mod conștient sau inconștient, docilul și birocraticul sindicalism de care dispunem astăzi este, în mare parte, răspunzător de somnolența socială rezultată din procesul de globalizare economică în derulare. Nu mă bucură spunând-o, însă nu pot să tac. Și de asemenea, dacă-mi permiteți să mai adaug ceva din recolta mea particulară din fablele lui La Fontaine, aș spune atunci că, dacă nu intervenim la timp – trebuie spus – șoarecele drepturilor umane va sfârși prin a fi devorat implacabil de pisica globalizării economice. Iar democrația, această invenție milenară a unor atenieni naivi pentru care ea semnifica, în circumstanțele sociale și politice concrete ale momentului lor, și după expresia consacrată de ei, un Guvern al poporului, format de popor și pentru popor?

De multe ori aud spunând de către unele persoane sincere și de bunăcredință, cât și de altele, care au interes de a simula această aparență bunățate, că, în ciuda faptului de a accepta realitatea situației catastrofale în care se află cea mai mare parte a planetei, cu siguranță că în cadrul unui sistem democratic general, așa cum există mari probabilități, vom ajunge la un rezultat bun sau cel puțin satisfăcător în privința drepturilor umane. Nimic mai adevărat, cu condiția însă ca sistemul de guvernare și de gestiune pe care în prezent îl denumim democrație să fie efectiv democratic. Și nu este. Este adevărat că putem vota, este adevărat că putem prin delegare din partea de suveranitate care ni se recunoaște ca cetățeni cu drept de vot, și în mod normal prin mijlocul unui partid, de a-i alege pe reprezentanții noștri în Parlament; este adevărat, în fine, că din evidența numerică a unei asemenea reprezentări și din combinațiile politice pe care nevoia unei majorități o impune va rezulta mereu un Guvern. Totul este adevărat, însă este la fel de adevărat că posibilitatea de acțiune democratică începe și sfârșește acolo. Alegătorul ar putea doborî de la putere un Guvern care nu îi este pe plac, și să pună altul în loc, însă votul său nu a avut, nu are și nu va avea niciodată

un efect vizibil asupra unicele forțe reale care guvernează lumea, și ca atare țara și persoana sa: mă refer, evident, la puterea economică, în particular la partea sa mereu în creștere, condusă de întreprinderi multinaționale cu strategii de dominare care nu au nimic de-a face cu acel bun comun la care, prin definiție, aspiră democrația. Cu toții știm că, și așa fiind, printr-un fel de automatism verbal și mental care nu ne lasă să vedem cruda goliciune a faptelor, continuăm să vorbim despre democrație ca și cum s-ar trata despre ceva viu și activ, când de fapt nu ne rămâne din ea decât ceva mai mult decât de un ansamblu de forme ritualizate, pașii inofensivi și gesturile unui fel de liturghie laică. Și nu ne dăm seama, ca și cum pentru aceasta nu ar fi suficienți cei doi ochi pe care îi avem, că Guvernele noastre, acestea care pentru bine sau pentru rău le-am ales și de care suntem, ca atare, primii responsabili, se transformă de fiecare dată mai mult în simpli comisari politici ai puterii economice, cu misiunea obiectivă de a produce legile care să convină acestei puteri, pentru ca apoi, înfășurate în plăcute și potrivite publicații oficiale și particulare, să le introducă în piața socială, fără a suscita prea mari proteste, afară de cele cunoscute ale minorităților veșnic nemulțumite...

Ce e de făcut? De la literatură la ecologie, de la războiul galaxiilor la efectul de seră, de la tratamentul reziduurilor la traficul congestionat, totul se discută în această lume a noastră. Însă sistemul democratic, ca și cum este vorba ca despre un dat definitiv cucerit, de neatins prin natura lui până la sfârșitul secolelor, acesta nu se discută. Dacă nu greșesc, dacă nu sunt incapabil de a aduna doi și cu doi, atunci între atâtea alte discuții necesare, și indispensabile, e urgent, până nu va fi prea târziu, să promovăm o dezbatere mondială despre democrație și cauzele decăderii ei, despre intervenția cetățenilor în viața politică și socială, despre relațiile dintre State și puterea economică și financiară mondială, despre ceea ce afirmă și despre ce neagă democrația, despre dreptul la fericire și la o existență demnă, despre mizeriile și speranțele umanității sau, vorbind cu mai puțină retorică, a simplelor ființe umane care o compun, unul câte unul și toți împreună. Nu există minciună mai mare ca a aceluia care se minte pe sine însuși. Și în felul acesta trăim.

Nu am ce să mai adaug. Sau, da, doar un singur cuvânt pentru a vă cere să păstrăm o clipă de tăcere. Țaranul din Florența s-a urcat din nou pe turnul bisericii, clopotul va bate. Să-l auzim, vă rog.

Traducere de Ezra ALHASID

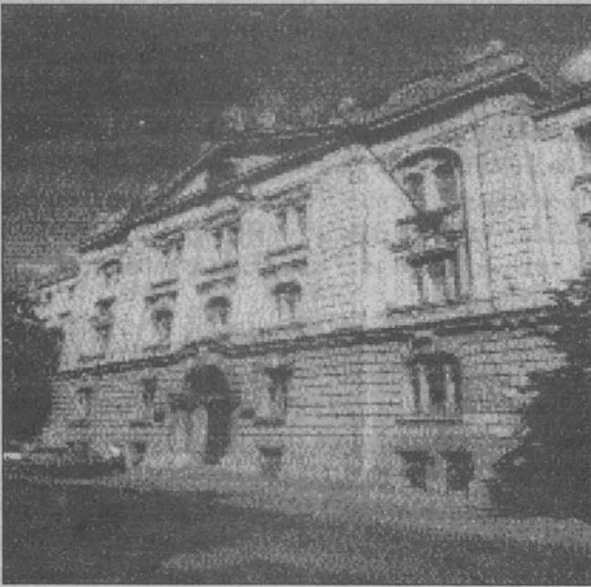
Text citit la o ședință a Forului Mondial Social, în Brazilia, și apărut în „El Pais”, februarie 2002

(Preluat din „Adevărul literar și artistic”,
28 mai 2002)

Scrisoare din... Arad

Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol”

Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol” este situată la km 0, în centrul Municipiului Arad, pe str. Gh. Popa, nr. 2-4. Ea este una dintre cele mai importante instituții culturale din județ prin fondul valoros de carte pe care îl deține, prin informație, serviciile diversificate și reorganizate și, nu în ultimul rând, prin cei 120 de ani de deservire a utilizatorului.

Repere istorice

1882: Se inaugurează Biblioteca Municipiului Arad, la sugestia „Societății Kőlcsey”.

1913: La inaugurarea Palatului Cultural se deschide Biblioteca Orășenească Arad, preluând fondul „Societății Kőlcsey”.

1919: Colecția Bibliotecii Orășenești se îmbogățește cu donații de la București (Biblioteca Academiei, Uniunea Scriitorilor Bucureșteni etc.).

1924 – 1948: Sunt primite și achiziționate fondurile: A.D. Xenopol, V. Goldiș, G. Cazan, G. Fabian, Vörös de Farad, C. Petran.

1948: Odată cu naționalizarea se preiau fondurile de carte de la următoarele instituții: Liceul Moise Nicoară (Fondul Orczy – Vasarhelyi), Fondul Franciscanilor Minorități, Fondul Astra etc.

1968: Biblioteca este declarată Județeană.

1995: Biblioteca Județeană primește denumirea de Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol”.

Azi, fondul de carte al instituției este de peste 500.000 u.b. (manuscrite, incunabile, carte străină până în secolul XIX etc.) în limbile: română, maghiară, franceză, greacă, germană, ebraică, engleză, spaniolă, italiană etc.

Serviciile bibliotecii

Sunt structurate în:

Ludoteca și Sala împrumut copii

- deține peste 50.000 u.b.;
- împrumută 53.182 volume/an;
- frecvența anuală a utilizatorilor este de: 34.347 vizite.

Colecția este organizată în:

- ludotecă (până la 6 ani) cuprinzând: jucării, jocuri, atlase,

cărți bilingve – aprox. 5.000 buc.;

- grupa nr. 1 școlari – clasele I – IV cuprinzând: atlase, cărți, lectură obligatorie – aprox. 10.000 buc.;

- grupa nr. 2 gimnaziu – clasele V – VIII cuprinzând: cărți referință, dicționare, lectură obligatorie, publicații bilingve;

- grupa nr. 3 – clasele IX – XII cuprinzând: carte de diferite domenii, organizate tematic, în sistemul accesului liber la raft, incluzând lectura obligatorie.

Se organizează:

- săptămânal – vizita unor grupuri de elevi;

- în vacanțe – acțiuni pentru elevii cu nevoi speciale.

Orar: Luni – Vineri: 9,00 – 17,00; Sâmbătă: 9,00 – 13,00.

Sala împrumut adulți

- dispune de o colecție de 109.000 u.b. din toate domeniile cunoașterii, organizate tematic în sistemul accesului liber la raft;

- frecvența anuală: 50.000 vizite;

- împrumută circa 120.000 volume/an.

Orar: Luni – Vineri: 8,30 – 18,00; Sâmbătă: 9,00 – 14,00.

Sala de lectură

Deține o importantă colecție de:

A. Cărți cu autografe: Grigore Antipa, *Regiunea inundabilă a Dunării*, Buc., 1910, cu autograful autorului; M. Beniuc, *Pe coardele timpului*, Editura pentru literatură, Buc., 1963, exemplar de lux cu autograful autorului; G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Buc., 1941, cu o dedicație autografă; N. Cartoian, *Scrisori inedite de la N. Bălcescu și I. Ghica*, Buc., 1913, exemplar cu o dedicație autografă a istoricului literar, aflat la începutul carierei științifice; C. Giurescu, *Letopisețul Țării Moldovei de la 1661 – 1705*, Buc., 1913, exemplar cu dedicație autografă; N. Iorga, *Călători, ambasadori și misionari în țările noastre*, Buc., f.a., exemplar cu dedicația autorului; E. Lovinescu, *Les voyageurs français en Grèce*, Paris, 1909, exemplar cu dedicație autografă; P.P. Negulescu, *Polemice*, Buc., 1895, exemplar cu dedicație autografă.

B. Cărți străine intrate în colecțiile Sălii de lectură după 1990, prin donații și achiziții: *Encyclopedia Britannica* – donație Soros; *Encyclopedia Universalis*, în limba franceză; *The roots of western civilization*, în 12 volume; *Encyclopedia of the Renaissance*, în 6 volume; *Nouveau Larousse médical*; Dicționare și lexicoane OXFORD și WEBSTER'S.

În general, politica de achiziții a sălii de lectură, în ce privește cartea străină, s-a axat pe cărți de referință în domeniile solicitate de utilizatori: cultură și civilizație, economie, drept, medicină etc. în limbile franceză și engleză.

O donație importantă de 280 volume din ediția *Clasicii literaturii universale* (în limba engleză) a fost primită, în cursul anului trecut, de la British Council.

Orar: Luni – Vineri: 9,00 – 19,00; Sâmbătă: 9,00 – 13,00.

Sala de artă și multimedia

Deține fonduri totalizând aproape 19.000 u.b., între care:

- fondul audio-video cu 6.250 discuri, 180 casete audio, 60 videocasete și 200 compact-discuri, cu un număr important de înregistrări-document ale interpreților celebri de muzică clasică ai secolului XX;

- fondul muzical alcătuit din 3.450 cărți de specialitate și 3.000 de partituri muzicale, unele dintre ele purtând dedicații ale autorilor către personalități ale vieții românești;

- fondul de arte vizuale cu 5.500 u.b., între care amintim

cele peste 100 de albume din pictură și sculptură universală, *Enciclopedia britanică a artelor vizuale* în 10 volume și altele.

Utilizatorii beneficiază de toate serviciile audio-video ale secției, audiții săptămânale comentate, diferite manifestări culturale notate în caietul program al bibliotecii.

Orar: Luni – Vineri: 11,00 – 19,00.

Departamentul informare, marketing – imagine și animație culturală

Este un compartiment parțial nou al bibliotecii care funcționează cu scopul de „a crea” și mediatiza imaginea instituției. În cadrul acestuia se efectuează un complex de acțiuni concrete legate de cercetare și informare:

- cercetare și documentare, prin elaborarea unor lucrări bibliografice și documentare ca: bibliografii tematice și locale; cercetări bibliografice și documentare cu caracter istoric, geografic, sociologic etc.; realizarea bibliografiei locale;

- informare, prin semnalarea bibliografică a fondului bibliotecii; liste bibliografice la cerere și orientative; calendarul aniversărilor anuale;

- elaborează lucrări specifice și organizează acțiuni ca: simpozioane, mese rotunde, sesiuni științifice, expoziții, lansări de carte etc.;

- mediatizează acțiunile bibliotecii, prin relațiile cu mass-media, cu personalități, organizații și foruri ale culturii locale, naționale sau internaționale.

Orar: Luni – Vineri: 8,00 – 16,00.

Fond de patrimoniu

Include: manuscrise, carte veche românească și străină – incunabule, cărți rare în ediții bibliofile, elzevire, cărți aldine, cărți cu ex-libris de tip etichetă, ștampilă, semnătură, supralibros.

Cea mai veche carte pe care o deține secția: Ioannes Duns, *Questiones quodlibetae*, Venetus, Ioannes et Loiola Nicolai Jenson, 1481.

Alte titluri: *Histoire générale des voyages ou nouvelles collection de toute les relations de voyages par mer et par terre...*, Paris, Didot, 1746, ediție princeps; *Histoire de Marguerite d'Anjou, reine d'Angleterre* par Mr. L'Abbé Prévost..., Amsterdam, Gatuffe, 1741, ediție princeps; *Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers...* Mis en ordre et publié par M.

NICOLAVS FLAMELLVS
Pontisatensis,
Vixit circa finem XIV. et initium
XV. Seculi apud Parisios civitate
honatus. Erat insignis in patria lingu
Poeta, egregius Pictor, occultus Philosoph
et Mathematicus et Alchemista celebris
Nac. A. D. 1418.
Ex collectione Friderici Roth Scholaei Na

Diderot, et quant à la partie mathématique, par M. d'Alembert. Édition conforme à celle de Pellet, in quarto, Lausanne et Berne, chez les Sociétés typographiques, 1781, 38 volume; J.J. Rousseau, *Émile, ou l'éducation*, Amsterdam, chez Jean Neulme, 1762; A.D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, Iași, 1888 – 1893, 6 volume (exemplarul de corectură cu completările manuscrise ale autorului, pe baza căruia s-au tipărit edițiile următoare); multe manuscrise ale scriitorului arădean Csiky Gergely; Johannes Troster, *Dacia*, Nürnberg, 1666; Franz Joseph Sulzer, *Geschichte des transalpinischen Daciens*, Wien, 1781, 2 volume; *A New, Authentic, and Complete Collection of Voyages Round the World, (...) Captain Cook's First, Second, Third and Last Voyages...*, London, Alex Hogg, [1781]; Longos, *Poimenikon ton cata Dafnin cai Hloin bibloi tétaires* cum proloquio de libris eroticis antiquorum, Parmae, Ex regio typographeio, 1786; Oxenstiren, *Pensées sur divers sujets de morale*, Paris, 1756; Sebastian Tabacovici, *Jertfa lui Avram*, Mănăstirea Hodoș-Bodrog, 1835 (manuscris). Cărțile provin din fondurile „Minoriților” și Orczy – Vasarhelyi, din bibliotecile Fabian Gábor, Aczél Péter, Fr. Vörös de Farad, Gremesperger, A.D. Xenopol, Carol Bruneck.

Orar: Luni – Vineri: 8,00 – 16,00.

Filiale

Biblioteca „A.D. Xenopol” are un număr de 5 filiale: „A. Vlaicu” – 35.000 volume; „Micalaca” – 25.000 volume; „Aradul Nou” – 27.000 volume; „Gai” – 23.000 volume; „Sânicolaul Mic” – 15.000 volume.

Orar: Luni – Vineri: 9,00 – 17,00.

Bernard von der Marck – *Piatra înțelepciunii*

Departamentul Marketing – Imagine
Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol”

Meridian biblioteconomic

Legea bibliotecilor

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. – În înțelesul prezentei legi, se consideră:

a) *bibliotecă* – instituția, compartimentul sau structura specializată al cărei scop principal este de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații, alte documente specifice și baze de date pentru a facilita utilizarea acestora în scop de informare, cercetare, educație sau recreere; în cadrul societății informaționale biblioteca are rol de importanță strategică;

b) *bibliotecă națională* – biblioteca investită cu achiziționarea și conservarea unui număr de exemplare din toate documentele importante editate în țară, care funcționează ca depozit legal;

c) *bibliotecă universitară* – biblioteca aflată prioritar în serviciul studenților, al cadrelor didactice și al cercetătorilor din universități și alte instituții de învățământ superior și de cercetare care, în limitele prevăzute de regulamentul de organizare, poate funcționa și ca bibliotecă publică;

d) *bibliotecă specializată* – biblioteca destinată în principal unei categorii de beneficiari sau colecționării, cu prioritate, a unor tipuri de documente ori pentru a răspunde necesităților specifice organismului tutelar;

e) *bibliotecă publică* – biblioteca de tip enciclopedic pusă în slujba unei comunități locale sau județene;

f) *bibliotecă școlară* – biblioteca organizată în cadrul unei instituții de învățământ preuniversitar, care se află cu precădere în serviciul elevilor și al cadrelor didactice din instituția respectivă și care, în limitele prevăzute de lege și de regulamentul de organizare, poate funcționa și ca bibliotecă publică.

Art. 2. – (1) După forma de constituire și administrare a patrimoniului bibliotecile sunt de drept public sau de drept privat.

(2) Bibliotecile de drept public se înființează și se organizează în subordinea autorităților administrației publice centrale sau locale, a altor autorități publice ori instituții și funcționează potrivit regulamentelor proprii aprobate de autoritățile sau instituțiile tutelare.

(3) Bibliotecile de drept privat se înființează, se organizează și funcționează în subordinea persoanelor juridice private sau a persoanelor fizice.

Art. 3. – După forma de organizare bibliotecile pot fi cu personalitate juridică sau fără personalitate juridică.

Art. 4. – După gradul de acces la colecții și servicii bibliotecile pot fi cu acces nelimitat sau cu acces limitat.

Art. 5. – După structura colecțiilor bibliotecile pot fi enciclopedice sau specializate.

Art. 6. – (1) În bibliotecile de drept public accesul la colecțiile și bazele de date proprii este gratuit.

(2) Bibliotecile de drept public pot oferi unele servicii pe bază de tarife stabilite, în condițiile legii, prin regu-

lamentele proprii de organizare și funcționare, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice și al instituției tutelare.

Art. 7. – Bibliotecile de drept public pot fi desființate în cazul încetării activității autorităților sau instituțiilor care le-au înființat sau finanțat, numai în condițiile preluării patrimoniului lor de către o altă bibliotecă de drept public, cu respectarea legislației în vigoare.

Art. 8. – (1) Bibliotecile de drept public sunt finanțate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, iar fondurile de finanțare se nominalizează distinct în bugetele proprii sau ale instituțiilor tutelare.

(2) Bibliotecile pot fi finanțate și de alte persoane juridice de drept public sau privat, precum și de persoane fizice, prin donații, sponsorizări sau alte surse legale de venituri.

(3) Bibliotecile de drept privat pot fi susținute financiar, pe bază de programe sau proiecte, și de la bugetul de stat sau de la bugetele autorităților locale, dacă se angajează să aibă o activitate specifică bibliotecilor de drept public.

CAPITOLUL II

Sistemul național de biblioteci

Art. 9. – (1) Sistemul național de biblioteci este parte integrantă a sistemului informațional național și se constituie din totalitatea bibliotecilor de drept public și din bibliotecile de drept privat, care au activități specifice celor de drept public, având ca scop realizarea coordonată a împrumutului bibliotecar național și internațional, gestionarea sistemică a informației, realizarea Catalogului național partajat și a Bibliotecii naționale virtuale.

(2) Catalogul național partajat și Biblioteca națională virtuală sunt coordonate de către Biblioteca Națională a României.

(3) La nivel teritorial se pot realiza consorții sau alte forme de cooperare pentru achiziția de documente specifice.

Art. 10. – Sistemul național de biblioteci, în raport cu funcțiile și atribuțiile acestora, este structurat astfel:

- a) Biblioteca Națională a României;
- b) Biblioteca Academiei Române;
- c) biblioteci universitare;
- d) biblioteci specializate;
- e) biblioteci publice;
- f) biblioteci școlare.

SECȚIUNEA A

Biblioteca Națională a României

Art. 11. – Biblioteca Națională a României este bibliotecă de drept public cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor.

Art. 12. – (1) Biblioteca Națională a României îndeplinește următoarele funcții specifice:

- a) conservă, cercetează, dezvoltă și pune în valoare patrimoniul de documente deținute în colecțiile sale;

b) organizează Depozitul legal, potrivit legii;

c) depistează, colecționează, organizează, conservă și pune în valoare Fondul *Documenta Romaniae*, constituit din tipărituri și alte categorii de documente apărute în străinătate, referitoare la România și poporul român, publicații ale autorilor români apărute în străinătate în orice limbă, publicații în limba română ale autorilor străini apărute în străinătate;

d) organizează și gestionează Rezerva națională de publicații;

e) în calitate de centru național de schimb realizează evidența centralizată și statistica schimburilor internaționale de publicații;

f) în calitate de centru național metodologic elaborează și coordonează metodologia împrumutului interbibliotecar intern și internațional, avizată de Comisia națională a bibliotecilor;

g) în calitate de centru național de patologie și restaurare a publicațiilor coordonează activitatea din aceste domenii;

h) elaborează și emite, cu avizul Comisiei naționale a bibliotecilor, instrucțiuni și norme metodologice pentru biblioteci;

i) realizează și coordonează activitatea de informare și documentare din sistemul național de biblioteci;

j) îndeplinește și alte atribuții specifice, potrivit regulamentului de organizare și funcționare.

(2) Biblioteca Națională a României funcționează pe baza regulamentului propriu de organizare și funcționare aprobat prin ordin al ministrului Culturii și Cultelor.

Art. 13. – În subordinea Bibliotecii Naționale a României funcționează Oficiul Național Bibliografic și de Informatizare a Bibliotecilor, cu următoarele atribuții:

a) realizează controlul bibliografic național ca parte a controlului bibliografic universal;

b) elaborează Bibliografia națională curentă pentru toate categoriile de documente;

c) elaborează, gestionează și actualizează Catalogul colectiv național al publicațiilor românești și străine, prin participarea contractuală a bibliotecilor din România;

d) atribuie numărul internațional standard pentru cărți (ISBN), pentru publicații seriale (ISSN), pentru alte categorii de documente și realizează catalogarea înaintea publicării (CIP);

e) elaborează programe și metodologii privind informatizarea bibliotecilor din România, avizate de Comisia națională a bibliotecilor.

Art. 14. – Oficiul Național Bibliografic și de Informatizare a Bibliotecilor se finanțează de la bugetul de stat și din resurse extrabugetare prevăzute în bugetul Bibliotecii Naționale a României.

SECȚIUNEA B

Biblioteca Academiei Române

Art. 15. – Biblioteca Academiei Române este bibliotecă de drept public cu personalitate juridică și statut de bibliotecă națională, care funcționează în subordinea Academiei Române.

Art. 16. – Biblioteca Academiei Române

îndeplinește următoarele funcții:

a) colecționează, organizează și pune în valoare colecții naționale specifice;

b) elaborează și editează Bibliografia națională retrospectivă pentru toate categoriile de documente;

c) realizează schimbul internațional de publicații cu publicațiile Academiei Române;

d) coordonează din punct de vedere metodologic activitatea celorlalte biblioteci din rețeaua Academiei Române;

e) beneficiază de prevederile legii privind Depozitul legal;

f) achiziționează cu prioritate, din țară și din străinătate, documente specifice de importanță deosebită pentru identitatea culturală și națională;

g) alte atribuții specifice potrivit Statutului Academiei Române și regulamentului propriu de organizare și funcționare.

SECȚIUNEA C

Biblioteci universitare

Art. 17. – Bibliotecile universitare sunt biblioteci de drept public sau de drept privat, care au ca utilizatori principali studenții, cadrele didactice și cercetătorii din instituțiile de învățământ superior.

Art. 18. – Din categoria bibliotecilor universitare fac parte:

a) bibliotecile centrale universitare, care sunt biblioteci de drept public, de importanță națională, cu personalitate juridică, subordonate Ministerului Educației și Cercetării, finanțate de către acesta;

b) bibliotecile instituțiilor de învățământ superior de stat sau privat, care sunt subordonate senatelor acestor instituții și finanțate din bugetul acestora.

Art. 19. – Bibliotecile universitare sunt parte integrantă a sistemului național de învățământ și participă la procesul de instruire, formare și educație, precum și la activitatea de cercetare din instituțiile de învățământ superior.

SECȚIUNEA D

Biblioteci specializate

Art. 20. – Instituțiile academice și de cercetare, autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile publice, unitățile militare, agenții economici și celelalte persoane juridice de drept public sau privat pot înființa și pot organiza biblioteci specializate.

Art. 21. – Bibliotecile specializate sunt biblioteci de drept public sau privat și sunt finanțate de către autoritățile, instituțiile sau celelalte persoane juridice care le tutelează.

SECȚIUNEA E

Biblioteci publice

Art. 22. – (1) Bibliotecile publice sunt biblioteci de drept public sau privat, destinate tuturor membrilor unei comunități locale ori zonale.

(2) Bibliotecile publice asigură egalitatea accesului la informații și la documentele necesare informării, edu-

cației permanente și dezvoltării personalității utilizatorilor, fără deosebire de statut social sau economic, vârstă, sex, apartenență politică, religie ori naționalitate.

Art. 23. – Din categoria bibliotecilor publice fac parte:

- a) Biblioteca Metropolitană București;
- b) bibliotecile județene;
- c) bibliotecile municipale și orașenești;
- d) bibliotecile comunale.

Art. 24. – Biblioteca Metropolitană București, succesoare a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" din București, este bibliotecă de drept public cu personalitate juridică și funcționează în subordinea Consiliului General al Municipiului București.

Art. 25. – Biblioteca Metropolitană București are rol de bibliotecă metodologică pentru bibliotecile publice din Capitală, exercită atribuții de bibliotecă județeană pentru județul Ilfov și îndeplinește următoarele funcții:

- a) organizează activități de lectură, informare, documentare și educație permanentă pe teritoriul Capitalei, prin filiale și biblioteci mobile;
- b) coordonează și îndrumă metodologic, prin servicii de specialitate centralizate, bibliotecile din orașele și comunele județului Ilfov;
- c) elaborează bibliografia curentă a municipiului București, alcătuiește baze de date și asigură servicii de informare comunitară.

Art. 26. – Activitatea Bibliotecii Municipale București este finanțată din bugetul municipiului București.

Art. 27. – (1) Bibliotecile județene sunt biblioteci de drept public cu personalitate juridică.

(2) Bibliotecile județene se organizează și funcționează în toate municipiile reședință de județ, în subordinea consiliilor județene.

Art. 28. – Bibliotecile județene au următoarele atribuții principale:

- a) colecționează toate categoriile de documente strict necesare organizării activității de informare și lectură la nivelul comunității locale;
- b) coordonează activitatea bibliotecilor publice de pe raza județului în care își desfășoară activitatea;
- c) elaborează bibliografia locală curentă, alcătuiesc baza de date și asigură servicii de informare comunitară;
- d) îndeplinesc și funcția de biblioteci municipale pentru municipiile reședință de județ.

Art. 29. – Activitatea bibliotecilor județene se finanțează din bugetul județului respectiv.

Art. 30. – (1) Bibliotecile municipale și orașenești sunt biblioteci de drept public cu sau fără personalitate juridică.

(2) Bibliotecile municipale și orașenești se organizează în subordinea consiliilor municipale și orașenești, cu excepția municipiilor reședință de județ.

Art. 31. – Bibliotecile municipale și orașenești organizează activitatea de lectură și oferă servicii de documentare și informare comunitară.

Art. 32. – Activitatea bibliotecilor municipale și orașenești se finanțează din bugetul municipiilor și orașelor pe raza cărora funcționează.

Art. 33. – Bibliotecile comunale se organizează și

funcționează în toate centrele de comună, în subordinea consiliilor locale, și sunt finanțate din bugetele acestora.

Art. 34. – În școlile primare sătești se pot organiza biblioteci cu dublă funcție, școlară și publică.

Art. 35. – Persoanele fizice sau juridice române ori străine pot înființa și finanța biblioteci publice de drept privat pe teritoriul României, pe baza metodologiei elaborate de Comisia națională a bibliotecilor.

SECȚIUNEA F

Biblioteci școlare

Art. 36. – Din rețeaua bibliotecilor școlare fac parte:

a) Biblioteca Pedagogică Națională "I.C. Petrescu" din București, bibliotecă de drept public, de importanță națională, cu personalitate juridică, subordonată Ministerului Educației și Cercetării; aceasta participă la programul de specializare a personalului didactic din învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal și postliceal și asigură îndrumarea metodologică pentru bibliotecile caselor corpului didactic și pentru bibliotecile școlare;

b) bibliotecile caselor corpului didactic, biblioteci de drept public fără personalitate juridică, care îndeplinesc funcții de informare și documentare pentru personalul didactic din învățământul preuniversitar și sunt subordonate inspectoratelor școlare județene și al municipiului București;

c) bibliotecile școlare, biblioteci de drept public sau de drept privat, care funcționează în unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, postliceal și profesional, precum și în cadrul altor structuri școlare.

Art. 37. – Bibliotecile școlare sunt parte integrantă a procesului de instruire, formare și educare.

Art. 38. – Finanțarea bibliotecilor școlare se face din bugetul anual al instituțiilor de învățământ de stat sau privat în cadrul cărora funcționează.

CAPITOLUL III

Patrimoniul bibliotecilor

Art. 39. – (1) Colecțiile bibliotecilor pot fi formate din următoarele categorii de documente:

- a) cărți;
- b) publicații seriale;
- c) manuscrise;
- d) microformate;
- e) documente cartografice;
- f) documente de muzică tipărite;
- g) documente audiovizuale;
- h) documente grafice;
- i) documente electronice;
- j) documente fotografice sau multiplicat prin prelucrări fizico-chimice;
- k) documente arhivistice;
- l) alte categorii de documente, indiferent de suportul material.

(2) Colecțiile pot cuprinde și alte documente, nespecifice bibliotecilor, istorice constituite sau provenite din donații.

Art. 40. – (1) Documentele aflate în colecțiile biblio-

tecilor, care au statut de bunuri culturale comune, nu sunt mijloace fixe și sunt evidențiate în documente de inventar; fac excepție bunurile culturale de patrimoniu, constituite în colecții speciale sau în depozit legal, fiind considerate mijloace fixe și evidențiate, gestionate și inventariate în conformitate cu prevederile legale.

(2) Eliminarea documentelor din colecții se aplică numai bunurilor culturale comune, uzate fizic sau moral, după o perioadă de minimum 6 luni de la achiziție, prin hotărârea conducerii bibliotecii.

(3) Evidența documentelor se face în sistem tradițional și informatizat, astfel:

a) evidența globală, prin registrul de mișcare a fondurilor (R.M.F.);

b) evidența individuală, prin registrul de inventar (R.I.), cu numerotare de la 1 la infinit;

c) evidența periodicelor, trimestrial sau anual, prin constituirea lor în unități de inventar;

d) evidența analitică, pe fișe însoțite de imagini foto pentru bunurile culturale constituite în gestiuni și care fac parte din patrimoniul cultural național mobil.

(4) Evidența globală și individuală realizată în sistem informatizat cuprinde descrierea completă, conform I.S.B.D.

(5) Bibliotecarii nu sunt obligați să constituie garanții gestionare, dar ei răspund material pentru lipsurile din inventar care depășesc procentul de pierdere naturală stabilit, potrivit legii.

(6) Documentele, bunuri culturale comune găsite lipsă din inventar, se recuperează fizic, prin înlocuirea cu documente identice, sau valoric, prin achitarea unei sume echivalente cu de 5 ori prețul mediu de achiziție al bibliotecii din anul precedent.

(7) Bunurile culturale de patrimoniu lipsă la inventar se recuperează fizic; în cazul în care acest lucru nu este posibil, se recuperează valoric la prețul pieței plus o penalizare de minimum 10% din cost, pe baza hotărârii Comisiei naționale a bibliotecilor.

(8) Documentele specifice bibliotecilor se inventariază periodic astfel:

a) fondul care cuprinde până la 10.000 de documente – o dată la 4 ani;

b) fondul cuprins între 10.001 – 50.000 de documente – o dată la 6 ani;

c) fondul cuprins între 50.001 – 100.000 de documente – o dată la 8 ani;

d) fondul cuprins între 100.001 – 1.000.000 de documente – o dată la 10 ani;

e) peste 1.000.000 de documente – o dată la 15 ani.

(9) În caz de predare/preluare a gestiunii fondului de documente, precum și în caz de forță majoră se procedează la verificarea integrală a inventarului.

(10) În cazuri de forță majoră, incendii, calamități naturale etc. conducerea bibliotecii dispune scoaterea din evidență a documentelor distruse.

(11) Bibliotecile publice sunt obligate să își dezvolte periodic colecțiile de documente, prin achiziționarea de titluri din producția editorială curentă.

(12) Creșterea anuală a colecțiilor din bibliotecile finanțate din fonduri publice trebuie să fie de minimum 25

de documente specifice la 1.000 de locuitori.

(13) Colecția din biblioteca publică trebuie să asigure cel puțin un document specific pe cap de locuitor.

Art. 41. – (1) Colecțiile bibliotecilor se constituie și se dezvoltă prin achiziționare, transfer, schimb interbibliotecar, național și internațional, donații, legate, sponsorizări sau, după caz, Depozit legal.

(2) Dotările se asigură prin finanțarea de către autoritățile tutelare, precum și prin transferuri, donații și sponsorizări; donațiile și sponsorizările din străinătate sunt scutite de taxe vamale și de T.V.A.

Art. 42. – (1) Colecțiile bibliotecilor se păstrează în depozite și/sau în săli cu acces liber special amenajate, asigurându-se condiții de conservare și securitate adecvate.

(2) Autoritățile și instituțiile publice tutelare controlează și asigură condiții optime de păstrare a colecțiilor și de acces la acestea.

Art. 43. – (1) Pentru sprijinirea procesului de dezvoltare a colecțiilor de bibliotecă și a dotării bibliotecilor cu echipamente tehnice, mobilier, tipizate de bibliotecă și consumabile, începând cu anul 2003 se înființează Oficiul Național de Servicii pentru Biblioteci.

(2) Oficiul Național de Servicii pentru Biblioteci este instituție de drept public, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor, finanțată în primii doi ani de funcționare prin subvenții de la bugetul de stat și din venituri extrabugetare, după care se va finanța exclusiv din resurse extrabugetare.

(3) Modalitatea de organizare și funcționare a Oficiului Național de Servicii pentru Biblioteci este stabilită prin hotărâre a Guvernului, emisă în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

CAPITOLUL IV

Personalul bibliotecilor

Art. 44. – (1) Personalul bibliotecilor se compune din:

a) personal de specialitate;

b) personal administrativ;

c) personal de întreținere.

(2) În categoria personalului de specialitate din biblioteci se includ: bibliotecarii, bibliografii, cercetătorii, redactorii, documentariștii, conservatorii, restauratorii, inginerii de sistem, informaticienii, operatorii, analiștii, custozii, mânăuitorii, depozitarii și alte funcții de profil.

(3) Personalul de specialitate din rețeaua de biblioteci a Ministerului Educației și Cercetării are statut de personal didactic auxiliar.

(4) Organigrama bibliotecii se aprobă de către autoritatea sau instituția tutelară.

Art. 45. – (1) Angajarea personalului de specialitate din bibliotecile finanțate din fonduri publice, cu personalitate juridică, se realizează prin concurs organizat de conducerea bibliotecii, potrivit legii; din comisiile de concurs vor face parte și reprezentanți ai bibliotecilor, cu rol de coordonare metodologică.

(2) Angajarea personalului de specialitate din bibliotecile finanțate din fonduri publice, fără personalitate juridică, se realizează prin concurs organizat de autoritatea

tutelară; din comisiile de concurs va face parte și reprezentantul bibliotecii, cu rol de coordonare metodologică.

(3) Nomenclatorul de funcții și criteriile de normare a resurselor umane în bibliotecile publice sunt prevăzute în anexa la prezenta lege.

(4) Pentru bibliotecile din învățământ și bibliotecile specializate, nomenclatorul de funcții și criteriile de normare vor fi elaborate corelat cu prevederile anexei, în termen de 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei legi, și vor fi aprobate prin ordin al ministrului de resort.

Art. 46. – Angajarea personalului administrativ și de întreținere stabilit prin organigrama bibliotecii se realizează în conformitate cu prevederile legale.

Art. 47. – Atribuțiile și competențele personalului din biblioteci se stabilesc prin fișa postului, conform structurii organizatorice, programelor de activitate și sarcinilor de serviciu elaborate de către directorul general sau de director, respectiv de către bibliotecarul responsabil, pe baza regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecii.

Art. 48. – Promovarea, sancționarea, eliberarea din funcție și destituirea personalului din biblioteci se realizează în conformitate cu prevederile legale; în cazul bibliotecilor fără personalitate juridică se va solicita și avizul bibliotecii cu rol de coordonare metodologică.

Art. 49. – Pregătirea personalului de specialitate din biblioteci se asigură de către Ministerul Educației și Cercetării, cu consultarea asociațiilor profesionale de profil, prin: cursuri opționale, la nivel liceal, învățământ postliceal, învățământ superior de lungă și scurtă durată, inclusiv învățământ la distanță, cursuri postuniversitare, programe de masterat și doctorat, precum și prin alte forme de pregătire profesională.

Art. 50. – (1) Conducerea bibliotecii de drept public și ordonatorul principal de credite sunt obligați să asigure formarea profesională continuă a personalului de specialitate, alocând în acest scop minimum 5% din totalul cheltuielilor de personal prevăzute prin buget.

(2) Programele de formare profesională continuă cuprind: management și marketing de bibliotecă, sociologia lecturii, informare științifică de specialitate, pregătire metodică, documentare în domeniul legislației generale și al legislației specifice, activități practice și de educație permanentă.

(3) Asociațiile profesionale de profil pot organiza cursuri de formare profesională continuă a bibliotecarilor, cu avizul Ministerului Educației și Cercetării și al Ministerului Muncii și Solidarității Sociale.

Art. 51. – (1) Personalul din bibliotecile publice, care are în responsabilitate colecții cu acces liber și/sau destinate împrumutului la domiciliu, beneficiază, conform prezentei legi, de un coeficient de 0,3% scădere din totalul fondului inventariat, reprezentând pierdere naturală datorată unor cauze care nu puteau fi înlăturate ori în alte asemenea cazuri în care pagubele au fost provocate din riscul minimal normal al serviciului.

(2) Bibliotecile pot asigura utilizatorilor, la cererea acestora, accesul la serviciile lor pe parcursul întregii săptămâni, cu plata personalului, conform legii.

(3) Personalul din biblioteci, care lucrează în

depozite de carte, colecții de patrimoniu cultural, laboratoare de restaurare și conservare a cărții și care asigură servicii de împrumut la domiciliu sau în spitale, azile de bătrâni, orfelinate, beneficiază, pentru condiții periculoase sau vătămătoare ori care solicită o încordare psihică foarte ridicată, de un spor de până la 15% din salariul de bază al angajatului.

(4) Personalul din biblioteci beneficiază de distincții și premii în condițiile legii, la recomandarea conducerii bibliotecilor.

CAPITOLUL V

Conducerea bibliotecilor

Art. 52. – Conducerea bibliotecilor este asigurată după cum urmează:

a) în cazul bibliotecilor cu personalitate juridică, de către un director general sau director, care poate avea unul sau mai mulți adjuncți;

b) în cazul bibliotecilor fără personalitate juridică și/sau al filialelor, de un director sau de un bibliotecar responsabil, cu funcția de șef de serviciu sau șef de birou, având dreptul la indemnizația de conducere corespunzătoare, potrivit prevederilor legale.

Art. 53. – Conducerea serviciilor, laboratoarelor și a birourilor din biblioteci este asigurată de un șef de serviciu, șef de laborator, respectiv de un șef de birou, având dreptul la indemnizație de conducere, potrivit prevederilor legale.

Art. 54. – (1) În cadrul bibliotecilor de drept public cu personalitate juridică funcționează consilii de administrație, cu rol consultativ.

(2) Consiliul de administrație este condus de directorul general sau de director, în calitate de președinte, și este format din maximum 11 membri, astfel: director general sau director, directori adjuncți, contabil-șef și reprezentanți ai principalelor compartimente ale bibliotecii, desemnați prin decizie a directorului general, respectiv a directorului, precum și un reprezentant al autorității tutelare, desemnat de aceasta.

(3) Consiliul de administrație al bibliotecii funcționează în baza regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecii.

Art. 55. – (1) În cadrul bibliotecilor de drept public, cu sau fără personalitate juridică, poate funcționa un consiliu științific cu rol consultativ în dezvoltarea colecțiilor, în domeniul cercetării științifice și al activităților culturale.

(2) Consiliul științific este format din maximum 9 membri, cuprinzând bibliotecari, specialiști în domeniul informatizării bibliotecilor, al activității culturale și științifice, numiți prin decizie a directorului general sau a directorului, iar în cazul bibliotecilor fără personalitate juridică, prin decizie a autorității tutelare, la propunerea bibliotecarului responsabil.

Art. 56. – Numirea, promovarea, sancționarea și eliberarea din funcție a directorilor generali, directorilor, directorilor adjuncți și a bibliotecarilor responsabili din bibliotecile finanțate din fonduri publice se realizează, în condițiile legii, de către autoritatea tutelară, cu avizul serviciului descentralizat din Ministerul Culturii și Cultelor.

Art. 57. – (1) Numirea, promovarea, sancționarea și

eliberarea din funcție a directorilor generali, directorilor și a directorilor adjuncți din bibliotecile centrale universitare se realizează de către Ministerul Educației și Cercetării, în condițiile legii.

(2) Directorii generali ai bibliotecilor centrale universitare trebuie să fie cadre didactice universitare, având cel puțin gradul de conferențiar universitar.

(3) Numirea, promovarea, sancționarea și eliberarea din funcție a directorilor generali, directorilor adjuncți și bibliotecarilor responsabili din celelalte biblioteci de învățământ se realizează de către autoritatea tutelară, în condițiile legii.

Art. 58. – Directorul general sau directorul, respectiv bibliotecarul responsabil, răspunde de organizarea și funcționarea bibliotecii sau filialei pe baza organigramei, statului de funcții și regulamentului de organizare și funcționare a instituției, elaborate în condițiile legii și avizate de către autoritățile tutelare și de bibliotecile cu rol de coordonare metodologică, în cazul bibliotecilor de drept public.

CAPITOLUL VI

Comisia Națională a Bibliotecilor

Art. 59. – În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi se înființează Comisia națională a bibliotecilor, denumită în continuare *Comisie*, organism științific și de decizie în domeniu, sub autoritatea Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii și Cultelor.

Art. 60. – (1) Comisia este formată din specialiști recunoscuți în domeniul bibliotecilor, propuși de către:

- a) Ministerul Culturii și Cultelor – 5 membri;
- b) Ministerul Educației și Cercetării – 6 membri;
- c) Academia Română – 2 membri;
- d) asociațiile profesionale de profil – 4 membri;
- e) președintele Comisiei – are dreptul să angajeze un număr de 2 – 4 membri pe durată determinată, în funcție de obiectivele Comisiei.

(2) Reprezentanții ministerelor prevăzute la lit. a) și b) în Comisie se stabilesc după cum urmează:

a) Ministerul Culturii și Cultelor: Biblioteca Națională, Biblioteca Metropolitană București, Biblioteca Județeană "Octavian Goga" din Cluj-Napoca, Biblioteca Județeană "Gh. Asachi" din Iași, reprezentantul compartimentului de specialitate din minister;

b) Ministerul Educației și Cercetării: Biblioteca Centrală Universitară din București, Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, Biblioteca Centrală Universitară "Mihai Eminescu" din Iași, Biblioteca Centrală Universitară "Eugen Todoran" din Timișoara, Biblioteca Pedagogică Națională "I.C. Petrescu" din București, reprezentantul compartimentului de specialitate din minister.

(3) Membrii Comisiei au mandat pe o perioadă de 4 ani și sunt confirmați prin ordin comun al celor doi miniștri, în baza propunerilor formulate de instituțiile și asociațiile menționate la alin. (1).

(4) Președintele și secretarul Comisiei sunt aleși dintre membrii acesteia, cu votul majorității simple.

(5) Comisia își desfășoară activitatea în baza unui regulament propriu de organizare și funcționare aprobat prin ordin comun al celor doi miniștri.

(6) Comisia poate alege, ca membri asociați, specialiști din țară sau din străinătate, personalități științifice de prestigiu în domeniu, propuși de președinte și validați cu votul majorității simple.

(7) Comisia își poate constitui secțiuni formate din specialiști consacrați pe domenii, conduse de un președinte ales din rândul membrilor acestora.

(8) Deciziile Comisiei se iau cu majoritatea simplă a voturilor și sunt promulgate prin ordin comun al celor doi miniștri, în termen de maximum 30 de zile.

(9) Secretariatul Comisiei este asigurat de un personal desemnat de șefii compartimentelor de specialitate din cele două ministere, în raport cu volumul activității bibliotecilor din subordine și coordonat nemijlocit de secretarul comisiei; sediul oficial al Comisiei este asigurat de către Ministerul Culturii și Cultelor.

Art. 61. – (1) Mijloacele de finanțare necesare funcționării Comisiei sunt asigurate din bugetele proprii de către instituțiile și asociațiile reprezentate, potrivit numărului de membri desemnați.

(2) Indemnizația președintelui Comisiei reprezintă 20%, a secretarului, 15% și a unui membru, 10% din salariul secretarului de stat și se acordă o singură dată pe lună, indiferent de numărul ședințelor organizate.

Art. 62. – Comisia are următoarele atribuții:

- a) fundamentează și elaborează strategia, programele și proiectele sistemului național de biblioteci;
- b) elaborează strategia și programul de realizare pentru Catalogul național partajat și Biblioteca națională virtuală;
- c) avizează programele de cercetare în domeniul biblioteconomiei, istoriei cărții și științei informării;
- d) avizează metodologiile, normele, normativele și reglementările din domeniul protejării bunurilor culturale de patrimoniu din biblioteci, care se aprobă prin ordin comun al ministrului Educației și Cercetării și al ministrului Culturii și Cultelor;

e) elaborează standarde privitoare la suprafața minimă a bibliotecilor finanțate din fonduri publice, care nu poate fi sub 0,05 m² pentru un locuitor, în localitățile cu o populație de până la 10.000 de locuitori, și sub 0,015 m² pentru un locuitor, în localitățile cu o populație de peste 10.000 de locuitori;

f) elaborează norme privitoare la funcționarea bibliotecilor publice din orașe și municipii, instituții care trebuie să organizeze filiale specializate pentru copii, tineret și adulți, cu fond enciclopedic, și să înființeze o filială la minimum 25.000 de locuitori;

g) hotărăște clasarea, neclasarea și declasarea bunurilor culturale de patrimoniu din biblioteci, în condițiile legii;

h) stabilește criteriile de atestare a specialiștilor și experților din domeniul protejării, evaluării și restaurării bunurilor culturale de patrimoniu din biblioteci;

i) avizează norme de evaluare a bunurilor culturale de patrimoniu din biblioteci;

j) avizează studiile de fundamentare pentru insti-

tuirea și delimitarea zonelor de protecție a bibliotecilor;

k) stabilește prioritățile lucrărilor de restaurare a bunurilor culturale de patrimoniu din biblioteci;

l) elaborează metodologia sistemului de statistică a bibliotecilor;

m) stabilește criteriile specifice de selecție a personalului și de ocupare a funcțiilor de conducere și de specialitate din biblioteci;

n) avizează norme de organizare și funcționare a bibliotecilor;

o) avizează metodologia de evaluare profesională, de formare continuă și de certificare a personalului de specialitate din biblioteci;

p) propune programe și cursuri de specialitate în domeniul biblioteconomiei și științei informării, istoriei cărții, conservării și restaurării documentelor de bibliotecă, precum și în domeniul patrimoniului cultural mobil;

q) avizează instrucțiuni și norme metodologice privind evidența, prelucrarea, comunicarea și utilizarea documentelor și bunurilor culturale din colecțiile bibliotecilor;

r) elaborează metodologia de organizare a inspecției în biblioteci;

s) elaborează regulamentul de acordare a unor decorații, ordine, medalii, titluri și premii, potrivit legii, pentru personalul de specialitate din biblioteci;

t) elaborează raportul anual privind starea sistemului național de biblioteci, pe baza rapoartelor statistice primite de la unitățile de profil din teritoriu;

u) urmărește aplicarea deciziilor sale de către toate instituțiile de drept public din domeniu.

CAPITOLUL VII

Drepturile și obligațiile utilizatorilor

Art. 63. – Accesul utilizatorilor la colecțiile și serviciile oricărei biblioteci de drept public sau privat se face în conformitate cu regulamentul de organizare și funcționare a acesteia, elaborat în corelație cu prevederile legale referitoare la protecția patrimoniului cultural național, la drepturile de autor și drepturile conexe.

Art. 64. – Pentru a facilita accesul utilizatorilor la colecțiile și la serviciile oferite bibliotecile întocmesc cataloage, efectuează cercetări documentare, elaborează bibliografii, sinteze, lucrări de informare documentară și alte instrumente specifice, constituie și gestionează baze de date, organizează secții și filiale, servicii de împrumut și consultare pe loc a documentelor de bibliotecă, precum și alte servicii.

Art. 65. – În cadrul bibliotecilor publice sumele rezervate pentru achiziții de cărți și publicații seriale în limba minorităților se stabilesc astfel încât să corespundă proporției pe care o reprezintă minoritatea în cadrul comunității.

Art. 66. – Bibliotecile de drept public pot organiza servicii speciale pentru persoanele cu handicap vizual, precum și servicii la domiciliu pentru persoanele cu handicap locomotor.

Art. 67. – (1) Nerestituirea la termen a documentelor de bibliotecă împrumutate de către utilizatori se sancționează cu plata unei sume aplicată gradual, până la

50% din valoarea medie de achiziție a documentelor de bibliotecă din anul precedent.

(2) Deteriorarea, distrugerea sau pierderea documentelor de bibliotecă de către utilizatori se sancționează prin recuperarea fizică a unor documente identice sau prin achitarea unei sume echivalente cu de 5 ori prețul mediu de achiziție a documentelor de bibliotecă din anul precedent.

(3) Sancțiunile menționate la alin. (1) și (2) se stabilesc și se fac publice la începutul anului de către conducerea bibliotecii.

(4) Fondurile constituite din aplicarea acestor sancțiuni nu se impozitează și se evidențiază ca surse extra-bugetare, fiind folosite pentru dezvoltarea colecțiilor.

CAPITOLUL VIII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 68. – Bibliotecile de drept public dispun de autonomie administrativă și profesională în raport cu autoritatea tutelară, constând în:

a) dreptul de a se conduce în afara oricăror ingerințe politice, ideologice sau religioase;

b) elaborarea programelor și proiectelor culturale proprii în concordanță cu strategiile naționale și internaționale;

c) stabilirea și utilizarea surselor suplimentare de venituri în vederea dezvoltării serviciilor de bibliotecă, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

d) încheierea protocoalelor de colaborare cu alte biblioteci sau instituții culturale din țară și străinătate, conform obiectivelor și strategiei generale stabilite de autoritățile tutelare;

e) participarea la reuniunile internaționale de specialitate sau la consorțiile bibliotecare și la asociațiile internaționale la care sunt membre, achitând cotizațiile și taxele aferente.

Art. 69. – (1) Pentru sprijinirea materială a unor activități și proiecte de dezvoltare a bibliotecilor, de participare a specialiștilor din biblioteci la programe culturale și de formare continuă a personalului de specialitate, bibliotecile cu personalitate juridică se pot asocia între ele sau cu alte instituții culturale și pot crea fundații, asociații sau consorții.

(2) Condițiile și cotele de participare la finanțarea programelor realizate prin asociere se stabilesc și se aprobă de către autoritatea tutelară.

Art. 70. – (1) Ordonatorii principali de credite au obligația de a finanța activitatea bibliotecilor de drept public potrivit standardelor de funcționare stabilite prin prezenta lege.

(2) Ministerul Culturii și Cultelor prevede în bugetul propriu fonduri destinate exclusiv pentru achiziția de documente specifice bibliotecilor publice.

(3) Ministerul Educației și Cercetării prevede în bugetul propriu fonduri destinate exclusiv pentru achiziția de documente specifice bibliotecilor din subordine.

(4) Susținerea financiară și logistică a bibliotecilor se poate realiza și din alte venituri provenite de la utilizatori, din tarife stabilite anual de conducerea fiecărei biblioteci pentru servicii speciale și din contravaloarea taxelor poștale

pentru împrumutul bibliotecar intern și internațional.

(5) Fondul constituit se utilizează pentru construirea, amenajarea și dezvoltarea spațiilor de bibliotecă, inclusiv pentru informatizarea și dotarea cu documente și echipamente specifice.

(6) Disponibilul financiar provenit din aceste surse la sfârșitul anului se reportează în anul următor cu aceeași destinație.

(7) Documentația tehnică și materialele pentru construcții destinate bibliotecilor din sistemul național, precum și achizițiile de tehnologie a informației, fond de documente specifice, dotări pentru serviciul lecturii publice sunt scutite de taxe vamale și li se aplică T.V.A. de 0%.

(8) Investitorii privați care sponsorizează bibliotecile de drept public pentru construcția de localuri, dotări, achiziția de tehnologie a informației și de documente specifice, finanțarea programelor de formare continuă a bibliotecarilor, schimburi de specialiști, burse de specializare, participarea la congrese internaționale sunt scutiți de impozite cu o sumă echivalentă cu valoarea lucrării sau acțiunii respective plus 2% din profit.

(9) Tarifele de expediere a tuturor documentelor de bibliotecă destinate schimbului și împrumutului intern și internațional beneficiază de o reducere de 50%.

Art. 71. – (1) Anual conducerile bibliotecilor

întocmesc rapoarte de evaluare a activității, care se prezintă consiliului de administrație și consiliului științific, precum și autorității tutelare.

(2) Situațiile statistice anuale se transmit de către bibliotecii Institutului Național de Statistică, Comisiei naționale a bibliotecilor și ministerelor de resort, potrivit prevederilor legale.

Art. 72. – (1) Schimbarea destinației imobilelor în care funcționează bibliotecii se poate face numai în cazul asigurării unor sedii care respectă standardele optime de funcționare, conform prezentei legi.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) autoritățile locale au obligația să asigure continuitatea neîntreruptă a activității bibliotecii.

Art. 73. – (1) În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi Comisia națională a bibliotecilor elaborează regulamentul-cadru de funcționare a bibliotecilor din sistemul național și avizează regulamentele întocmite pe baza acestuia, în vederea aprobării lor de către autoritățile tutelare.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi orice dispoziții contrare în acest domeniu se abrogă.

Art. 74. – Anexa face parte integrantă din prezenta lege.

ANBPR

Biblioteca Județeană "G.T. Kirileanu" Neamț

21 iunie 2002

Către

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR

Excelenței Sale,

Domnului Secretar de Stat

Florin ROTARU

Promulgarea și publicarea în Monitorul Oficial al României a LEGII BIBLIOTECILOR constituie nu numai o realizare fundamentală a breslei bibliotecare și a promotorilor prin timp ai acestui ideal, ci și un prilej fericit de a vă felicita și a vă mulțumi pentru tenacitatea și profesionalismul cu care v-ați implicat în structurarea, conturarea și finalizarea acestei inițiative legislative.

Cu aleasă considerație,

Constantin BOSTAN

Prim-vicepreședinte al ANBPR

Director al Bibliotecii Județene "G.T. Kirileanu" Neamț

Considerații privind situația bibliotecilor publice din România*

Structura rețelei de biblioteci publice din România

Total biblioteci publice 2.967 din care:

- 41 de biblioteci județene plus 1 (Biblioteca Metropolitană București);
- 46 de biblioteci municipale;
- 219 de biblioteci orașenești și 47 filiale ale Bibliotecii Metropolitane București;
- 2.919 de biblioteci comunale.

În ultimii 5 ani se remarcă o creștere a numărului de biblioteci publice datorită apariției unor noi biblioteci (59 de biblioteci). În același timp, în ultimii 5 ani un număr de 16 biblioteci au devenit inactice prin restructurarea bibliotecarilor din aceste biblioteci. În consecință, creșterea reală de biblioteci publice este de 43 de biblioteci.

Colecțiile bibliotecilor publice. Buget alocat pentru achiziții

În ceea ce privește bugetul alocat de administrațiile locale (județene, municipale, orașenești, comunale) pentru dezvoltarea și actualizarea colecțiilor bibliotecilor publice, acesta este scăzut atât în raport cu nevoile de lectură ale utilizatorilor specifici, cât și în raport cu producția editorială

anuală internă și internațională. La nivelul rețelei bibliotecilor publice se constată importante dezechilibre în privința creșterii și actualizării colecțiilor de carte și publicații seriale, bibliotecile județene beneficiind de o sumă mai mare față de bibliotecile municipale și orașenești și, mai ales, față de bibliotecile comunale. Pe de altă parte, constatăm aceleași dezechilibre și în privința sumei alocate de consiliile județene pentru dezvoltarea colecțiilor acestui tip de biblioteci.

Astfel, biblioteci, precum Biblioteca Județeană Maramureș, beneficiază în anul 2002, pentru achiziții, de 3.000.000.000 lei (3 miliarde), Biblioteca Metropolitană București, de 3.000.000.000 lei (3 miliarde), Biblioteca Județeană Constanța, de 1.000.000.000 lei (1 miliard), Biblioteca Județeană Brăila, 1.000.000.000 lei (1 miliard), în timp ce Biblioteca Județeană Teleorman nu a primit nici un leu pentru achiziții, iar Biblioteca Județeană Satu Mare, 60.000.000 lei (60 milioane), Biblioteca Județeană Giurgiu, 80.000.000 lei (80 milioane), Biblioteca Județeană Tulcea, 100.000.000 lei (100 milioane).

Contribuția Ministerului Culturii și Cultelor la dezvoltarea colecțiilor bibliotecilor publice

* Prezentele considerații sunt formulate pe baza datelor statistice cuprinse în **Anexa 1** și **Anexa 2** care însoțesc acest material.

1. Achiziții cărți

Anul	Nr. de titluri	Nr. de exemplare	Suma alocată/lei
1998	1834	198.500	5.000.000.000
1999	1914	273.555	8.300.000.000
2000*	700	100.000	4.000.000.000
2001	573	87.332	4.400.000.000
2002	653	63.266	5.500.000.000

* Datele existente sunt până la 30 septembrie.

2.* Abonamente la reviste culturale

Anul	Nr. de titluri abonate	Nr. de abonamente	Suma alocată/lei
2001	24	6.282	1.000.000.000
2002	15	6.070	1.200.000.000

* Statistica Direcției Biblioteci, Cultură Scrisă nu a cuprins, până în anul 2001, date privind abonamentele la reviste culturale.

Situația lecturii în bibliotecile publice

Datele statistice indică o creștere sensibilă a interesului pentru lectură al utilizatorilor bibliotecilor publice, fapt confirmat de indicatorii principali care definesc coeficientul de lectură din aceste tipuri de biblioteci:

- numărul de cititori înscriși;
- cititori frecvență;
- volume consultate în sălile de lectură;
- volume împrumutate la domiciliu;
- volume rezervate.

Dintre factorii care explică această creștere a coefi-

cientului de lectură menționăm:

- apariția și dezvoltarea spectaculoasă a învățământului privat, care a condus la mărirea semnificativă a numărului celor cuprinși într-o formă de învățământ;
- dezvoltarea și diversificarea învățământului de stat (apariția de noi facultăți/specializări), diversificarea formelor de învățământ: învățământ de zi, învățământ seral, învățământ fără frecvență, învățământ la distanță, prelungirea duratei școlarizării, apariția învățământului de scurtă durată etc., care au condus la creșterea populației antrenate în formele de învățământ de stat și privat;

- apariția masteratului, creșterea numărului de locuri pentru specializare prin doctorat;
- multiplicarea și diversificarea formelor de inițiere și perfecționare profesională (cursuri postuniversitare, cursuri de specializare etc.);
- creșterea numărului celor care urmează simultan sau succesiv cursurile mai multor facultăți;
- democratizarea accesului în bibliotecile publice și îmbunătățirea condițiilor de lectură oferite de aceste biblioteci;
- creșterea semnificativă a prețului cărților și revistelor, care-i obligă pe cei lipsiți de mijloacele financiare necesare să apeleze la colecțiile bibliotecilor;
- apariția (de obicei, pe lângă sau în cadrul bibliotecilor județene și municipale) a unor filiale (cele mai multe situate în cartierele localităților respective) sau a unor biblioteci specializate (în majoritate, biblioteci pentru copii, biblioteci pentru tineret);
- apariția, deși timidă, în bibliotecile publice conectate la Internet, a lecturii de tip electronic, utilizatorii unei anumite biblioteci publice putând accesa documentele și informațiile din colecțiile altor biblioteci din țară și din străinătate, situate la distanță.

Menționăm că, în foarte multe biblioteci publice, numărul de rezervări (cititori aflați pe lista de așteptare a împrumutului la domiciliu al unei cărți) este relativ mare (10-15), fapt care indică, și el, creșterea interesului pentru lectură al utilizatorilor bibliotecilor publice.

Informaticizarea bibliotecilor publice

În general, bibliotecile publice beneficiază de o slabă dotare în materie de echipamente electronice și tehnologia informației (nu numai în raport cu bibliotecile publice din alte state, ci și în raport cu bibliotecile din rețeaua de biblioteci din învățământ din România). În plus, la nivelul rețelei bibliotecilor publice din România se constată dezechilibre importante în ceea ce privește dotarea cu aceste echipamente și tehnologii, bibliotecile județene beneficiind de o mai bună dotare în raport cu bibliotecile municipale și orașenești și, mai ales, cu cele comunale.

Pe de altă parte, există diferențe semnificative în materie de dotare cu echipamente electronice și tehnologia informației între diferitele biblioteci județene.

Astfel, Biblioteca Județeană Brăila dispune de 70 calculatoare, Biblioteca Județeană Cluj, 63 de calculatoare, Biblioteca Județeană Galați, 60 de calculatoare, Biblioteca Județeană Iași, 59 de calculatoare, Biblioteca Județeană Dolj, 36 de calculatoare, în timp ce Biblioteca Județeană Mehedinți dispune de 3 calculatoare, Biblioteca Județeană Giurgiu, 3 calculatoare, Biblioteca Județeană Argeș, 4 calculatoare, Biblioteca Județeană Covasna, 5 calculatoare, Biblioteca Județeană Ialomița, 6 calculatoare.

Resursele umane din bibliotecile publice

În general, bibliotecile județene, municipale, orașenești și comunale au un personal bine pregătit din punct de vedere profesional (bibliotecari cu studii medii,

bibliotecari cu studii postliceale, bibliotecari cu studii de scurtă durată, bibliotecari cu studii superioare), în ultimii ani remarcându-se o creștere sensibilă a numărului de absolvenți ai învățământului de specialitate (absolvenți ai învățământului postliceal de biblioteconomie, absolvenți ai învățământului de scurtă durată de biblioteconomie, absolvenți ai Facultății de Bibliologie și Știința Informării din cadrul Universității București, sau doctori în științe), care s-au angajat în bibliotecile publice.

Existența, în bibliotecile publice, a unui personal calificat pentru desfășurarea de activități specifice se datorează, în bună măsură, participării unui număr mare de bibliotecari (inclusiv din bibliotecile comunale) la formele de pregătire și perfecționare profesională, formale și informale, organizate la nivel local, zonal sau central, un merit deosebit revenind Centrului de Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii, de pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor. În plus, profesionalismul bibliotecarilor din bibliotecile publice se datorează experienței în muncă, această categorie profesională fiind caracterizată (în ciuda slabei salarizări) de o mare stabilitate, o anumită migrare a lor către instituții cu o salarizare mai bună făcându-se remarcată abia în ultimii ani.

Utilizatorii bibliotecilor publice

Conform misiunii pe care o au de îndeplinit, bibliotecile publice sunt destinate satisfacerii nevoilor de informare și lectură ale membrilor comunității în care acestea funcționează, accesul la documentele, produsele și serviciile de bibliotecă al tuturor categoriilor socio-profesionale din aceste comunități fiind liber, gratuit și nelimitat.

În general, publicul acestor biblioteci este format din populația activă (reprezentanții diverselor profesii și domenii de activitate) și din populația cuprinsă în diverse forme de învățământ (preșcolar, școlar, universitar, postuniversitar).

În ultimii ani, ca urmare a creșterii numărului instituțiilor de învățământ de stat și particular, se remarcă o creștere a numărului de cititori cuprinși în formele de învățământ universitar, dar și a numărului de utilizatori proveniți din rândul copiilor și tinerilor (ca urmare a apariției și dezvoltării unor filiale sau secții pentru copii și tineret).

Situația sediilor/clădirilor bibliotecilor publice în ultimii 5 ani

În ultimii ani, au apărut construcții noi, moderne de biblioteci publice, adaptate structural și funcțional activităților, proceselor și fluxurilor specifice acestei categorii de instituție. Astfel, a fost dat în funcțiune noul sediu al Bibliotecii Județene Constanța, al Bibliotecii Municipale din Onești și sunt spre finalizare noile sedii ale bibliotecilor județene din Cluj, Argeș, Maramureș etc.

În ultimii 5 ani au fost revendicate un număr de 18 sedii de biblioteci. Menționăm faptul că această cifră include atât clădirile retrocedate, cât și clădirile pentru proprietatea cărora sunt procese pe rol.

Raportul Direcției Bibliotecii, Cultură Scrisă

ianuarie 2001 – mai 2002

1. Evaluarea principalelor proiecte și acțiuni realizate în 2001 – 2002

Activitatea în domeniul bibliotecilor publice și în cel al culturii scrise s-a desfășurat, în perioada ianuarie 2001 – mai 2002, în conformitate cu opțiunile strategice cuprinse în *Strategia Direcției Bibliotecii, Cultură Scrisă* (2001 – 2004), elaborată de actuala echipă managerială din nevoia unei abordări coerente și pragmatice a domeniilor de referință.

Racordată la stadiul actual de dezvoltare a celor două domenii și, în egală măsură, la tendințele viitoare ale acesteia, *Strategia* plasează și definește bibliotecile publice și cultura scrisă într-un context de integrare (la nivel de problematică și soluții), de dialog și de armonizare cu performanțele din spațiul european și internațional.

Formulate în termenii principiilor, „filosofiei” și misiunii asumate de *Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă* pentru o perioadă de patru ani, obiectivele strategice, țintele, politicile și planurile de acțiune strategică specifice au permis și vor permite, în continuare, o intervenție controlată, sistematică și eficientă, susceptibilă să transforme domeniul bibliotecilor publice și al culturii scrise într-un mediu nou, dinamic și durabil.

Conceput ca parte a strategiei de reformă, setul de programe, proiecte și acțiuni de importanță națională înscris în *Strategia Direcției* și coordonat de aceasta din urmă este în măsură să promoveze noul, să introducă schimbarea, să stimuleze dezvoltarea integrată, armonioasă și coerentă a rețelei bibliotecilor publice, asigurând, astfel, echilibrul, consolidarea și creșterea funcționalității acestei rețele în cadrul rețelei naționale de biblioteci din România.

În același timp, aplicarea acestui set de programe, proiecte și acțiuni de importanță națională va conduce la democratizarea accesului la informații, va permite modernizarea fluxurilor, proceselor și activităților din bibliotecile publice, diversificarea produselor și serviciilor oferite, ameliorarea calității acestora, creșterea gradului de satisfacție a utilizatorilor specifici, performanțe care vor contribui la îmbunătățirea imaginii publice a acestei categorii de biblioteci în spațiul comunității servite.

Pornind de la ideea că promovarea reformei în domeniile la care ne referim nu este posibilă în condițiile inexistenței unui cadru legislativ adecvat, *Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă* și-a fixat ca prioritate inițierea și/sau ameliorarea unor acte normative și legislative în măsură să garanteze aplicarea și realizarea efectivă a strategiei și politicilor asumate pentru perioada 2001 – 2004.

Astfel, în perioada ianuarie 2001 – mai 2002, *Direcția* a participat substanțial la redactarea *Proiectului Legii bibliotecilor* și a elaborat setul de amendamente la *Legea Depozitului Legal* (1995), acte normative esențiale

pentru domeniile vizate de acestea.

Începând cu ianuarie 2001, *Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă* a încercat să structureze activitățile sale tradiționale (care, în anii trecuți, erau condiționate, mai degrabă, de calendar și de circumstanțe) într-un pachet de programe coerent și unitar, care să permită stabilirea priorităților, evaluarea resurselor materiale, financiare și umane implicate de acestea, monitorizarea desfășurării și realizării acestora, creșterea eficienței lor și, nu în ultimul rând, îmbunătățirea performanțelor de ansamblu ale activității *Direcției*.

Un obiectiv strategic al *Direcției Bibliotecii, Cultură Scrisă* a fost dezvoltarea și actualizarea colecțiilor bibliotecilor publice (județene, municipale, orașenești, comunale) din România, realizat prin:

• **Programul Național de Achiziții Carte și Abonamente la Reviste pentru Bibliotecile Publice și Centrele Culturale Românești din Străinătate**, prin intermediul căruia s-au achiziționat cărți și s-au realizat abonamente la publicațiile periodice culturale pentru bibliotecile publice, cu precădere pentru cele 1.123 de biblioteci comunale aflate în județele defavorizate (Vrancea, Vaslui, Teleorman, Botoșani, Bistrița-Năsăud, Neamț, Iași, Bacău, Galați, Buzău, Brăila, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Olt, Dolj, Mehedinți).

Astfel, în anul 2002, s-au achiziționat, pentru bibliotecile publice din România, un număr de 653 de titluri de carte, însumând 63.266 de exemplare, față de 573 de titluri, însumând 87.332 de exemplare în anul 2001, în condițiile în care în anul 2002 suma alocată a fost de 4,8 miliarde lei, față de 4,4 miliarde lei în 2001.

În același timp, în anul 2002 s-au realizat un număr de 6.070 de abonamente, la 15 titluri de reviste culturale, față de 6.282 de abonamente, la 24 de titluri de reviste culturale în anul 2001, în condițiile în care, în anul 2002, suma alocată a fost de 1,2 miliarde lei, față de 1 miliard în anul 2001.

În plus, *Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă* a contribuit semnificativ la creșterea colecțiilor bibliotecilor publice ca urmare a eforturilor depuse pentru convingerea editorilor privați să doneze bibliotecilor publice, prin intermediul *Direcției*, cărți și alte tipuri de publicații, în valoare de aproximativ 2 miliarde de lei.

Realizarea, pe baza unui studiu comparativ, a unui diagnostic mai exact al stării actuale a colecțiilor din bibliotecile publice, identificarea unor domenii prioritare, stabilirea, începând cu anul 2001, a unor criterii ferme de selecție, numirea, în *Comisia de Achiziții Carte și Abonamente la Reviste pentru Bibliotecile Publice și Centrele Culturale Românești din Străinătate* de pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor, a unor personalități marcante din domeniul culturii, literaturii și științei, dar și a unor profesioniști din domeniul biblioteconomiei și științelor informării, au creat premisele unei mai riguroase

politici de completare a colecțiilor bibliotecilor publice, care să conducă la o dezvoltare mai echilibrată (din punctul de vedere al structurii colecțiilor, al vârstei acestora, al ratei de actualizare, al acoperirii lingvistice și/sau geografice, al conținutului și al tipologiei documentelor de bibliotecă etc.) a acestora.

Deși, așa cum rezultă și din titulatura **Programului**, Ministerul Culturii și Cultelor este implicat, prin intermediul Bibliotecii Naționale a României, în dotarea bibliotecilor celor șapte centre culturale românești din străinătate (Berlin, Budapesta, New York, Paris, Roma, Veneția, Viena), începând cu semestrul II al anului 2001 bibliotecile acestor centre nu au mai primit nici un fel de publicație.

Explicația rezidă în faptul că, în urma adoptării Ordonanței de Guvern nr. 31/2002 privind serviciile poștale, Biblioteca Națională a României nu mai beneficiază de reducerea de 70% pentru trimerile poștale în țară și străinătate, reducere prevăzută în Ordonanța nr. 116 din 31 august 1999 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor poștale nr. 83/1996.

Menționăm că, pe plan internațional, bibliotecile naționale din alte state semnate, ca și România, ale *Convenției privind Accesul Universal la Publicații*, beneficiază, pentru expediția publicațiilor, fie de gratuitate, fie de reduceri substanțiale ale taxelor percepute.

Pe de altă parte, în baza articolului 34, paragraful 4, din Legea Finanțelor Publice nr. 72/1996, Curtea de Conturi a interzis Bibliotecii Naționale a României expediția de publicații la bibliotecile centrelor culturale românești din străinătate, folosind ca argument faptul că acestea și, implicit, bibliotecile lor aparțin, din punct de vedere administrativ, de Ministerul Afacerilor Externe.

Precizăm că tarifele de mesagerie poștală practicate de Compania Națională Poșta Română S.A. sunt exorbitante, de multe ori prețul expediției unei publicații depășind costul publicației respective.

Numeroasele semnale și proteste primite de noi, fie din partea directorilor acestor centre, fie din partea unor personalități din diaspora, subliniază gravitatea consecințelor acestei stări de fapt, personalitățile românești din străinătate, cât și publicul străin care frecventează aceste biblioteci neavând acces la informațiile și datele actuale referitoare la cultura, civilizația, viața economică, politică și socială din România.

Considerăm ca pe o urgență rezolvarea, de către instituțiile și autoritățile abilitate, a situației dotării cu publicații a bibliotecilor centrelor culturale românești din străinătate, care ar aduce imense servicii promovării științei, culturii și civilizației românești în străinătate.

• **Programul Național de Automatizare a Bibliotecilor Publice din România pentru trecerea la Societatea Informațională**, program de importanță strategică (lansat în anul 1999) s-a concretizat în elaborarea, în perioada 2001 – 2002, a celor două proiecte subsumate:

• **Proiectul Biblioteca Virtuală Națională a României**, proiect avizat, în anul 2002, de **Grupul de Promovare a Tehnologiei Informației**, de pe lângă Mi-

nisterul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației.

Finanțarea și punerea în aplicare a acestui **Proiect** vor crea condițiile reale de constituire a infrastructurii necesare unui Sistem Național al Bibliotecilor Publice din România, principalul obiectiv al acestuia fiind asigurarea simultaneității accesului la distanță al mai multor utilizatori la o bază de date full-text care, în prima fază, va avea un conținut format din textul edițiilor critice ale operelor autorilor români care fac parte din bibliografia școlară.

• **Proiectul Catalogul Național Partajat**, proiect avizat, și el, în anul 2002, de către **Grupul de Promovare a Tehnologiei Informației**.

La acest proiect vor participa, într-o primă fază, ca furnizori de date bibliografice în format electronic, principalele biblioteci din România (Biblioteca Națională a României, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Metropolitană București, Biblioteca Centrală Universitară din București), precum și Institutul de Memorie Culturală, fie în calitate de deținătoare ale dreptului de depozit legal pentru publicațiile din România, fie în calitate de deținătoare ale unor colecții reprezentative, ce cuprind aproximativ 75% din producția editorială a României.

Punerea în aplicare a acestor două proiecte de importanță națională va asigura:

• lărgirea și democratizarea accesului utilizatorilor la documente și la informațiile cuprinse în acestea;

• conservarea și protejarea, prin digitizare, a documentelor de patrimoniu existente în bibliotecile publice;

• realizarea de economii de resurse umane, materiale și financiare, prin partajarea resurselor și activităților;

• modernizarea și dezvoltarea produselor și serviciilor oferite de bibliotecile publice comunității servite;

• sprijinirea procesului de învățământ și de cercetare;

• alinierea la standardele internaționale din domeniu;

• realizarea compatibilității cu proiectele și programele existente în străinătate, având drept consecință participarea României, ca partener, la desfășurarea unor programe internaționale.

• **Programul de formare și perfecționare profesională a bibliotecarilor din bibliotecile publice**, program ce se realizează, în principal, în colaborare cu **Centrul pentru Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii** de pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor, s-a concretizat, în anul 2002, în organizarea, de către **Ministerul Culturii și Cultelor, Fundația „Concept”** și **Centrul pentru Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii**, a cursului *Informație și Interacțiune Comunitară pentru Promovarea Drepturilor Omului* la care au participat un număr de 41 de bibliotecari din principalele biblioteci județene (din Cluj, Sibiu, Brăila, Galați, Iași, Neamț, Brașov, Constanța, Bihor) și din Biblioteca Metropolitană București), bibliotecari care lucrează în sectorul „relații publice”.

Cursul a avut ca obiectiv însușirea, de către bibliotecarii din nucleele de „relații publice”, de „imagine”, de „marketing de bibliotecă”, a unor cunoștințe,

deprinderi și abilități necesare pentru îmbunătățirea activității de promovare a imaginii publice a acestor biblioteci în spațiul comunității servite, bibliotecile implicate în acest program dobândind, în acest fel, o funcție modernă – aceea de centre de educație comunitară.

2. Nerealizări. Neîmpliniri. Disfuncții. Măsuri de îmbunătățire a activității

Nerealizările, neîmplinirile și disfuncțiile apărute în aplicarea și realizarea programelor și proiectelor asumate pentru anii 2001 – 2002 au fost generate, pe de o parte, de factori obiectivi (resurse financiare, materiale și umane limitate, cadru normativ nepermisiv etc.) și, pe de altă parte, de factori subiectivi, printre care menționăm:

- insuficienta fundamentare a unor componente ale programelor și proiectelor asumate;
- evaluarea precară a dimensiunii resurselor materiale, financiare și umane implicate în programele, proiectele și acțiunile planificate etc.;
- ignorarea acțiunii unor factori de influență și risc asupra derulării programelor și proiectelor asumate;
- neoperarea sau întârzierea operării corecțiilor și modificărilor impuse de parcursul desfășurării programelor;
- necunoașterea (sau insuficienta cunoaștere) a actelor legislative care reglementează adoptarea și promovarea unui program sau proiect.

Printre principalele neîmpliniri, menționăm:

- nerealizarea, în anul 2001, ca urmare a unor dificultăți de ordin legislativ, a conținutului inițial al bazei de date full-text (100.000 de pagini din bibliografia școlară) din **Proiectul Biblioteca Virtuală Națională**;
- neîndeplinirea obiectivului de dotare cu publicații a bibliotecilor centrelor culturale românești din străinătate;
- nerealizarea unor studii și cercetări aprofundate, care să ne permită un diagnostic mai exact al stării actuale a bibliotecilor publice din România (situația colecțiilor – dimensiune, structură, calitate, nivel de actualizare, situația juridică și fizică a unor construcții de bibliotecă, dimensiunea bugetelor alocate de administrațiile locale – județene, municipale, orașenești și comunale – bibliotecilor aflate în subordine), detectarea punctelor forte și a punctelor slabe ale activității acestor biblioteci, în scopul unei mai bune fundamentări a acțiunilor, programelor și proiectelor viitoare, precum și în cel al adoptării corecțiilor necesare pentru acțiunile, programele și proiectele aflate în curs de desfășurare.

Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă își asumă, ca neîmplinire, și componenta evaluativă a activității manageriale, care ar fi permis, deopotrivă, anticiparea impactului, rezultatelor și efectelor acțiunilor, programelor și proiectelor promovate și, pe de altă parte, contracararea unor factori de influență și de risc și găsirea unor soluții pentru depășirea unor obstacole.

Măsurile de îmbunătățire a activității pe care **Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă** și le propune sunt cele care decurg din conștientizarea și asumarea responsabilă a nerealizărilor și neîmplinirilor semnalate mai sus

și ele se vor concretiza în găsirea soluțiilor de depășire a factorilor și circumstanțelor care au generat aceste neîmpliniri.

3. Acțiuni în perioada 2002 – 2006

Pentru perioada 2002 – 2006, **Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă** și-a fixat ca obiectiv, pe de o parte:

– **continuarea programelor și proiectelor incluse în Strategia Direcției Bibliotecii, Cultură Scrisă (2001 – 2004):**

- **Programul Național de Achiziții Carte și Abonamente la Reviste pentru Bibliotecile Publice și Centrele Culturale Românești din Străinătate** (program anual);

- **Programul Național de Automatizare a Bibliotecilor Publice din România pentru trecerea la Societatea Informațională**, cu cele două componente: **Proiectul Biblioteca Virtuală Națională a României și Proiectul Catalogul Național Partajat**;

- **Programul de formare și perfecționare profesională a bibliotecarilor din bibliotecile publice**, care va cuprinde cursul *Informație și Interacțiune Comunitară pentru Promovarea Drepturilor Omului* (pentru bibliotecarii din sectorul „relații publice” din celelalte 32 de biblioteci județene) și cursul *Clasarea, conservarea și restaurarea publicațiilor de patrimoniu* (pentru bibliotecarii implicați în aplicarea Legii patrimoniului mobil) și pe de altă parte:

- **fundamentarea, asumarea și implementarea unor programe și proiecte noi**, cum ar fi:

- elaborarea **Bibliografiei Naționale Retrospective a României (perioada 1918 – 1952)**;

- traducerea, editarea și difuzarea **Tezaurului de descriptori RAMEAU**, instrument necesar pentru indexarea unitară a documentelor din bibliotecile publice;

- traducerea, editarea și difuzarea **Manualelor digitale** elaborate în cadrul Programului PULMAN, program coordonat de Direcția Generală pentru Societatea Informației a Comisiei Europene și la care România participă în calitate de partener.

Direcția Bibliotecii, Cultură Scrisă își propune ca obiectiv, pentru perioada 2002 – 2006, continuarea eforturilor de ameliorare a cadrului legislativ și normativ din domeniul bibliotecilor, angajându-se să elaboreze și să promoveze două acte normative fundamentale pentru profesia și profesiștii din biblioteci:

- **Statutul bibliotecarului**

- **Codul de deontologie profesională al bibliotecarului.**

Aceste două acte normative vor contribui la definirea mai exactă a identității profesiei de bibliotecar în cadrul nomenclatorului de profesii din România și la o mai bună valorizare socială a acestei profesii.

Victoria STOIAN
Director

Rolul Relațiilor publice în crearea și promovarea imaginii

Marian TĂNASE

De când a apărut noțiunea de „Relații publice” a trecut ceva timp și nu s-a ajuns la o singură variantă care să definească „Relațiile publice”. Se pare că la ora actuală există cel puțin 500 de definiții. Cea mai recentă și, se pare, că cea mai agreeată este cea a lui Cezar Caluschi (2001) care spune: *“Relațiile publice sunt acele procedee de comunicare ce ajută la atingerea mai multor categorii de obiective, cum ar fi: preîntâmpinarea și rezolvarea unor crize, rafinarea metodelor de obținere și maximizare a profitului, crearea, schimbarea sau cosmetizarea imaginii unei organizații”*. Așadar, Relațiile publice reprezintă sau, mai bine zis, sunt funcția de conducere care evaluează atitudinile publicului, apropie politicile și procedurile unui individ sau ale unei organizații. Personal, aș risca o definiție. Relațiile publice sunt ansamblul mijloacelor folosite pentru a crea un climat de încredere pentru personalul propriu, pentru public, în legătura (relațiile) cu partenerii, și totodată de a crea un ansamblu de măsuri care să aibă ca finalitate promovarea imaginii.

De ce a fost necesară această înșiruire de definiții? Pentru a vedea care este rolul Relațiilor publice și totodată pentru a stabili exact cam ce serviciu ar trebui să aibă departamentul „Relații publice”. Astfel, un serviciu ar fi acela de *Relații cu publicul*, care ar avea rolul de a cerceta, de a elabora și de a transmite mesajele atât pentru personalul propriu, cât mai ales în relațiile cu utilizatorii (clienții). De asemenea, trebuie concepute și distribuite chestionarele și/sau formularele feed-back pentru personalul propriu și pentru utilizatori. De fapt, acest serviciu este acela care are rolul de a „lua pulsul”, sau, mai bine zis, de a crea condițiile necesare desfășurării activității atât pentru personalul propriu, cât și pentru utilizatori.

Un alt serviciu îl reprezintă *Relațiile cu presa* care are rolul de a menține contacte permanente cu mass-media, de a iniția (participa la) întâlniri cu ziariștii, de a face zilnic monitorizarea presei. Este serviciul care trebuie să creeze imaginea instituției în fața mass-media.

Un al treilea serviciu ar fi cel de contacte sau serviciul de *Relații cu partenerii*, care are rolul de a încheia parteneriate, de a atrage posibili sponsori, finanțatori etc. Ce ar trebui să facă acest serviciu? Să creeze o bază de date care să conțină toate instituțiile (de stat și private) existente în zona de interes, de a crea fișa instituției care să conțină: activitate, orientare, target, domenii de finanțare, modelul cererii de finanțare,

perioada de finanțare. Așadar, acest serviciu are rolul de a găsi modalitățile de atragere a posibililor parteneri, sponsori, finanțatori.

Un alt serviciu ar fi acela care se ocupă cu activitățile de *Management și consiliere*, mai precis serviciul care, în urma unor studii, stabilește ce, cum, când trebuie făcută schimbarea. Acest serviciu trebuie să facă analize periodice ale departamentului, să creeze newsletter-ul, broșurile, să conceapă contractele de sponsorizare, să participe la negocierile contractelor de sponsorizare.

Și un ultim serviciu este acela care se ocupă cu organizarea de *manifestări, lansări, evenimente speciale*, care trebuie să aibă o comunicare directă cu serviciile: Relații cu presa, Relații cu partenerii. Totodată, este serviciul care trebuie să facă analiza evenimentului și, în funcție de rezultate, să aleagă locul de desfășurare, invitații etc. Cu toate aceste servicii (subdirecții) aflate în departamentul Relații publice trebuie să țină legătura două persoane, și anume: *P.R. manager-ul* – care este coordonatorul principal sau, cum este numit de specialiști, *omul din umbră* al instituției și *Purtătorul de cuvânt* al instituției. Aceste două persoane sunt în interdependență și trebuie în permanență „să știe stânga ce face dreapta”. De fapt P.R. manager-ul are rolul de a coordona activitățile departamentului, de a lua deciziile finale, de a influența *conducerea instituției*, de a crea linia promovării imaginii și, la nevoie, de a impune o nouă politică în instituție.

Purtătorul de cuvânt are rolul de a fi în contact permanent atât cu serviciile departamentului Relații Publice cât și cu toate celelalte departamente pentru a ști care sunt problemele fiecărei direcții în parte. Este de fapt cel care reprezintă instituția în exterior iar pentru acest lucru el trebuie să fie nu numai bine pregătit dar și foarte bine informat.

Odată stabilite aceste probleme urmează a vedea care sunt componentele Relațiilor publice:

- Comunicarea internă care este atât pe orizontală (între angajații pe același palier), cât și pe verticală (de sus în jos sau de jos în sus);
- Comunicarea externă în relații cu:
 - a. partenerii și utilizatorii;
 - b. cu societatea (publicul larg și factorii de decizie);
 - c. cu mass-media.

De ce a fost necesar acest scurt rezumat al P.R.? Pentru a vedea exact ce poate face departamentul de P.R. în crearea și promovarea imaginii. În primul rând

trebuie făcut un studiu pe zone pentru a vedea: cui ne adresăm (ținta), ce trebuie să le oferim (care este informația solicitată de utilizatori) și, să sperăm că nu este cazul, dacă nu cumva în zona respectivă nu există interes pentru așa ceva, iar în acest caz sunt două soluții: a) încercăm să găsim modalitatea de atragere a utilizatorilor (clienților); b) să renunțăm. De acest lucru se ocupă, în primul rând, serviciul Relații cu publicul, dar și cel de Relații cu presa. Odată stabilite aceste probleme intră în rol serviciul de Relații cu partenerii, care, în funcție de datele pe care le deține (locul, utilizatorii-țintă), vor căuta să atragă parteneri interesați, în primul rând oficialitățile locale, dar și companiile private din zona respectivă, în vederea încheierii de parteneriate. În final, intră în rol serviciul care se ocupă de organizarea de evenimente sau, mai precis, cei care vor crea atât imaginea produsului, cât și cei care, per ansamblu (la vedere), creează imaginea instituției.

Presupunând că produsul a fost lansat, intră în rol serviciul de management și consiliere, care în permanență trebuie să elimine din mers ceea ce nu merge

și să caute soluțiile astfel încât să nu apară vreo criză, iar, în cazul în care aceasta apare, să aibă soluțiile de a ieși din criză. Concret: dacă într-o bibliotecă din București s-a cerut inițial documentație privind drepturile copiilor, iar în altă zonă documentație privind activitatea privată, iar acum primii vor ce au vrut în cel de-al doilea centru și invers, ele pot face schimb de documentație, însă trebuie văzut exact ce s-a specificat când s-au încheiat parteneriate, iar acum trebuie găsite soluții. Așadar, mecanismul numit Relații publice este unul mult mai complex decât pare, însă unul foarte simplu odată ce este bine pus în mișcare.

În concluzie, practica relațiilor publice este, conform Asociației Internaționale a Relațiilor Publice, arta și știința socială a analizării unor tendințe, a anticipării consecințelor lor, a sfătuirii liderilor unei organizații și a implementării unor programe de acțiune care vor servi atât interesele organizatorilor, cât și interesele publicului.

Directorium humane vite alias parabole antiquorū sapienciū.

Titlul complet al incunabulului *Directorium humane vite*, Strasbourg, 1484-1499

Capitulum Quintum

... et in hoc mundo...

... et in hoc mundo...

Capitulum Quintum

... et in hoc mundo...

... et in hoc mundo...

File din *Directorium humane vite*
Din Ana Andreescu, *Cartea de colecție*, Editura Meridiane, 2000

Profesorul Dan Simonescu (1902 – 1993) cercetător al incunabilelor din România

Elena Maria SCHATZ

Critica și istoria literară, bibliologia și tehnica editării, istoria cărții sunt domenii asupra cărora profesorul Dan Simonescu, în cei peste 60 de ani de cercetare, de activitate publicistică și editorială, s-a aplecat cu exemplară competență și dăruire, împărțind cu generozitate tuturor cunoștințe, încurajări și îndemnuri.

Despre contribuția de excepție a profesorului Dan Simonescu la elucidarea unor aspecte importante ale istoriei cărții și culturii românești s-a scris și încă se va mai scrie, pe măsură ce studiile sale vor fi continuate și dezvoltate prin cercetările viitoare.

Istoria cărții străine, în măsura în care aceasta a constituit contextul, uneori sursa de inspirație, modelul sau termenul de comparație pentru cartea românească, l-a preocupat, și nu în mică măsură. Cele câteva bibliografii publicate ale operelor sale sunt elocvente în această privință.

Așa cum era de așteptat, incunabilele, prin locul pe care-l ocupă în istoria cărții, prin valoarea lor deosebită și semnificația aparte în istoria culturii universale, au constituit, mai la rând, obiectul preocupărilor profesorului. Bibliografia consacrată acestui subiect, extrasă din bibliografia generală a operei sale, cuprinde studii adresate specialiștilor, publicate în prestigioase reviste de specialitate din Anglia² și Germania³, prin care făcea cunoscute lumii întregi incunabilele existente în principalele colecții din România, stadiul actual și perspectivele de viitor ale cercetării și valorificării acestor publicații în țara noastră.

Ca profesor, atât în cursurile universitare consacrate istoriei cărții⁴, cât și prin comunicări în revistele românești de specialitate^{5, 6}, a explicat studenților și tuturor celor interesați știința incunabilelor, începând cu etimologia termenului incunabil, delimitarea, în timp, a acestor publicații, caracteristicile, istoricul cercetării științifice a incunabilelor în lume și publicarea marilor cataloage, de la catalogul lui Cornelius Van Beughem (Amsterdam, 1688) la Gesamtkatalog der Wiegendruke (Berlin, secolul XX), acordând o atenție deosebită cercetării incunabilelor în România. A scos în evidență rolul unor meșteri tipografi originari din Transilvania, care apar în colofoanele unor ediții din secolul al XV-lea, publicate la Mantua, Napoli, Brunn, Veneția etc., a prezentat principalele colecții de incunabile din România, exemplare deosebite, cataloagele publicate, contribuția de excepție a lui Constantin Karadja la studiul incunabilelor.

Acestui mare colecționar, istoric și bibliolog român, profesorul Dan Simonescu i-a consacrat un studiu independent⁷, o analiză atentă și documentată a tuturor fațetelor personalității sale, a preocupărilor și contribuțiilor care-i asigură un loc aparte în cultura românească din perioada interbelică. Colecționarea și

studierea incunabilelor, ca și înaintarea către redacția Gesamtkatalog der Wiegendruke a unei prime liste a incunabilelor din colecțiile românești fac din Constantin Karadja un precursor al *Catalogului colectiv al incunabilelor din România*, lucrare pentru a cărei stringentă necesitate a pledat și profesorul Dan Simonescu, prin tot ceea ce a scris referitor la incunabile.

Dar, așa cum a procedat în întreaga sa activitate publicistică, temele pe care le-a tratat la nivelul științific cel mai înalt au fost reluate prin articole de popularizare, plasate în ziare și reviste destinate publicului larg, pe care, cu inegalabilul său talent pedagogic, căuta să-l informeze și să-l instruiască. Articolul *Un fond de cărți puțin cunoscut: incunabilele*, publicat în "Informația Bucureștiului" din 28 septembrie 1968 este o adevărată lecție despre incunabile, istoricul cercetării lor, colecțiile din România, exemplare de excepție.

Edițiile din secolul al XV-lea ale operelor lui Ovidiu, aflate în colecțiile din România, au constituit subiectul unui alt articol⁸, publicat, în mod simbolic, la Constanța.

Cercetarea și popularizarea, în țară și în afara țării, a acestor mari valori ale culturii universale existente în colecțiile din România, începută de cercetători precum Constantin Karadja și profesorul Dan Simonescu, nu au rămas fără ecou: și alți iubitori ai cărții vechi s-au aplecat, cu sârg, în anii din urmă, asupra incunabilelor, s-au scris articole, s-au publicat cataloagele celor mai importante colecții, se lucrează la *Catalogul colectiv al incunabilelor din România*. Mulțumiri și caldă recunoștință precursorilor și profesorilor noștri.

Note

1. Articole publicate în anii 1967, 1968, 1972, 1976, 1977, 1979, 1980; 2. *Incunabula in Romania*/ Dan Simonescu. – În: *The Book collector*. – London, 1976, nr. 3, pp. 332-344; 3. *Inkunabeln in Rumänischen Bibliotheken*/ Dan Simonescu. – În: *Zentralblatt für Bibliothekswesen*. – Leipzig: VEB Bibliografisches Institut, 1979, Heft 10, pp. 482-483; 4. *Istoria cărții: Curs predat anului II, secția de biblioteconomie a Institutului pedagogic București*/ Dan Simonescu. – București, 1967; 5. *Cercetări românești despre incunabile: Incunabilele din bibliotecile Republicii Socialiste România* Dan Simonescu. – În: *Probleme de bibliologie*, vol. II (1967), pp. 91-106; 6. *Situația internațională a catalogării incunabilelor*/ Dan Simonescu. – În: "Îndrumătorul cultural". Suplimentul "Biblioteca", nr. 1 (1980), p. 47; 7. *Un mare bibliolog român: Constantin I. Karadja (1889-1950)*/ Dan Simonescu. – În: *Teorie și practică în biblioteconomie și informare documentară*. – București: Institutul Central de Documentare Tehnică, 1972, pp. 5-11; 8. *Incunabile ovidiene prezente în bibliotecile României*/ Dan Simonescu. – În: "Tomis", nr. 12 (1972), p. 13.

Catalog

Alexandru BRAD, *Desene pe suflet*

Cuvânt înainte de Valentin F. Mihăescu, Editura Demiurg, București, 2002, 227 p.

... Poezia lui Alexandru Brad are șansa de a ajunge rapid la cititor și dintr-un alt motiv. Înscriindu-se în spațiul generos al tradiției, ea întâlnește un lector avizat, prin instrucție, cu o experiență de luat în seamă în domeniu, care o va selecta și o va adăuga anterioarelor "amintiri" lirice. Și ce-și poate dori un poet, decât să fie citit de cât mai mulți și înțeles de tot atâția?!

Desene pe suflet conține toate argumentele pentru ca lucrurile să se întâmple chiar așa. (Valentin F. Mihăescu)

Ioan MAZILU-CRÂNGAȘU, *Măștile luminii*

Editura Eminescu, București, 2002, 80 p.

Sonetul LXIX

Motto: "La ce sunt buni poeții în vremuri sărace?"

D.R. Popescu

Ne malaxează timpul și frământă/ Privirilor lăsând să-și zbată focul./ Lumină, beznă, fierbe în tot locul/ Și-n noi fac toate regnurile nuntă.// Noi am plantat în gânduri solilocul,/ Apostazia noastră a fost sfântă./ Iubirile, prin noi, și astăzi cântă/ Un fraged timp ce le-nvățase jocul.// Noi populăm magicele prăpăstii/ Râzând a plâns... Luminoforul măștii/ Sclipind pe chipuri de princiari ocași// Sau victime din sacre corolare... / Noi, jertfe originarului sălaș/ Trimise pe pământ să dăm în floare.

A.I. ZĂINESCU, *Abatoarele de greieri și alte poeme*

Editura Eminescu, București, 2001, 288 p.

Această carte este o antologie de autor și nu întrunește alte criterii decât pe acelea ale autorului însuși. În viziunea sa, poeziile selectate din ultimele două volume – *Abatoarele de greieri* (Editura Eminescu, 1984) și *Poeme* (Editura Cartea Românească, 1985) – au devenit copertile cărților publicate anterior, care își păstrează cronologia aparițiilor...

Socotind-o ca pe o ediție deocamdată definitivă, antologia mai cuprinde și un număr de poezii din volumele *Viscol în oglinzi* și *Cireș desculț*, din anii '80 – '90, încredințate unor edituri, dar, din pricina autorului, ele n-au apărut nici până acum. (Autorul)

Constanța BĂRBOI, *Mihai Eminescu. O lume dăruită nouă*

Cuvânt înainte de acad. prof. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Editura Meteora Press, București, 2001, 368 p.

... Pornind de la cerințele școlii românești – înscrise în manuale, programe, documente care acordă un spațiu larg studiului lui Mihai Eminescu – dar niciodată suficient –, cartea de față are meritul de a lărgi posibilitățile de interpretare, de informare, de sintetizare și de proiectare, din multiple unghiuri, a personalității poetului, uriașă prin conturul său eroic, etic, artistic, prin gândirea, sensibilitatea, aspirațiile sale către cunoaștere și absolut.

Studiile selectate de autoare – de la Titu Maiorescu, la G. Călinescu, T. Vianu, N. Iorga, Aron Cotruș, Pompiliu Constantinescu, E. Lovinescu, Perpessicius, Constantin Noica, Mircea Eliade, D. Popoviți, Eugen Todoran la Rosa Del Conte – rețin atenția acelor care primesc și se bucură de binecuvântarea geniului eminescian, prin contribuția dascălilor lor de suflet... (Zoe Dumitrescu-Bușulenga)

Mariana PÂNDARU, Parisul din inima mea (Jurnal de călător)

Editura Călușu, Deva, 2001, 160 p.

Am întâlnit oameni care mi-au spus: "Visul vieții mele este să văd Parisul. Dar cine știe de va fi vreodată!"... Pentru ei, am adunat în primul rând în această carte impresiile despre călătoriile mele la Paris. Pentru a le da prilejul să "pipăie" și ei orașul visurilor lor. Și poate, cine știe, va veni o zi când porțile lui vor fi deschise și pentru ei. Atunci această carte le-ar putea deveni un ghid. Căci oamenii trec, dar orașul rămâne... (Mariana Pândaru)

Ioan N. ROȘCA, Introducere în axiologie

Editura Fundației România de mâine, București, 2002, 176 p., 81.000 lei

... Având în vedere importanța axiologiei, lucrarea de față își propune, pe de o parte, să valorifice acele contribuții străine și românești semnificative pentru geneza și afirmarea acestei discipline filosofice, pentru diversitatea modalităților de abordare a ei, iar pe de altă parte, să ofere și un punct de vedere sistematic, pregnant personal.

Florian COPCEA, Ion SÂRBULESCU, Scurtă istorie a poeziei românești din Voivodina, vol. I

Editura Lumina, Drobeta Tr. Severin, 2002, 262 p.

... În jurul "Libertății literare", a "Cercului literar Lumina", (înființat în august 1946), au apărut câțiva truditatori de cuvânt (tutelați de harul lui Vasko Popa), care și-au luat menirea în serios și au zidit o cetate a spiritului. Poezia, în sensul său original, nu mai putea fi reprezentată doar de cuvinte. Devenise un monstru marin care zbura, care nu se mai exprima într-o limbă exilată, care vindeca rănila inimii și cerul ochilor cu "paserile" cuvintelor necuvinte...

Oameni de seamă ai Banatului

Editura Augusta, Timișoara, Editura Tibiscus, Uzdin (Iugoslavia), 2001, 206 p.

Societatea literar-artistică "Tibiscus" din Uzdin a organizat în anul 2000, pentru a patra oară consecutiv, Simpozionul internațional intitulat "Oameni de seamă ai Banatului"... Au fost expuse comunicări științifice care valorifică și scot la lumină oameni importanți și de seamă ai acestui spațiu al Banatului din mai multe domenii, cum ar fi: politica, cultura, arta, spiritualitatea, literatura, demografia, medicina, folcloristica, muzica, învățământul, interculturalitatea, sportul...

Această carte care, precum toate cărțile, va dăinui în timp și va vorbi atât despre noi, cei de azi, cât mai ales despre cei plecați la cei mulți și buni, sperăm să pună și ea o piatră cât de mică la casa Banatului și cetatea Europei. Spre care cu toții tindem, dar cu cultura și spiritul nostru viu, românesc... (Vasile Barbu, președintele SLA "Tibiscus")

NOTĂ: Cărți achiziționate de Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Agenda culturală

Forumul Cultural Național

În ziua de 19 iunie a.c., la sala Ateneului Român, s-au desfășurat lucrările **Forumului Cultural Național**, cu tema "Starea și perspectivele culturii române la început de mileniu", organizat la inițiativa Președinției române. Au participat Președintele Ion Iliescu, Premierul Adrian Năstase, Preafericitul Patriarh Teoctist, Ministrul Culturii și Cultelor, Răzvan Theodorescu, Președintele Academiei Române, Eugen Simion, Ministrul Educației, Ecaterina Andronescu, Președintele Fundației Culturale Române, Augustin Buzura, oameni de cultură și oameni politici, personalități de seamă ale artelor, literaturii, presei, cultelor.

Participanților la Forum le-au fost trecute în revistă o seamă de aspecte mai fericite ori mai nefericite ale culturii române la ora de față, însumate aici, după Forurile regionale organizate în prezența Președintelui țării în cursul acestui an la Iași, Cluj, Timișoara, Craiova. Ideea înființării unui Institut Român, după modelul unor astfel de Institute europene, dar și după modelul Fundațiilor Regale de altădată, pentru o cuprindere mai largă și pentru acțiuni mai eficiente în promovarea valorilor noastre culturale în țară și peste hotare, în condițiile globalizării și circulației ideilor în lumea contemporană, a fost configurată de Președintele Ion Iliescu în liniile ei generale, fără însă ca vorbitorii care i-au urmat să detalieze ori să precizeze ceva, urmând să se mai lămurească rațiunea înființării unui asemenea Institut, dată fiind existența și experiența de până acum a Fundației Culturale Române.

Pe lângă interesantele considerațiuni generale privind multiplele aspecte ale culturii și ale vieții slujitorilor ei, în participările la discuții au fost aduse în atenție situații din viața culturală a județelor țării, cu nevoile financiare la tot pasul, cu indiferența unora și strădaniile altora, cu ceea ce se investește și cu ceea ce se degradează, cu tot ceea ce fenomenul cultural reprezintă în fața sărăciei populației și în fața unei politice față de cultură ce se cere imperios revăzută.

În acest sens, un cuvânt al prozatorului Octavian Păler, în replică la cuvântul Premierului Adrian Năstase, a avut darul să tulbure atmosfera festivă a Forumului și să atragă atenția asupra gravelor adevăruri care apasă asupra culturii române în acești grei ani de tranziție: "Am sperat venind aici că inițiativa acestui Forum Național al Culturii, cu siguranță bine intenționat, va reprezenta prima tresărire de luciditate a autorităților după 12 ani de dispreț politic față de cultură. Cred că m-am înșelat".

Amărăciunii lui Octavian Păler i s-au adăugat gândurile și îngrijorările celorlalți vorbitori care i-au urmat, cu una, cu alta configurându-se până la urmă schița unui program, cel puțin al intențiilor, al promisiunilor, al bunei credințe mărturisite de oamenii politici.

„Luceafărul copiilor”

De curând, „Fundatia pentru LITERATURĂ ROMÂNĂ” a Uniunii Scriitorilor editează revista lunară „Luceafărul copiilor”. Publicația, care a ajuns la numărul 3, promovează valorile naționale și internaționale autentice și beneficiază de colaborarea unor prestigioși oameni de cultură, artă și știință, precum și a unor scriitori care au ilustrat cu succes acest gen de literatură, dorindu-se, astfel, să se dea un suflu nou, modern, vechii și rodniciei tradiții a revistelor pentru copii din România.

„Luceafărul copiilor”, acum singura publicație din țara noastră care se adresează copiilor de vârstă preșcolară, primară și gimnazială, este o *revistă-magazin*... cu 1001 de articole, povestiri, versuri, benzi desenate, jocuri, umor etc. pentru 1001 nopți și... zile. Noul prieten al copiilor îi ajută pe aceștia să cunoască, mai bine, UNIVERSUL care îi înconjoară (dar mai ales îi asaltează), obligându-i în mod benefic să devină mai activi și (de ce nu?) inventivi, pentru a se putea adapta, mai ușor, în această lume în continuă și necesară schimbare.

Propunându-și să-i ajute pe micii cititori în dorința lor de „a ști”, dar și „a face”, „Luceafărul copiilor” va asculta cu atenție și va fi... complice și călăuză prin *labirintul* unor întrebări, la capătul căruia trebuie să ajungă exploratori victorioși. Revista, deși va povesti, desigur, în mod inspirat, faptele... celor mari, va... asculta cu atenție și va insera în paginile ei nemaipomenitele întâmplări ale copiilor, veritabile povești de viață adevărată.

Tipărită în cele mai bune condiții grafice și tipografice, revista a lansat concursurile: „Poezii scrise de copii”, „Expo 2002” (cu desene despre „lumea în care trăim”) și „1001 Cosânzene și Feți-Frumoși”, cu fotografiile cititorilor, pentru a se putea descoperi *Miss* și *Mister* „Luceafărul copiilor”.

În sfârșit (dar ca minutul *sfârșit* din povești), revista conține *suplimentul* „Práslea”, pentru copiii din grădinițe, ca să simtă și aceștia *gustul* legendarului MĂR de AUR. (Iuliu RAȚIU)

• Bibliotecile, școlile, grădinițele, precum și individual, cei ce doresc să devină cititori ai „Luceafărului copiilor” se pot adresa pentru abonamente redacției revistei: Uniunea Scriitorilor, Calea Victoriei 115, sector 1, O.P. 22, București. Telefon: 212.79.84. Fax: 312.96.34

Calendar

iulie 2002

- 1 iulie 1917. 85 de ani de la moartea lui **Titu Maiorescu**, critic literar, filosof, estetician, unul dintre întemeietorii Societății Literare "Junimea" (15 feb. 1840 – 1 iul. 1917)
- 1 iulie 1972. 30 de ani de la moartea lui **Bazil Munteanu**, scriitor, critic și istoric literar, profesor universitar (9 nov. 1897 – 1 iul. 1972)
- 2 iulie 1947. 55 de ani de la nașterea poetului **Dan Verona**
- 3 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea actriței **Coca Andronescu** (3 iul. 1932 – 5 aug. 1998)
- 3 iulie 1972. 30 de ani de la moartea lui **Dumitru Ghiță**, pictor (22 sept. 1888 – 3 iul. 1972)
- 6 iulie 1922. 80 de ani de la nașterea lui **Grigore Spirescu**, pictor
- 6 iulie 1937. 65 de ani de la nașterea lui **Teofil Bălaj**, scriitor, publicist, traducător și diplomat (6 iul. 1937 – 27 iun. 2001)
- 6 iulie 1962. 40 de ani de la moartea lui **William Faulkner**, scriitor american, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1949 (25 sept. 1897 – 6 iul. 1962)
- 7 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea pictorului **Sabin Bălașa**
- 8 iulie 1822. 180 de ani de la moartea lui **Percy Bysshe Shelley**, poet englez (4 aug. 1792 – 8 iul. 1822)
- 10 iulie 1802. 200 de ani de la nașterea lui **Robert Chambers**, librar, lexicograf și publicist scoțian (10 iul. 1802 – 17 mart. 1871)
- 10 iulie 1872. 130 de ani de la nașterea lui **Aristide Demetriade**, actor de teatru, personalitate marcantă a scenei românești (10 iul. 1872 – 1 sept. 1930)
- 10 iulie 1902. 100 de ani de la nașterea lui **Nicolas Guillen**, poet cubanez (10 iul. 1902 – 16 iul. 1989)
- 11 iulie 1937. 65 de ani de la moartea lui **George Gershwin**, dirijor, pianist și compozitor american (26 sept. 1898 – 11 iul. 1937)
- 12 iulie 1797. 205 ani de la moartea lui **Ienăchiță Văcărescu**, poet, cărturar și om politic (1740 – 12 iul. 1797)
- 12 iulie 1882. 120 de ani de la nașterea lui **Traian Lalescu**, matematician și profesor universitar, unul dintre fondatorii teoriei ecuațiilor integrale (12 iul. 1882 – 15 iun. 1929)
- 12 iulie 1887. 115 ani de la moartea lui **Florian Aaron**, profesor și publicist (21 ian. 1805 – 12 iul. 1887)
- 12 iulie 1912. 90 de ani de la nașterea lui **Nicolae Steinhardt**, memorialist, critic și istoric literar (12 iul. 1912 – 29 mart. 1989)
- 12 iulie 1927. 75 de ani de la nașterea lui **George Ciucu**, matematician, profesor și conferențiar (12 iul. 1927 – 1990)
- 13 iulie 1932. 70 de ani de la moartea lui **Dimitrie Paciurea**, sculptor (1873 – 13 iul. 1932)
- 13 iulie 1957. 45 de ani de la moartea lui **Constantin I. Balmuș**, filolog și eseist, membru al Academiei Române (25 mai 1898 – 13 iul. 1957)
- 13 iulie 1962. 40 de ani de la moartea lui **Emanoil Ciomac**, muzicolog și traducător de librete (2 feb. 1890 – 13 iul. 1962)
- 14 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea lui **Gheorghe Iliescu-Călinești**, sculptor
- 14 iulie 1967. 35 de ani de la moartea lui **Tudor Arghezi** (23 mai 1880 – 14 iul. 1967)
- 15 iulie 1902. 100 de ani de la nașterea lui **Costin D. Nenițescu**, chimist, profesor universitar, membru al Academiei Române (15 iul. 1902 – 28 iul. 1970)
- 16 iulie 1857. 145 de ani de la moartea lui **Jean-Pierre de Béranger**, poet francez (19 aug. 1780 – 16 iul. 1857)
- 16 iulie 1872. 130 de ani de la nașterea lui **Dimitrie Anghel**, poet (16 iul. 1872 – 13 nov. 1914)
- 16 iulie 1927. 75 de ani de la nașterea lui **Eugen Palade**, grafician
- 17 iulie 1867. 135 de ani de la nașterea lui **Dimitrie I. Gerota**, medic anatomist, chirurg și profesor universitar, membru al Academiei Române (17 iul. 1867 – 3 mart. 1939)
- 17 iulie 1882. 120 de ani de la moartea lui **Pantazi Ghica**, scriitor și publicist (15 mart. 1831 – 17 iul. 1882)
- 17 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea lui **Gheorghe C. Ciobanu**, pictor
- 18 iulie 1902. 100 de ani de la nașterea lui **Nathalie Sarraute**, scri-

itoare franceză, laureată a Premiului Internațional de Literatură (18 iul. 1902 – oct. 1999)

- 19 iulie 1882. 120 de ani de la nașterea lui **Ștefan Zeletin**, scriitor, filosof și profesor universitar (19 iul. 1882 – 18 iul. 1934)
- 19 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea lui **Alexandru Moșanu**, istoric și om politic din Basarabia, membru de onoare al Academiei Române
- 20 iulie 1867. 135 de ani de la nașterea lui **Ștefan S. Minovici**, medic și chimist, membru al Academiei Române (20 iul. 1867 – 29 dec. 1935)
- 21 iulie 1907. 95 de ani de la moartea lui **Nicolae Grigorescu**, pictor (15 mai 1838 – 21 iul. 1907)
- 21 iulie 1907. 95 de ani de la nașterea lui **Dumitru Macrea**, lingvist, membru al Academiei Române (21 iul. 1907 – 5 nov. 1988)
- 21 iulie 1927. 75 de ani de la nașterea lui **Vespasian Lungu**, pictor și grafician
- 21 iulie 1927. 75 de ani de la nașterea lui **Ștefan Niculescu**, compozitor
- 21 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea lui **Corneliu Leu**, prozator și dramaturg
- 21 iulie 1947. 55 de ani de la nașterea poetei **Ioana Diaconescu**
- 22 iulie 1802. 200 de ani de la moartea lui **Marie François Xavier Bichat**, medic anatomist și fiziolog francez (11 nov. 1771 – 22 iul. 1802)
- 22 iulie 1862. 140 de ani de la nașterea lui **Claude Debussy**, compozitor francez (22 iul. 1862 – 26 mart. 1918)
- 22 iulie 1967. 35 de ani de la moartea lui **Carl Sandburg**, poet american (6 ian. 1878 – 22 iul. 1967)
- 24 iulie 1802. 200 de ani de la nașterea lui **Alexandre Dumas-tatăl** (24 iul. 1802 – 5 dec. 1870)
- 24 iulie 1937. 65 de ani de la moartea lui **Alexandru Obregia**, medic psihiatru, histolog și profesor universitar, fondator al Spitalului Central de Boli Nervoase din București (26 iul. 1860 – 24 iul. 1937)
- 24 iulie 1977. 25 de ani de la moartea lui **Emil Botta**, scriitor și actor (15 sept. 1911 – 24 iul. 1977)
- 25 iulie 1707. 295 de ani de la nașterea lui **Carlo Goldoni**, dramaturg italian (25 iul. 1707 – 6 feb. 1793)
- 26 iulie 1952. 50 de ani de la nașterea lui **Dan Condurache**, actor
- 27 iulie 1907. 95 de ani de la nașterea lui **Lucian Predescu**, istoriograf, paleograf, publicist, scriitor și bibliotecar, autorul Enciclopediei *Cugetarea* (27 iul. 1907 – 12 ian. 1983)
- 27 iulie 1917. 85 de ani de la nașterea lui **André Bourville**, actor francez de comedie (27 iul. 1917 – 23 sept. 1970)
- 27 iulie 1962. 40 de ani de la moartea lui **Richard Aldington**, scriitor și critic literar englez (8 iul. 1892 – 27 iul. 1962)
- 27 iulie 1962. 40 de ani de la moartea lui **Ion Țuculescu**, pictor și medic (19 mai 1910 – 27 iul. 1962)
- 28 iulie 1842. 160 de ani de la moartea lui **Clemens Brentano**, poet și povestitor german (9 sept. 1778 – 28 iul. 1842)
- 28 iulie 1867. 135 de ani de la nașterea lui **Luigi Pirandello**, scriitor și profesor italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1934 (28 iul. 1867 – 10 dec. 1936)
- 28 iulie 1877. 125 de ani de la nașterea lui **Marcel Duchamp**, artist plastic francez (28 iul. 1877 – 2 oct. 1968)
- 28 iulie 1922. 80 de ani de la nașterea lui **Jacques Ernest Jean Piccard**, fizician, cercetător marin și economist francez
- 28 iulie 1932. 70 de ani de la nașterea lui **Ioan Șerb**, folclorist și editor
- 29 iulie 1897. 105 ani de la moartea lui **Ștefan G. Vârgolici**, publicist și traducător, membru corespondent al Academiei Române (13 oct. 1843 – 29 iul. 1897)
- 29 iulie 1982. 20 de ani de la moartea actriței suedeze **Ingrid Bergman** (29 aug. 1915 – 29 iul. 1982)
- 29 iulie 1992. 10 ani de la moartea **Luciei Demetrius**, poeză, prozatoare și traducătoare (16 feb. 1910 – 29 iul. 1992)
- 30 iulie 1892. 110 ani de la moartea lui **Ștefan Iulian**, actor și interpret de operă (1851 – 30 iul. 1892)
- 30 iulie 1947. 55 de ani de la moartea lui **Rohan Koda**, poet, prozator și istoric japonez (25 aug. 1867 – 30 iul. 1947)

NOTĂ: Rubrică realizată de Serviciul Bibliografic al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

Ion Heliade Rădulescu Bicentenary	
The Balance between Antithesis [II]	2
UNESCO Anniversary	
Ion Luca Caragiale – 150	
Radu BELIGAN – Caragiale and the Cruelty	4
Dan C. MIHĂILESCU – Where Are his Detractors?	5
Ana Maria ORĂȘANU – Old Bucharest Buildings – Caragiale and his Time (II)	7
Patrimony	9
Vasile Pârvan – <i>Getica</i>	10
Alexandre Dumas Bicentenary	12
Mihail DIACONESCU – A Cold Night in Berlin	14
José SARAMAGO – For Whom the Bells Toll?	16
Arad A.D. Xenopol County Library	18
Library Act	20
The Present State of Public Libraries in Romania	28
Ministry of Culture and Religious Affairs: Report of Library, Written Culture Department	30
Marian TĂNASE – The Importance of Public Relations in the Creation and Promotion of Image	33
Elena Maria SCHATZ – Professor Dan Simonescu, Researcher of Incunabula in Romania	35
Catalogue	36
National Forum of Culture	38
Luceafărul copiilor Magazine	38
Calendar	39

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4
sector 1, cod poștal 79711
Tel/Fax: 211.36.25; 212.83.11
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA
Secretar de redacție și Culegere text: Iulia MACARIE
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI
Marian TĂNASE

CUPON

ABONAMENT LA “BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR”

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista “Biblioteca Bucureștilor” pe o perioadă de luni.

Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.

Anexez chitanța de plată a sumei de lei în contul dvs.

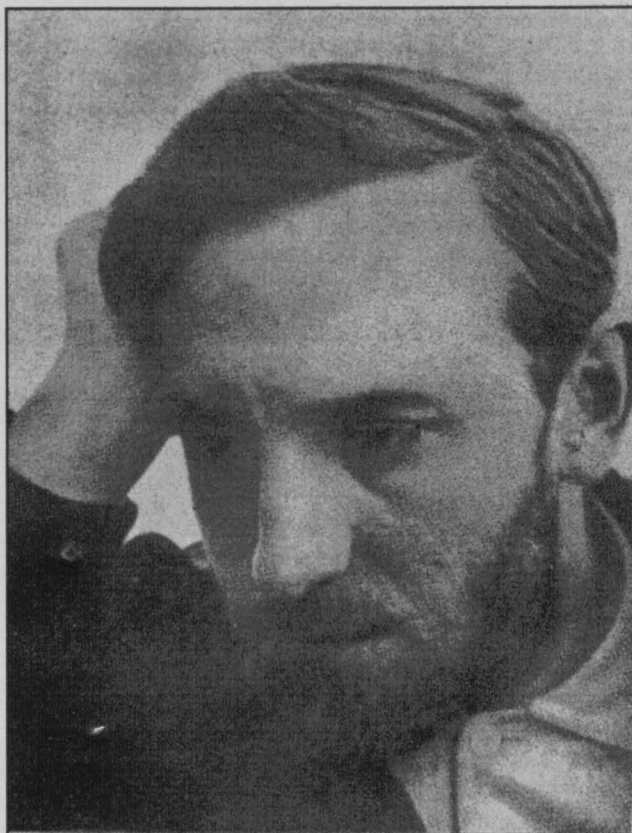
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară “BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR”. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediție sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) – 8 \$ per exemplar.

Tipărit la Tipografia “SEMNE '94”

Redacția revistei “BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR” respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

LUIGI PIRANDELLO

1867 – 1936

135 de ani de la naștere

*"Suntem ori nu suntem pe o sfârlează nevăzută, pentru care ține loc de biciu
un fir de soare, pe un bob de nisip, sărit din minți, care se-nvârtește,
se-nvârtește, se-nvârtește, dom'le, fără să știe de ce..."*

*De-acuma cu toții ne-am învățat, încet-încet, cu noua concepție despre
infinita noastră micime, ba chiar să ne considerăm mai puțin ca nimic în
Univers, cu toate frumoasele noastre descoperiri și invenții; atunci, ce
valoare vrei să aibă știrile, nu zic despre nemerniciile noastre, ale fiecăruia,
dar chiar despre calamitățile tuturor? Povești ale unor râme, atâta numai".*

*Răposatul Matei Pascal
Traducere de Alexandru Marcu*

Portret de Theodor Pallady

TUDOR ARGHEZI

1880 – 1967

35 de ani de la moarte

"Mă rog ție, Doamne, și nu știu cui mă rog și de ce mă rog. Sufletul mi-e plin de o bogată durere, ca o corabie de mărgăritare, ce-și poate pierde tezaurul la o răscolire de talaze. Durerea mea trebuie să o împărtășesc cuiva, și nici un om nu-i în stare să mi-o priceapă și nu are auzul de care sufletul meu simte nevoie...

Mă rog ție pentru că ți-s stelele frumoase, pentru că ai urzit azurul, pentru că ai făcut caprele și copacii și ți-ai distribuit ființa în toate semințele și în toate ființele, cu care, fără voia mea, mă simt legat, fie că știi tu sau nu știi.

Mă rog ție, Doamne, să nu mai fiu eu însumi".

Cerai cu mine, vântule?

20 000 lei